

T.C
FIRAT ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
COĞRAFYA ANA BİLİM DALI

HUZURKENT'İN (MERSİN)
BEŞERİ VE EKONOMİK COĞRAFYASI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

DANŞMAN

Prof. Dr. Zeki BOYRAZ

HAZIRLAYAN

Nurdane ATEŞ

Elazığ-2018

T.C.
FIRAT ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
COĞRAFYA ANABİLİM DALI

HUZURKENT'İN (MERSİN) BEŞERİ VE
EKONOMİK COĞRAFYASI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

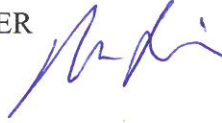
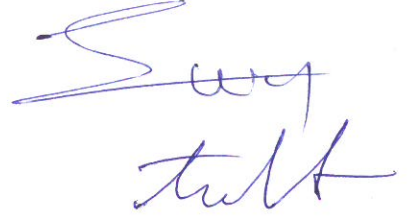
DANIŞMAN
Prof. Dr. Zeki BOYRAZ

HAZIRLAYAN
Nurdane ATEŞ

Jürimiz,.....tarihinde yapılan tez sınavı sonunda bu yüksek lisans/ doktora tezini oy birliği/ oy çokluğu ile başarılı sayılmıştır.

Jüri Üyeleri:

1. Prof. Dr. Zeki BOYRAZ
2. Dr. Öğr. Üyesi Bülent GÜNER
3. Dr. Öğr. Üyesi Muzaffer SİLER

F.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Yönetim Kurulunun.....tarih vesayılı kararıyla bu tezin kabulü onaylanmıştır.

Prof. Dr. Ömer Osman UMAR

Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürü

ÖZET**Yüksek Lisans Tezi****HUZURKENT'İN (MERSİN) BEŞERİ VE EKONOMİK COĞRAFYASI****Nurdane ATEŞ****Fırat Üniversitesi****Sosyal Bilimler Enstitüsü****Coğrafya Anabilim Dalı****Bölgesel Coğrafya Bilim Dalı****Elazığ-2018, Sayfa XII+125**

Huzurkent, Akdeniz bölgesinin Adana bölümünde Mersin ili idari sınırında yer almaktadır. 1968 yılında kurulan Huzurkent 1969 yılında belediye statüsü kazanmıştır. 2004 yılında Nacarlı ve Bağlarbaşı mahallelerinin dahil olmasıyla mahalle sayısı 7'ye yükselmiştir. 2012 yılında büyükşehir yasasıyla Huzurkent belediyesi kaldırılmıştır. Bu tarihten itibaren Mersin'in Akdeniz ilçesine bağlı mahalle ünitesi olarak yer almıştır. Günümüzde 38,78 km² yüz ölçümüne sahip olan Huzurkent'de 7 mahalle ünitesi bulunmaktadır.

Alüvyal bir ova üzerinde kurulan Huzurkent, uygun iklim koşulları, topoğrafik bir engelin olmaması ve verimli topraklara sahip olması Huzurkent'in yerleşim alanı olarak tercih edilmesini sağlamış ve kısa sürede nüfuslanmasına imkan tanımıştır.

Mersin-Adana kara yolu ve Mersin-Adana demiryolunun bulunduğu güzergahta yer alması, Huzurkent'in sosyo-ekonomik yapısında değişimler meydana getirmiştir. Kurulduğu dönemde yoğun zirai faaliyetleriyle kırsal yerleşme özelliği gösteren Huzurkent, ulaşım fonksiyonunun sahaya etkisiyle birlikte ticaret, sanayi ve hizmet alanlarında gelişme göstermeye başlamış ve zamanla şehirselleşen bir karakter kazanmıştır.

III

Sahada topoğrafik bir engelin olmamasına rağmen nüfusun mahallelere dağılışıda farklılıklar görölmektedir. Nüfus daha çok Mersin-Adana karayolunun güneyinde ve Demiryolunun kuzeyindeki mahallelerde yoğunluk göstermektedir.

Huzurkent’de ticaret, sanayi ve hizmet faaliyetleri gelişme göstermekle beraber günümüzde tarım, ekonomik faaliyet alanı olarak önemini korumaktadır. Huzurkent’de modern tarım yöntemleri uygulanmakta olup çeşitli sebze ve meyve tarımı yapılmaktadır.

Huzurkent ulaşım fonksiyonları yönünden zengin bir sahadır. Sahada hem karayolu ulaşımı hem de demiryolu ulaşım sistemi mevcuttur. Bu ulaşım sistemleri ile birçok yerleşim alanına ulaşmak mümkündür. Uluslararası ticarete önemli bir konumda olan Mersin ve Tarsus şehirleri arasında yer alan Huzurkent, Mersin Tarsus organize sanayi bölgesinin sahada kurulmasıyla birlikte sahada ticaret ve sanayi faaliyetlerinin gelişmesini sağlamıştır.

Ticaret, Mersin-Adana karayolu ve Atatürk Caddesi boyunca gelişme göstermiştir. Huzurkent’de perakende ticaret, günlük ihtiyaçlar, uzun süreli ihtiyaçlar, periyodik ihtiyaçlara yönelik ticari faaliyetler gelişmiştir.

Sanayi, Mersin-Tarsus karayolu üzerinde ve Mersin-Tarsus organize sanayi bölgesinin bulunduğu alanlarda kurulmuş olup sanayi faaliyetleri hem Huzurkent hem de çevresinde yer alan yerleşim alanları için önemli bir istihdam alanı oluşturmaktadır. Mevcut olan sanayi kolları ise gıda, otomotiv, cam, petro-kimya sanayisi ve kimya sanayisidir.

Anahtar kelimeler: Huzurkent, şehir, ulaşım, sanayi ve ticaret

ABSTRACT

Master Thesis

THE GEOGRAPHY HUMAN AND ECONOMIC OF THE HUZURKENT (MERSİN)

Nurdane ATEŞ

The University Of Firat

The Institute Of Social Science

The Department Of Geography

Elazığ-2018, Page XII+125

Huzurkent is placed in the administrative border of Mersin province, in the part of Adana, in Region Mediterranean. Established in 1968, Huzurkent gained the status of municipality in 1969. In 2004, with Nacarlı and Bağlarbaşı streets included in, the count of streets has raised up to 7. In 2012, via metropolitan government, Huzurkent municipality was closed. From the date, it was ranked as the street unit of Akdeniz town of Mersin. In the present, having a 38,78 km² of the acreage, Huzurkent is holding 7 street units.

Huzurkent, that was located on the land of an alluvial plain, has appropriate climatic factors and none topographic handicap and fertile soil, which made it preferable as a residential area and cause it attract population in a tiny period.

Being in route where Mersin-Adana highway and Mersin-Adana railway are placed, has led to some changes in Huzurkent's socio-economic structure. In its establishment period, Huzurkent, which had shown a feature of rural settlement style with its intensive agricultural activity, along with its transportation function effect over ground, has shown development in commercial, industry and service sectors and gained an urban character in time.

Although there is no topographical handicap in ground, it is seen differences in the distribution of population over streets. The population presents density mostly in south streets of Mersin-Adana highway and north streets of the railway.

Along with commercial, industrial and service-based activities grow, in our term, the agriculture is protecting its importance as an economical activity. In Huzurkent, modern agricultural methods are applied and various vegetables and fruit agriculture is done.

Huzurkent abounds in transportation functions. In the ground both highway haulage and railway access systems exist. With these transportation systems it is possible to reach a lot of residential areas. Placed between the cities Mersin and Tarsus, which are in a good situation in international commercial, Huzurkent, improved its commercial and industrial activities in the ground along with the establishment of Mersin Tarsus Industrial Park.

Trade has improved along with Mersin-Adana highway and Ataturk Boulevard. In Huzurkent, retail trade, commercial activities through daily needs, long term requirements and periodical needs have grown.

Industry was established in Mersin-Tarsus highway and on the areas where Mersin Tarsus Industrial Park exist and it forms an employment area for both Huzurkent and the settlements around. Available industrial branches are food, automotive, glass, petro-chemical and chemical industry

Keywords: Huzurkent, city, transportation, industry and trade

İÇİNDEKİLER

ABSTRACT.....	IV
Haritalar Listesi	IX
Şekiller Listesi	IX
Tablolar Listesi	X
Fotoğraflar Listesi	XI
ÖNSÖZ	XII

I.BÖLÜM

1. GİRİŞ.....	1
1.1 Araştırma Sahasının Yeri Sınırları ve Fiziki Coğrafya Özellikleri	1
1.2 Araştırmanın Amacı Kapsamı ve Metodu	3
1.3 Önceki Çalışmalar.....	4

II.BÖLÜM

2.HUZURKENT'İN FİZİKİ COĞRAFYASI	5
2.1 Jeolojisi	5
2.1.1 Handere Formasyonu	5
2.2 Jeomorfolojik Birimler	9
2.2.1 Etek Düzlükleri ve Birikinti Konileri	9
2.2.2 Tarsus Çayı Delta Taşkın Ovası	9
2.3 İklim.....	9
2.3.1 Sıcaklık	10
2.3.3 Buharlaşma ve Nemlilik	16
2.3.4 Toprak sıcaklığı	17
2.3.5 Yağış	18
.....	19
2.4 Toprak Tipleri	20
2.4.1 Zonal Topraklar	20
2.4.2 İntrazonal topraklar	20
2.4.3 Azonal topraklar	21

III.BÖLÜM

3. HUZURKENT'İN NÜFUS COĞRAFYASI.....	23
3.1 Nüfusun Gelişimi	23

VII

3.1.1 1970-2007 Dönemi	24
3.1.2 2007-2017 Dönemi	26
3.2. Doğumlar ve Ölümler	28
3.3 Göç.....	29
3.3.1 Huzurkent'e Dışardan Gelen Göçler.....	29
3.3.2 Huzurkent'den Dışarıya Doğru Olan Göçler	30
3.3.3 Mevsimlik ve Günübirlilik Göçler	31
3.4 Nüfusta cins ve yaş yapısı.....	31
3.5 Nüfusun Dağılışı	42
3.5.1 1968-1980 Nüfus Dağılışı Dönemi.....	43
3.6 Nüfus Yoğunluğu.....	47
3.6.1 Aritmetik Nüfus Yoğunluğu	47
3.6.2 Fizyolojik Nüfus Yoğunluğu	53
3.7 Nüfusun Ekonomik Faaliyet Kollarına Bölünüşü.....	58

IV.BÖLÜM

4.HUZURKENT'İN YERLEŞME COĞRAFYASI	65
4.1 Huzurkent'in Yerleşim Tarihi.....	65
4.2 Huzurkent'de Yerleşmenin Dağılışı Etkili Olan Faktörler	66
4.2.1 Yerleşmenin Dağılışı Üzerinde Etkili Olan Fiziki Faktörler	66
4.2.2 Yerleşmenin Dağılışı Üzerinde Etkili Olan Beşeri Faktörler	68
4.3 Yerleşme Şekli.....	68
4.3.1 Huzurkent Şehri	68
4.3.2 Huzurkent'in Kuruluşu ve Gelişmesi	70
4.4 Huzurkent'in Şehirsel Fonksiyonları	73
4.4.1 İdari Fonksiyonu	73
4.4.2 Eğitim Fonksiyonu:.....	74
4.4.3 Sağlık fonksiyonu	76
4.4.4 Kültürel Fonksiyon	77
4.4.5 Ekonomik Fonksiyon.....	78

V.BÖLÜM

5. HUZURKENT'İN EKONOMİK COĞRAFYASI.....	88
5.1. Doğal Faktörler	88

VIII

5.2 Beşeri Faktörler.....	90
5.3 Tarım.....	93
5.3.1 Tahıllar.....	96
5.3.3 Yem Bitkileri	96
5.3.4 Yağlı Tohumlu Bitkiler.....	97
5.3.5 Sebzeler.....	97
5.3.6 Meyveler	97
5.4 Hayvancılık.....	98
5.5 Ticaret	99
5.6 Sanayi.....	102
5.6.1 Genel Durum.....	102
5.6.2 Sanayi Kuruluşları	103
5.7 Ulaşım.....	108
5.7.1 Karayolu Ulaşımı.....	108
5.7.2 Demiryolu	111
5.7.3. Denizyolu Ulaşımı	112
5.7.4. Havayolu Ulaşımı	112

VI.BÖLÜM

SONUÇ VE ÖNERİLER	113
KAYNAKÇA.....	116
Ek 1: Huzurkent Yerleşmesi Bilirkişi Anketi	120
Ek;2 Tez Orjinallik Raporu.....	124
ÖZGEÇMİŞ	125

Haritalar Listesi

Harita 1. Huzurken(Mersin) Lokasyon Haritası	2
Harita 2.Huzurkent Jeoloji Haritası	6
Harita 3:Huzurkent ve Çevresinin Fiziki Haritası.	7
Harita 4:Huzurkent ve Çevresinin Topoğrafya Haritası	8
Harita 5:Huzurkent Toprak Haritası	22
Harita 6:Huzurkent Nüfus Dağılışı Haritası (1970).....	44
Harita 7:Huzurkent Nüfus Dağılışı Haritası (1990).....	45
Harita 8:Huzurkent Nüfus Dağılışı Haritası (2017	46
Harita 9:Huzurkent Aritmetik Nüfus Yoğunluğu Haritası (1990).....	50
Harita 10:Huzurkent Aritmetik Nüfus Yoğunluğu Haritası (2000).....	51
Harita 11:Huzurkent Aritmetik Nüfus Yoğunluğu Haritası (2017).....	52
Harita 12:Huzurkent Fizyolojik Nüfus Yoğunluk Haritası (1990).....	55
Harita 13:Huzurkent Fizyolojik Nüfus Yoğunluk Haritası (2000).....	56
Harita 14:Huzurkent Fizyolojik Nüfus Yoğunluk Haritası (2017).....	57
Harita 15:Huzurkent'in Tarihsel Gelişim Haritası.....	72
Harita 16:Huzurkent'in Şehir içi Arazi Kullanım Haritası	81
Harita 17:Huzurkent Merkezi İş Sahası Haritası	83
Harita 18:Huzurkent Arazi Kabiliyet Haritası	91
Harita 19:Huzurkent Genel Arazi Kullanım Haritası	92

Şekiller Listesi

Şekil 1.Mersin, Tarsus ve Tarsus Köy Hizmetleri Meteoroloji İstasyonlarına ait sıcaklı ortalamaları	10
Şekil 2.Tarsus Köy Hizmetleri Meteoroloji İstasyonu En yüksek veEn düşük Sıcaklıklar Ortalaması.....	12
Şekil 3.Tarsus Meteoroloji İstasyonu En Yüksek ve En Düşük Sıcaklıklar Ortalaması 12	
Şekil 4.Mersin Meteoroloji İstasyonu En Yüksek ve En Düşük Sıcaklıklar Ortalaması 13	
Şekil 5.Tarsus Köy Hizmetleri Meteoroloji İstasyonuna Ait Rüzgar Gülü.....	15
Şekil 6.Mersin Meteoroloji İstasyonuna Ait Rüzgar Esme Yönü	15
Şekil 7.Mersin Meteoroloji istasyonuna Ait Yağış Grafiği	19
Şekil 8.Mersin, Tarsus ve Tarsus Köy Hizmetlerine Ait Yağış Grafiği.	19
Şekil 9.Huzurkent Sayım Yıllarına Göre Nüfus Değişimi	25
Şekil 10 .Huzurkent Nüfusun Yaş Gruplarına Göre Bölünüşü (1985).	33
Şekil 11.Huzurkent Nüfusun Yaş Gruplarına Göre Bölünüşü(2000)	33
Şekil 12.Huzurkent Nüfusun Yaş Gruplarına Göre Bölünüşü (2013)	35
Şekil 13 .Huzurkent Nüfusun Yaş Gruplarına Göre Bölünüşü (2017)	35
Şekil 14.Huzurkent'in Nüfus Piramidi (1985).....	38
Şekil 15.Huzurkent'in nüfus Piramidi (2000).....	38
Şekil 16.Huzurkent'in Nüfus Piramidi (2013).....	41
Şekil 17.Huzurkent'in Nüfus Piramidi (2017).....	41
Şekil 18. 2017 Nüfusun Ekonomik Faaliyet Alanlarına Dağılımı.....	58

Şekil 19.Huzurkent Nüfusun Eğitim Durumu (1985).....	60
Şekil 20:Huzurkent Nüfusun Eğitim Durumu (2000).....	61
Şekil 21.Huzurkent Nüfusun Eğitim Durumu (2008).....	62
Şekil 22. Huzurkent Nüfusun Eğitim Durumu (2016).....	64
Şekil 23.Huzurkent'in Arazi Kabiliyet Sınıfları ve Alanları	90
Şekil 24.Huzurkent'de Yetiştirilen Tarım Ürünlerin Ekim Alanı	95

Tablolar Listesi

Tablo 1.Mersin, Tarsus ve Tarsus Köy Hizmetleri Meteoroloji İstasyonlarına ait sıcaklı ortalamaları	10
Tablo 2.Tarusus Köy Hizmetleri Meteoroloji İstasyonu En yüksek ve En Düşük Sıcaklıklar Ortalaması.....	11
Tablo 3.Tarsus Meteoroloji İstasyonu En Yüksek ve En Düşük Sıcaklıklar Ortalaması	12
Tablo 4.Mersin Meteoroloji İstasyonu En Yüksek ve En Düşük Sıcaklık Ortalaması...	13
Tablo 5.Mersin Tarsus Ve Tarsus Köy Hizmetleri İstasyonları Basınç Durumu	14
Tablo 6. Mersin, Tarsus ve Tarsus Köy Hizmetleri Ortalama Rüzgar Esme Hızları	15
Tablo 7.Mersin, Tarsus ve Tarsus Köy Hizmetleri Meteoroloji İstasyonları Buharlaşıma Durumu	16
Tablo 8.Mersin, Tarsus ve Tarsus Köy Hizmetleri Meteoroloji İstasyonları Nem Durumu	17
Tablo 9.Tarsus Meteoroloji İstasyonu Toprak sıcaklığı	17
Tablo 10.Mersin Meteoroloji İstasyonu Toprak Sıcaklığı.....	18
Tablo 11.Tarsus Köy Hizmetleri Meteoroloji İstasyonu Toprak Sıcaklıkları	18
Tablo 12.Mersin, Tarsus ve Tarsus Köy Hizmetleri Meteoroloji İstasyonları Yağış Ortalamaları	19
Tablo 13.Huzurkent SayımYıllarına Göre Kadın Erkek Nüfus Miktarı(1970-2017).....	25
Tablo 14.Huzurkent'in Sayım Yıllarına Göre Nüfus Artış Miktarı, Yıllık Ortalama Artış Miktarı ve Aritmetik Artış Hızı	27
Tablo 15.1968-2000 Yılları Arası Huzurkent'e Dışardan Gelen Göçler.....	30
Tablo 16. Yıllara Göre Huzurkent Nüfus cins Oranı.....	32
Tablo 17.Huzurkent Nufusun 1985-2000 Yıllarındaki Geniş Aralıklı Yaş Gruplarına ,Miktarı ve Oranları ile Bağımlı Nüfus Oranları	32
Tablo 18.Huzurkent Nüfusun Dar Aralıklı Yaş gruplarına ve Cinsiyet Yapısına Göre Durumu (1985)	33
Tablo 19.Huzurkent Nüfusun Dar Aralıklı Yaş Gruplarına ve Cinsiyet Yapısına Göre Durumu (2000)	34
Tablo 20.Huzurkent Nüfusunun 2013-2017 Yıllarındaki Geniş Aralıklı Yaş Grupları Miktarı ve Oranları ile Bğımlı Nüfus Oranları	35
Tablo 21.Huzurkent Nüfusun Dar Aralıklı Yaş Gruplarına ve Cinsiyet Yapısına Göre Durumu (2013)	36

Tablo 22.Huzurkent Nüfusun Dar Aralıklı Yaş Gruplarına ve Cinsiyet Yapısına Göre Durumu (2017)	36
Tablo 23.Huzurkent Aritmetik ve Fizyolojik Nüfus Yoğunluğu.....	49
Tablo 24.Huzurkent'in Mahallelere Göre Arazi Miktarı ve Aritmetik Nüfus Yoğunluğu	49
Tablo 25.Huzurkent Mahallelere Göre Fizyolojik Nüfus Yoğunlukları.....	54
Tablo 26 Huzurkent Nüfusun Eğitim Düzeylerine Göre Durumu (1985).....	59
Tablo 27.Huzurkent Nüfusun Eğitim Düzeylerine Göre Durumu (2000).....	60
Tablo 28:Huzurkent Nüfusun Eğitim Düzeylerine Göre Durumu (2008).....	62
Tablo 29.Huzurkent Nüfusun Eğitim Durumu (2016).....	63
Tablo 30.Huzurkent'in Arazi Kabiliyet Sınıfları ve Alanları	89
Tablo 31.Huzurkent'de Traktör ve Tarım Araçları Aletleri	93
Tablo 32.Huzurkent'de Yetiştirilen Tarım Ürünleri.....	94
Tablo 33.Huzurkent'de Yetiştirilen Tarım Ürünlerin Ekim Alanı	95
Tablo 34. Huzurkent'de Sektörlere Göre İş yeri ve Çalışan Sayısı	100
Tablo 35.Huzurkent'de Sanayi Sektörleri	104

Fotoğraflar Listesi

Foto 1.Nacarlı Ortaokulu.	74
Foto 2.Atatürk Ortaokulu.....	75
Foto 3.Danyal Uysal Çok Programlı Lisesi	75
Foto 4. Huzurkent Sağlık Ocağı	76
Foto 5.Huzurkent Kütüphanesi	77
Foto 6.Huzurkent Köselerli Mahallesi park alanı	77
Foto 7. Huzurkent Eski Belediye Binası.....	84
Foto 8. Huzurkent Tarım kredi Kooperatifi.....	85
Foto 9. Huzurkent 'de 1968 yılında yapılan prefabrik konutlar.....	87
Foto 10.Huzurkent Nacarlı Mahallesinde Yer Alan Taş Malzemenin Kullanıldığı Konut	87

ÖNSÖZ

“Huzurkent’in Beşeri ve Ekonomik Coğrafyası” adlı yüksek lisans çalışması Mersin’in doğusunda, Tarsus’un batısında yer alan Huzurkent’in beşeri ve ekonomik coğrafya özellikleri, coğrafi ortam arasındaki ilişkisi dahilinde ele alınmıştır. Bu doğrultuda Huzurkent’in nüfus, yerleşme ve ekonomik faaliyet gibi özellikleri ele alınmış, bu belirtilen özellikler coğrafi bakış açısıyla yorumlanmaya çalışılmıştır.

Sahanın çalışma konusu olarak seçilmesinde; sahanın kendi içerisinde nüfus, yerleşme ve ekonomik faaliyet bakımından oldukça farklı bir yapıya sahip olması ve sahayla ilgili beşeri ve ekonomik coğrafya kapsamında çalışma yapılmamış olması etkili olmuştur.

Çalışma genel olarak 6 bölümden oluşmaktadır.1. bölümde Araştırma Sahasının Yeri Sınırları ve Fiziki Coğrafya Özellikleri, Amacı ve Yöntemi, Daha önce yapılmış çalışmalardan oluşmaktadır. 2. bölümde sahanın fiziki coğrafya özellikleri ele alınarak sahanın fiziki yapısı açıklanmıştır. 3. bölümde nüfus özellikleri ele alınmış nüfusun gelişim dönemleri seyir halinde incelenerek sahanın nüfus yapısı tanıtılmaya çalışılmıştır. 4. bölüm yerleşme coğrafyasından oluşmakta olup yerleşmenin tarihi ve yerleşme şekilleri üzerinde durulmuştur. 5. bölümde ekonomik coğrafya özelliklerinin sahaya ve çevreye etkileri ele alınmış, 6. bölümde ise sonuç ve önerilerle çalışma tamamlanmıştır. Çalışmanın saha ve yakın çevresiyle ilgili yapılacak olan çalışmalara temel bilgiler sunacağı gözünde bulundurulmuştur.

Çalışmamızı destekleyen Fırat Üniversitesi Bilimsel Araştırmalar Koordinatörlüğü, danışman hocam Prof. Dr. Zeki BOYRAZ ve yetişmemde emeği geçen bütün hocalarıma, her zaman yanımda olan ve desteklerini esirgemeyen aileme, çalışmama katkılarından dolayı Hüseyin YUMUŞAK’a, çalışma kapsamında veri temini sunarak saha hakkında çalışmaya katkı sunan çeşitli kurum ve kuruluşlarda bulunan yetkililere ve Huzurkent yerleşmesi sakinlerine sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Nurdane ATEŞ

Elazığ-2018

I.BÖLÜM

1. GİRİŞ

1.1 Araştırma Sahasının Yeri Sınırları ve Fiziki Coğrafya Özellikleri

Araştırma sahası, Akdeniz bölgesinin Adana bölümünde Mersin ili idari sınırı içerisinde yer alır. Doğusunda Tarsus, batısında Mersin ili yer almaktadır. Ortalama yüksekliği 24 metredir.

Çalışma sahasının sınırları fiziki kriterlerden ziyade beşeri faktörler dikkate alınarak oluşturulmuştur. Çalışma sahası kuzeyde ve güneyde ise verimli tarım alanları ile, doğusu ve batısında ise yerleşim alanları ile ayrılmaktadır.

Çalışma alanı 1968 yılında meydana gelen sel felaketi sonrasında alüvyal bir ova üzerinde kurulmuştur. Günümüzde 38,78 km² yüzölçümüne sahip 7 mahalle ünitesinden oluşmaktadır.

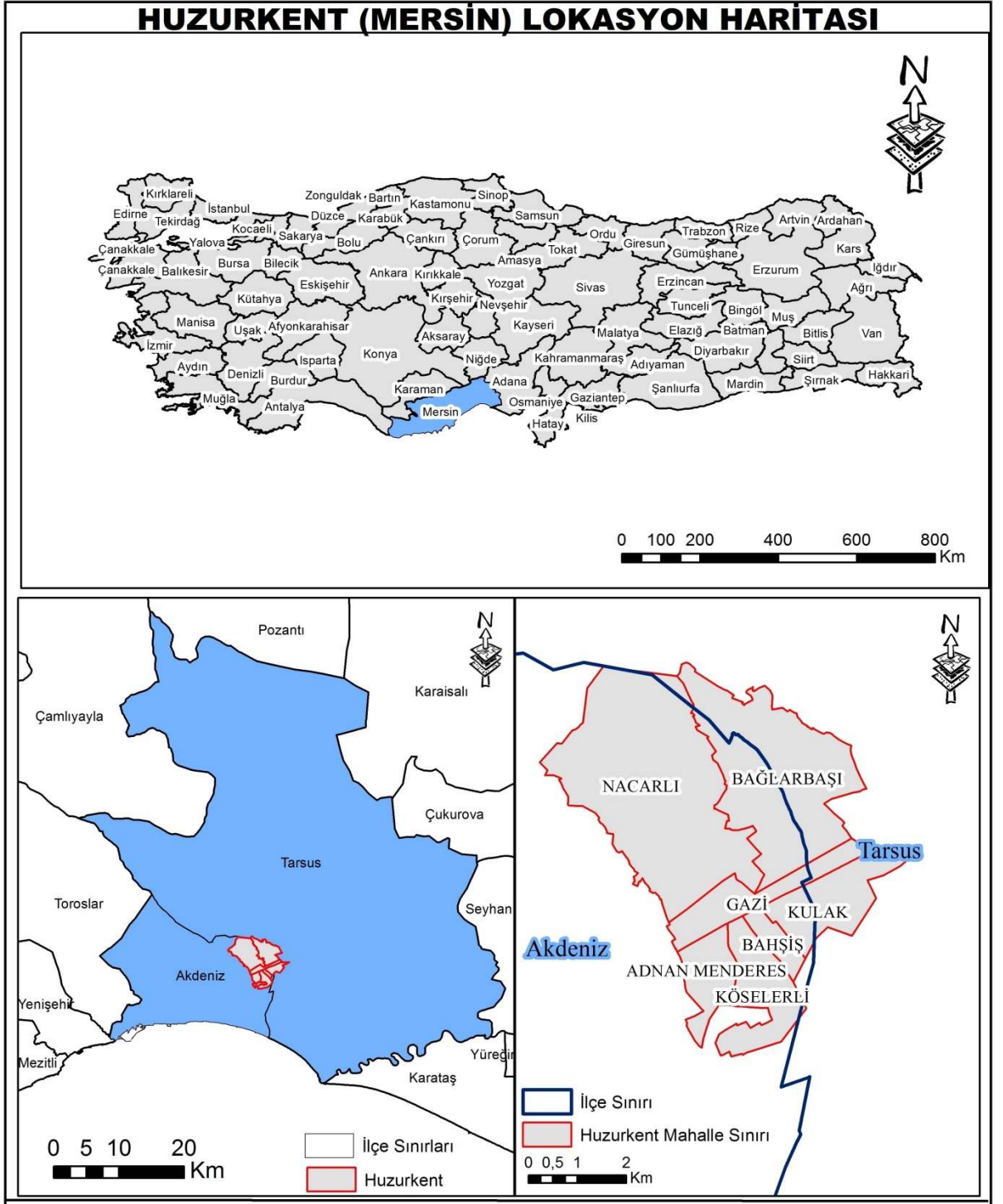
Araştırma sahasında Seneozoik'e ait formasyonlar yer alır. Seneozoik'e ait formasyonlar üzerinde ise Tortoniyen (kumtaşı, çaklıtaşı), üst Miyosen (kireçtaşı), Kalabriyen (kalış), Holosen (alüvyon) ait birimler yüzeylemiştir. Huzurkent'de görülen jeomorfolojik birimler ise yerleşmenin kuzeybatısında yer alan etek düzlükleri, birikinti konileri ile Tarsus çayı delta taşkın ovasıdır.

Araştırma sahasında Akdeniz ikliminin alt birimi olan nemli Akdeniz iklimi görülür. Bu iklim türünde ocak ayı sıcaklık ortalaması 8- 10 °C, Temmuz ayı sıcaklık ortalaması 27- 28°C'dir. Yaz ayları kurak geçerken en fazla yağış kış aylarında düşer. (Koçman, 1993:77).

Sahada sulama amaçlı kullanılan Nacarlı deresi yer almaktadır. Toroslardan beslenen Nacarlı Deresi , Dedeler köyü Kirlik mevkiinden Huzurkent sınırları içerisine girmekte ve burada Nacarlı sulama kanalına bağlanarak doğuya doğru ilerleyip Berdan barajına bağlanır.

Çalışma alanında zonal, azonal ve intrazonal toprak grupları yer almaktadır. Zonal toprak grubunda kırmızı renkli kahverengi akdeniz toprağı, intrazonal toprak grubunda rendzinalar, azonal toprak grubu içerisinde ise alüvyal topraklar ve kolüvyal topraklar yer alır.

Çalışma alanının bitki örtüsü maki topluluklarından oluşmaktadır. Maki toplulukları içerisinde yaban zeytini, keçiboynuzu ve sonradan yetiştirilen narenciye, zeytin ve okalıptüs gibi bitkiler yer alır.

Harita 1. Huzurken(Mersin) Lokasyon Haritası

1.2 Araştırmanın Amacı Kapsamı ve Metodu

Yüksek lisans tez çalışma konumuzu oluşturan Huzurkent (Mersin) beşeri ve ekonomik coğrafyası adlı tez konusunun seçilmesindeki amaç: Huzurkent'in beşeri ve fiziki özelliklerinin insan ve mekan üzerindeki ilişki ve etkilerinin araştırılması, ileriye dönük öneri ve tahminler ile analizler yapmaktır.

.Yeni bir yerleşim yeri olan Huzurkent'in Tarsus'a bağlı diğer belde yerleşmelerine nazaran büyüme ve gelişmesine etki eden faktörler coğrafya disiplininin ilk ve prensipleri dahilinde incelenecektir. Çalışmada ele alınan konular insan-mekan etkileşimi, neden ve sonuçları dahilinde incelenmiştir. Çalışma sahamız daha önceden kasaba yerleşmesi olup, 2013 yılında büyükşehir yasasıyla 7 mahalle ünitesine dönüşmüştür.

Bu amaçlar dahilinde çalışma sahasına ait 7 mahalle ünitesinin sınırları belirlenmiştir, sonrasında saha ile ilgili literatür çalışması yapılmıştır. TÜGEM'den Tarsus'a ait 1981 yılında yapılmış köy envanter etüt çalışması temin edilmiş fakat çalışma sahasına ait mahalle üniteleri köy envanter sahasına dahil olmadığı için sahaya ait veriye ulaşılamamıştır. TUİK'den sahaya ait nüfus ve göç verileri talep edilmiş fakat sahaya ait göç verileri mevcut olmadığından bu kısım sahada uygulanan anket ve mülakat çalışmalarıyla desteklenmiştir.

Mersin İl Sağlık Müdürlüğünden geçmiş yıllara dönük ETF raporları temin edilerek sahanın nüfus özellikleri çalışılmıştır.

Yerleşme ve mesken özelliklerini açıklayabilmek amacıyla literatür çalışmasının yanı sıra sahada arazi çalışmaları yapılarak gezi, gözlem metodu dahilinde çalışma alanı ve çevresindeki yerleşim alanları ele alınmıştır.

Ekonomik faaliyet özellikleri için Mersin, Akdeniz İlçe Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü ve Tarsus İlçe Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğünden tarım, hayvancılık ve gıda verileri temin edilmiştir, Mersin Bilim, Sanayi ve Teknoloji Müdürlüğünden sanayi verileri temin edilmiş ayrıca sahaya hakim alan yetkili kişiler ile saha hakkında detaylı görüşmeler yapılmıştır. Bu çalışmalar dahilinde sahanın ekonomik coğrafya özellikleri açıklanmaya çalışılmıştır.

Çalışma tablo, grafik ve haritalar oluşturularak desteklenmiştir. Çalışmada Arcgis 10.5 harita çizim programı ile Google Earth Uygulaması kullanılmıştır.

1.3 Önceki Çalışmalar

KORKMAZ, “Huzurkent (Tarsus) civarı neojen istifinin mikropaleontalik özellikleri ve ortamsal yorumu” Huzurkent ve kuzeybatı kesiminde, Neojen istifinde mikropaleontalik bir çalışma gerçekleştirilmiştir. Bu çalışmada, sahada stratigrafik kesit alımı yapılmış, östrokod cins ve türlerinden yararlanılarak sahanın paleortamı yorumlanmıştır. (Korkmaz, 2002)

AKARPINAR, “Huzurkent (Mersin) stratigrafisi” Huzurkent ve kuzeyinde yüzeylenen birimlerin yapısal jeoloji özelliklerinin çalışıldığı bu çalışmada stratigrafik özellikleri saptanarak jeolojik evrimi tespit edilmiştir. (Akarpınar, 2003)

HOCAOĞLU, “Tarsus ve Çevresinin Fiziki Coğrafyası” adlı çalışmada Tarsus’un güneyindeki ovalık sahanın fiziki özellikleri,incelemiş, bu doğrultuda alüvyal delgi sondajları yapılarak yerleşmenin jeomorfolojik gelişimi ve paleocoğrafyası incelenmiştir. (Hocaoğlu,2003)

ÖNER VE DİĞERLERİ, “Tarsus ovasının jeomorfolojik gelişimi ve Gözlükule Höyüğü” adlı çalışmada Tarsus ovası ve çevresinin genel jeomorfolojisi incelenmiş yapılan sondajlı alüvyol jeomorfoloji çalışmasında Tarsus ovasının jeomorfolojik gelişimi incelenmiş ve paleo coğrafyası belirlenmiştir. (Öner ve Diğerleri, 2005)

BOZLAK, “Tarsus’un Beşeri ve Ekonomik Coğrafya Özellikleri” adlı çalışmada Tarsus’un fiziki coğrafya özelliklerine değinilmiş, nüfus, yerleşme ve ekonomik özellikleri incelenmiştir. (Bozlak, 2008)

DİNÇ, “Tarsus Çayı Havzasının Coğrafi Etüdü” adlı çalışmada sahanın oluşmasında Tarsus Çayının etkisi vurgulanmış , Tarsus Çayı havzasının fiziki coğrafya özellikleri ile beşeri ve ekonomik coğrafya özellikleri incelenmiştir. (Dinç, 2009)

II. BÖLÜM

2.HUZURKENT'İN FİZİKİ COĞRAFYASI

2.1 Jeolojisi

Çalışma sahasında Seneozoik dönemine ait birimler mevcut olup sahada 4 birim şeklinde yüzeylenmiştir. Bunlar: Tortoniyen-Messiniyen (kumtaşı ve çakıltaşı,) Üst Miyosen yaşlı (Kireçtaşı), Kalabriyen-Tirreniye (Kalişler) ve Tirreniye-Holosen (alüvyonlar) yaşlı birimlerdir.(Bkz: harita2)

Üst miyosen yaşlı birim engebenin fazla olduğu kesimlerde görülmektedir. orta miyosen yaşlı, kumtaşı arabantlı kireçtaşı, kremi bir renkte olup çatlak, kırıklı, kalın tabakalı bir yapıdadır. Kumtaşları ise arabantlar şeklinde görülmekte ve yeşilimsi, sarı renktedir. Çalışma sahasının kuzeybatısında yer alan Nacarlı mahallesinde yüzeylenmiştir.

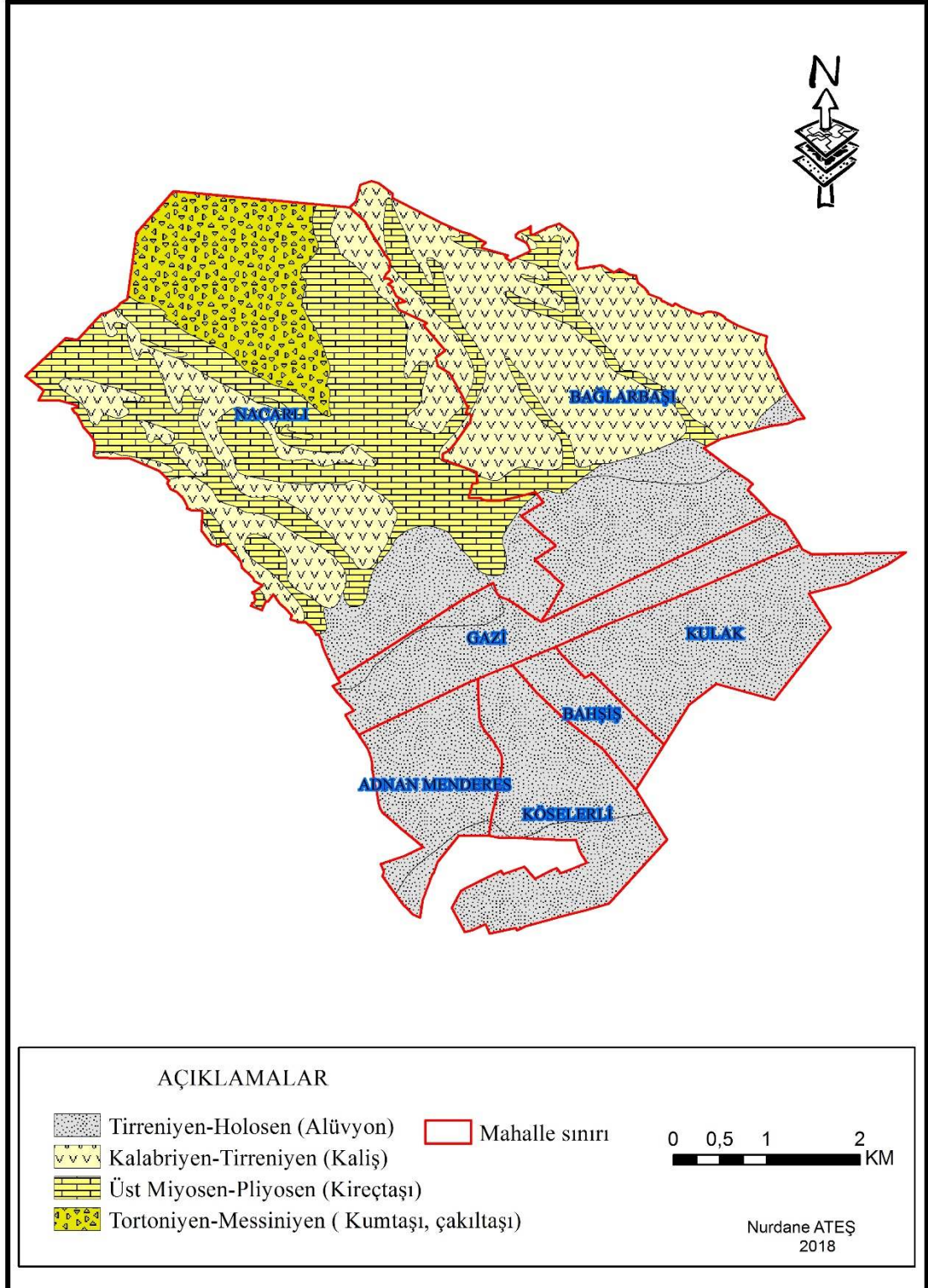
Kalişler ise kuvaterner yaşlı olup sahanın kuzeydoğusunda yer alan Bağlarbaşı mahallesi ve kuzeybatısında yer alan Nacarlı mahallesinde yüzeylenmiştir.

Alüvyonlar ise dere yataklarının kenarında kil, kum ve çakıllı malzemelerin birikmesiyle oluşan çökellerdir. Çalışma sahasının güneyinde yer alan Adnan Menderes, Bahşiş, Kulak, Köşelerli ,Gazi mahallerinde yüzeylenmiştir. (Nacarlı Etüd Raporu, 1993)

2.1.1 Handere Formasyonu

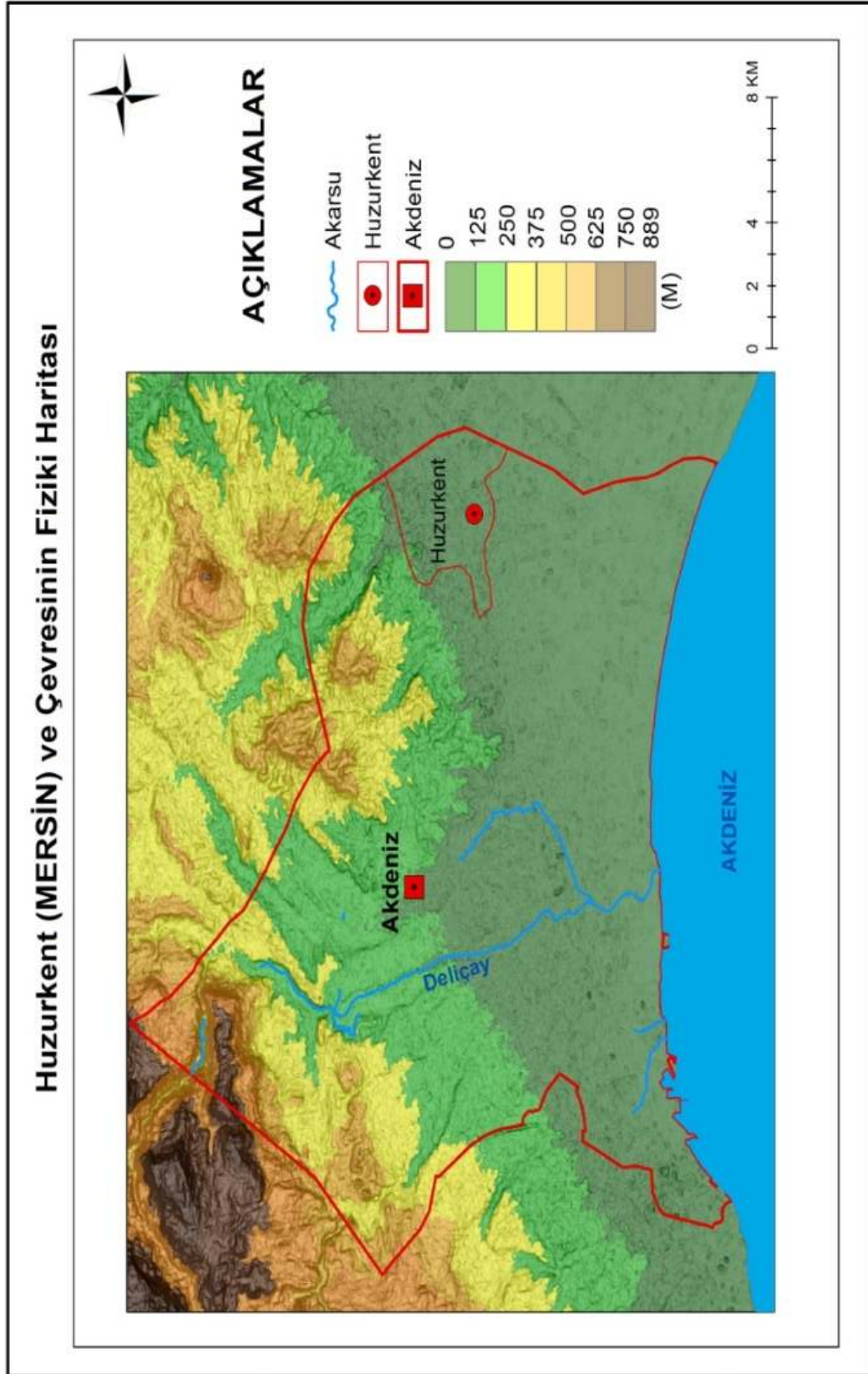
1961 yılında Schmidt tarafından tanımlanan bu birim Helva tepe, Mercan tepe, Yüksek tepe civarında yüksekliği 250 m'yi aşan yükseltiler şeklinde güneye Kaleburcu, Bağlarbaşı, Huzurkent'e doğru topoğrafik olarak az eğimli meyve bahçelerinin bulunduğu kesimlerde yüzeylenmektedir. Bu formasyonun üzerinde kuvaterner yaşlı kaliş ve alüvyon oluşumları görülmektedir. Birim, Kuzgun Formasyonu'nun üzerine uyumlu olarak gelmektedir. Birimin üzerine ise uyumsuz olarak Kuvaterner yaşlı Kaliş ve Alüvyon oluşumlar gelmektedir. (Akarpınar, 2003:26)

HUZURKENT (MERSİN) JEOLojİ HARİTASI

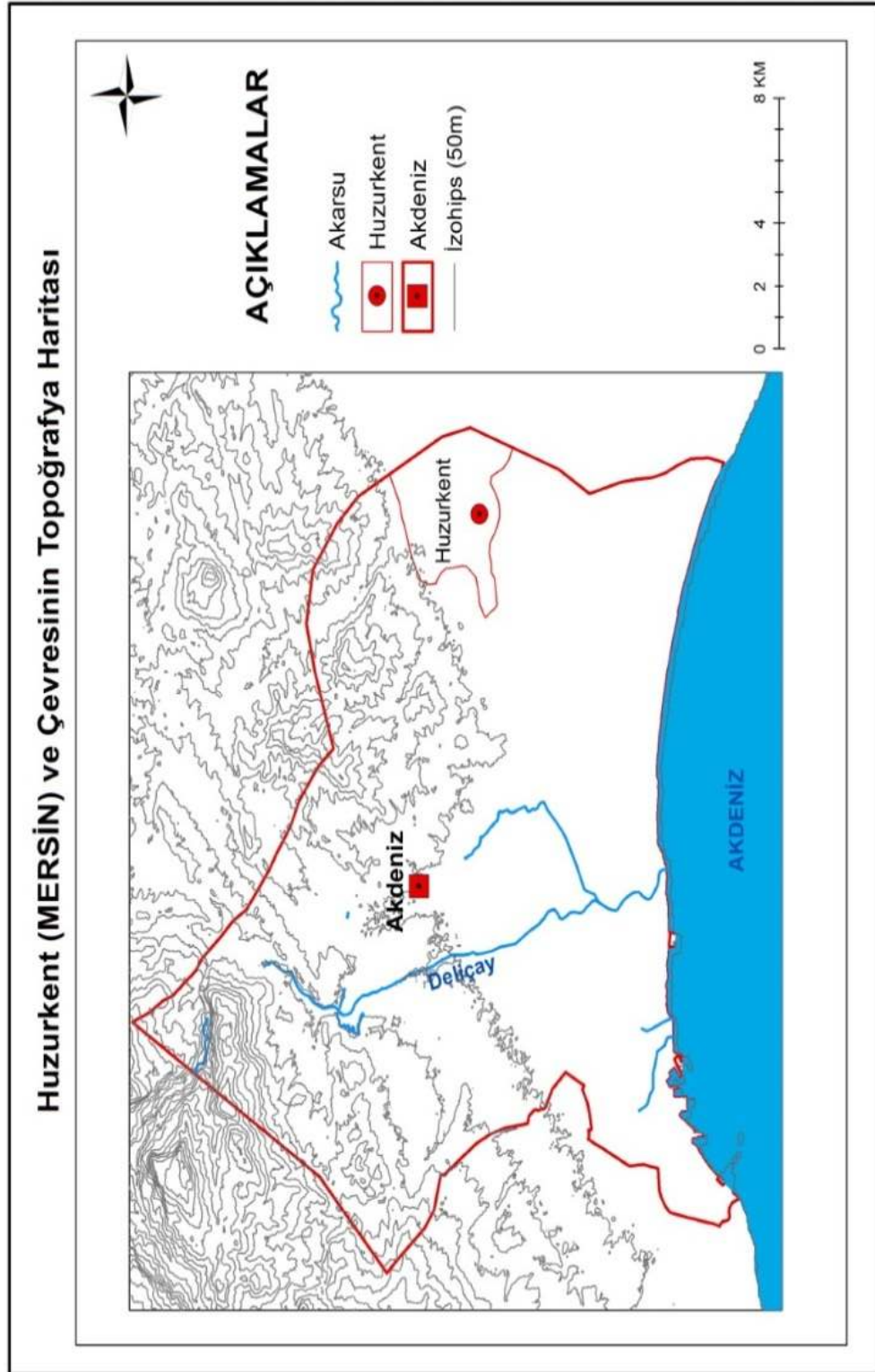
Harita 2.Huzurkent Jeoloji Haritası

Kaynak: MTA 1/25000 'lık Jeoloji Haritasından üretilmiştir.

Harita 3:Huzurkent ve Çevresinin Fiziki Haritası.

Kaynak: Harita Genel Komutanlığı 1/25000 'lık Topoğrafya Haritasından üretilmiştir.

Harita 4:Huzurkent ve Çevresinin Topoğrafya Haritası

Kaynak: Harita Genel Komutanlığı 1/25000 'lık Topoğrafya Haritasından üretilmiştir.

2.2 Jeomorfolojik Birimler

Çalışma alanı alüvyal bir ova üzerinde yer almakta olup yüzey şekilleri yönünden engebesiz bir topografya arz etmektedir. Sahada eğim kuzeybatıya doğru artmakta olup Çalışma sahası sınırları içerisinde yer alan Nacarlı yerleşmesi etek düzlükleri ve birikinti konilerinden oluşan alanda kurulmuştur. Yerleşmenin güneyi ise tamamen alüvyonlarla kaplıdır. (Bkz.Harita 2-3)

2.2.1 Etek Düzlükleri ve Birikinti Konileri

Etek düzlükleri ve birikinti konileri yüksek rölyef ile alüvyal ova tabanı arası geçiş sağlayan kuşak halindedir. Batıda büyük bir koni oluşturacak akarsuyun olmaması nedeniyle doğuya doğru daralır. Yağış suları ile süpürülen malzemenin eteklerde birikmesiyle oluşan etek düzlükleri Evcili ve Nacarlı köyleri arasında kesintiye uğrar. Buradaki kuru derelerin getirmiş olduğu sedimanlar birikinti konisi oluşturmuştur. Yağış suları ile beslenen bu küçük derenin birikinti konisi küçük ve oldukça siliktir. (Hocaoğlu, 2003:23)

2.2.2 Tarsus Çayı Delta Taşkın Ovası

Tarsus ovası, Tarsus çayının getirdiği alüvyonları biriktirmesiyle oluşmuştur. Tarsus ovası, Tarsus çayının yatağı boyunca 30 km uzunluğundadır. Batıya doğru daralan ova Mersin yakınlarında dağ eteği düzlüklerine bağlanır. (Dinç, 2009:58)

Tarsus deltası, Orta- Geç Holosende oluşmuştur. Bu dönem deniz seviyesindeki yükselme durduğu için hızla ilerleyen delta gelişimi kıyı çizgisi denize doğru çekilmiş alüvyal ova yüzeyi genişlemiştir. Erken Holosenden deniz seviyesinin hızla yükseldiği dönemde kıyı, bugünkü kıyıdan içeriye doğru sokulmuş, Tarsus – Mersin zonundaki eski birikinti konilerinin eteklerine kadar ulaşmıştır. Bunu izleyen dönemde Tarsus çayının getirdiği alüvyonlar sık kıyı zonunu oluşturmuştur. Tarsus ve Huzurkent'in üzerinde bulunduğu eski birikinti konileri arasındaki çukur alan, denizin içeriye sokulduğu yerdir. (Öner ve Diğerleri, 2005:84-85)

2.3 İklim

Çalışma sahasının iklim özelliklerinin belirlenmesinde, Tarsus Köy Hizmetleri Meteoroloji İstasyonu 1951-1988 (37 yıl) , Tarsus Meteoroloji İstasyonu 1988-2016 (30 yıl) ve Mersin Meteoroloji İstasyonu 1980-2017 (37 yıl) yıllarına ait verileri kullanılmıştır.

2.3.1 Sıcaklık

İncelediğimiz 3 meteorolojik istasyonların rasatlarına göre ortalama sıcaklık 18,4 °C' dir. Tarsus'da yıllık ortalama sıcaklık 18°C, Mersin'de 19,5°C'dir. Tarsus, Tarsus Köy Hizmetleri ve Mersin Meteoroloji İstasyonları rasatlarına göre Ocak ayı sıcaklık ortalaması Tarsus ve Tarsus Köy Hizmetleri 8,9°C, Mersin'de ise 10,7°C'dir. Temmuz ayı sıcaklık ortalaması ise Tarsus'da 27°C, Tarsus Köy Hizmetleri 26°C, Mersin'de 28,3°C'dir. Üç istasyondan alınan değerler yakın olmakla birlikte denizelliğin etkisiyle Mersin'de sıcaklık değerleri az da olsa farklılık gösterir. Bu değerlerden de anlaşılacağı üzere sahada sıcak ve kurak kış koşulları ve ılıman kış koşulları yaşanmaktadır. (Bkz tablo 1) Sahada en düşük sıcaklıkların yaşandığı Ocak ayından itibaren sıcaklıklar yükselmeye başlamakta Temmuz ve Ağustos aylarında maksimum değerlere ulaşmakta ve Ekim ayından sonra tekrar düşmeye başlamaktadır.(Bkz. Şekil 1)

Tablo 1.Mersin, Tarsus ve Tarsus Köy Hizmetleri Meteoroloji İstasyonlarına ait sıcaklı ortalamaları

Aylar	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	ort
Köy Hizmetleri	8,9	9,8	12,5	16,6	20,7	24,4	26,7	27	24,1	20	14,5	10,3	17,93
Tarsus	8,95	9,75	12,9	16,8	20,7	24,3	27,1	28	25,1	20	14,3	10,1	18,11
Mersin	10,7	11,5	14,3	18	21,8	25,5	28,3	29	26,3	22	16,3	12,2	19,64

Kaynak: Orman ve Su İşleri Bakanlığı Meteoroloji Genel Müdürlüğü

Şekil 1.Mersin, Tarsus ve Tarsus Köy Hizmetleri Meteoroloji İstasyonlarına ait sıcaklı ortalamaları

Kaynak: Orman ve Su İşleri Bakanlığı Meteoroloji Genel Müdürlüğü

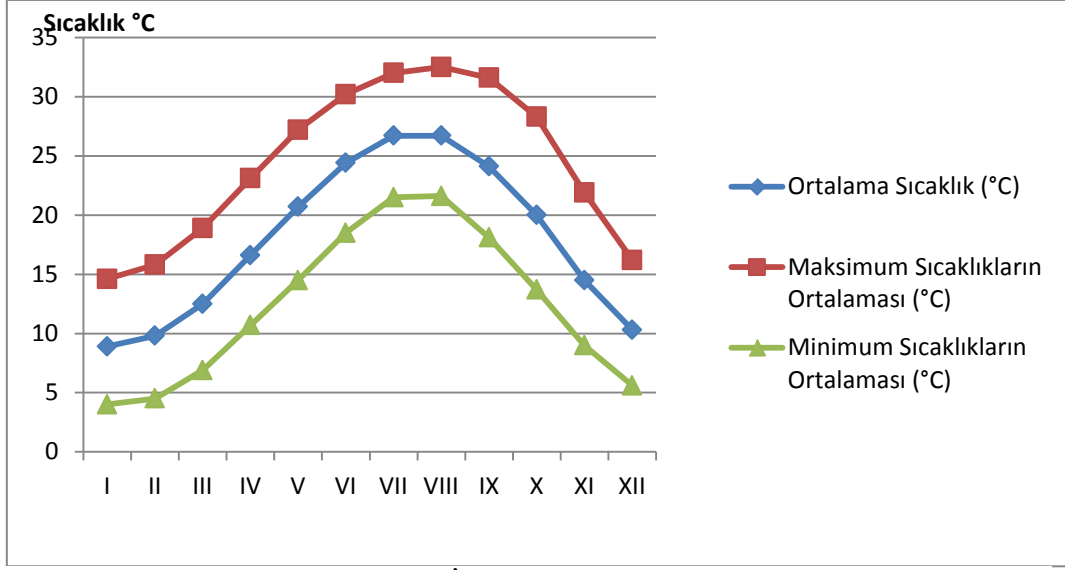
2.3.1.1 Ortalama Yüksek, Ortalama Düşük Sıcaklık Ve Mutlak Ektrem Sıcaklık Değerleri

Mersin, Tarsus ve Tarsus Köy Hizmetleri Meteoroloji İstasyonu rasatları değerlerine göre 3 istasyonda ortalama yüksek sıcaklık ve düşük sıcaklık değerleri yakın değerler göstermektedir. Tüm istasyonlarda Ocak ayı maksimum ortalama sıcaklık 14-15°C, Temmuz ayı maksimum ortalama sıcaklık 32°C'dir. En düşük sıcaklıklar ise Ocak ayında Tarsus ve Tarsus Köy Hizmetleri Meteoroloji İstasyonu 4°C, Mersin'de 7°C olup 0°C'nin altına düşmemiştir. Yine en düşük sıcaklık ortalaması görüldüğü yaz aylarında ortalama sıcaklık Temmuz ayında 21°C, Tarsus Köy Hizmetleri Meteoroloji İstasyonu 20,5°C, Mersin 24°C'dir. (Bkz. Tablo 2,3,4). Çalışma sahasında sıcaklık ortalaması her dönemde yüksek değer göstermesi güneşlenme süresi ve sahada etkili olan hava kütlelerine bağlıdır. Kışın kuzeyden gelen ve kısa süren soğuk hava dalgaları bu mevsimde sıcaklığı düşürücü etkiye sahip iken güneyden gelen sıcak hava kütlelerinin etkisiyle ortalama sıcaklık üzerinde dengeleyici bir unsur oluşturur.

Tablo 2.Tarusus Köy Hizmetleri Meteoroloji İstasyonu En yüksek ve En Düşük Sıcaklıklar Ortalaması

Köy Hizmetleri Meteoroloji İstasyonu	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Ortalama Sıcaklık (°C)	8,9	9,8	12,5	16,6	20,7	24,4	26,7	27	24,1	20	14,5	10,3
Maksimum Sıcaklıkların Ortalaması (°C)	14,6	15,8	18,9	23,1	27,2	30,2	32	33	31,6	28	21,9	16,2
Minimum Sıcaklıkların Ortalaması (°C)	4	4,5	6,9	10,7	14,5	18,5	21,5	22	18,1	14	9	5,6

Kaynak: Orman ve Su İşleri Bakanlığı Meteoroloji Genel Müdürlüğü

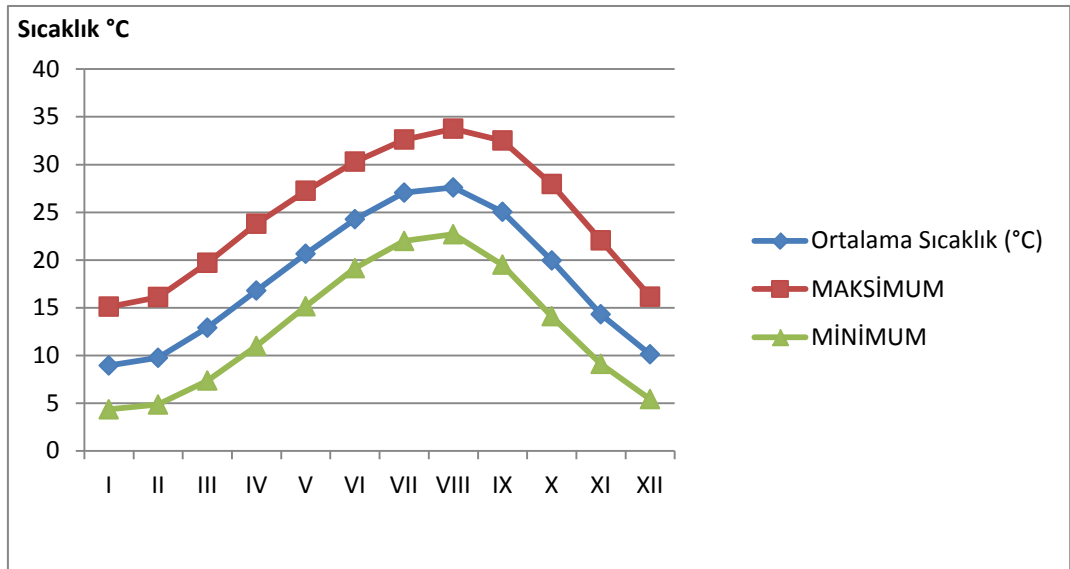
Şekil 2.Tarsus Köy Hizmetleri Meteoroloji İstasyonu En yüksek ve En düşük Sıcaklıklar Ortalaması

Kaynak: Orman ve Su İşleri Bakanlığı Meteoroloji Genel Müdürlüğü

Tablo 3.Tarsus Meteoroloji İstasyonu En Yüksek ve En Düşük Sıcaklıklar Ortalaması

TARSUS	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Ortalama Sıcaklık (°C)	8,95	9,75	12,9	16,8	20,7	24,3	27,1	28	25,05	20	14,3	10,1
MAKSİMUM	15,1	16,1	19,7	23,8	27,3	30,3	32,6	34	32,5	28	22,05	16,15
MİNİMUM	4,35	4,85	7,35	11	15,2	19,2	22	23	19,5	14	9,1	5,4

Kaynak: Orman ve Su İşleri Bakanlığı Meteoroloji Genel Müdürlüğü

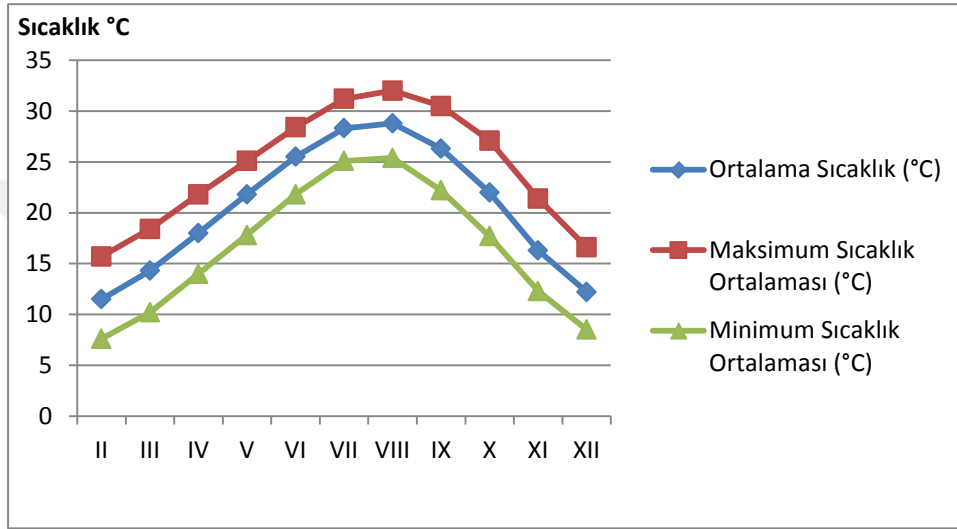

Şekil 3.Tarsus Meteoroloji İstasyonu En Yüksek ve En Düşük Sıcaklıklar Ortalaması

Kaynak: Orman ve Su İşleri Bakanlığı Meteoroloji Genel Müdürlüğü

Tablo 4.Mersin Meteoroloji İstasyonu En Yüksek ve En Düşük Sıcaklık Ortalaması

MERSİN	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Ortalama Sıcaklık (°C)	11,5	14,3	18	21,8	25,5	28,3	28,8	26	22	16	12,2
Maksimum Sıcaklık Ortalaması (°C)	15,7	18,4	21,8	25,1	28,4	31,2	32	31	27,1	21	16,6
Minimum Sıcaklık Ortalaması (°C)	7,6	10,2	14	17,8	21,8	25,1	25,4	22	17,7	12	8,5

Şekil 4.Mersin Meteoroloji İstasyonu En Yüksek ve En Düşük Sıcaklıklar Ortalaması

2.3.2 Atmosfer Basıncı ve Rüzgar

2.3.2.1 Basınç Durumu

Mersin, Tarsus Meteoroloji İstasyonu verilerine göre bütün istasyonlarda basınç değerleri birbirine yakın değerler göstermektedir. Basınç sıcaklığa bağlı olarak artma ve azalma gösterir. Mersin ve Tarsus'da ortalama basınç 1011 pha, Tarsus Köy Hizmetleri Meteoroloji istasyonu verilerine göre ise 999 pha, en yüksek basınç değerleri kış aylarında görülür. Yaz aylarında basınç düşmektedir. (Bkz. Tablo 5).

Ekim ayından itibaren Orta ve Doğu Avrupa üzerine yerleşen yüksek basınç koşulları Balkanlar üzerinden Batı Anadolu'ya yayılır. Kuzey Afrika üzerine yerleşen subtropikal yüksek basınç merkezi Akdeniz üzerinden güneye uzanır. Bu basınç merkezlerine bağlı olarak oluşan Akdeniz cephesi, kıyı bölgelerini etkisi altına alır. Kış mevsiminde frontal faaliyetlere bağlı olarak basınç değerlerinde yükselme ve düşmelere yol açar. Kış döneminde yaşanan bu basınç düşme ve yükselmeleri ilkbaharda azalmaya

başlar. Yaz mevsiminde kontinental tropikal hava kütlesi Arabistan yarımadası ve Doğu Akdeniz üzerinden kuzeye çıkar, İç Anadolu bölgesi, Ege bölgesi ve Akdeniz kıyılarını etkisi altına alır.(Koçman, 1993:14)

Tablo 5.Mersin Tarsus Ve Tarsus Köy Hizmetleri İstasyonları Basınç Durumu

Aylar	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	ort
Mersin	1044	1015	1014	1012	1010	1007	1005	1005	1009	1013	1016	1018	1011
En Yük. Basınç	1033	1021	1019	1015	1014	1010	1006	1007	1011	1016	1020	1022	1016
En Düş. Basınç	959	1011	1009	1007	1007	1006	1003	1003	1007	1011	1000	988	1001
Aylar	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	ort
Tarsus Köy Hzm	980	1007	1000	998	995	992	985	982	986	991	993	992	999
En Yük. Basınç	1031	1013	1012	1008	1004	999	1048	996	1035	1035	1010	1044	1019
En Düş. Basınç	969	999	985	988	983	985	964	964	967	972	970	972	976
Aylar	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	ort
Tarsus	1015	1014	1013	1011	1010	1006	1004	1004	1008	1012	1015	1018	1011
En Yük. Basınç	1026	1027	1029	1020	1017	1013	1010	1010	1014	1021	1023	1028	1020
En Düş. Basınç	996	993	997	1001	1003	1000	998	998	1002	1003	1005	998	999

Kaynak: Orman ve Su İşleri Bakanlığı Meteoroloji Genel Müdürlüğü

2.3.2.2 Rüzgar

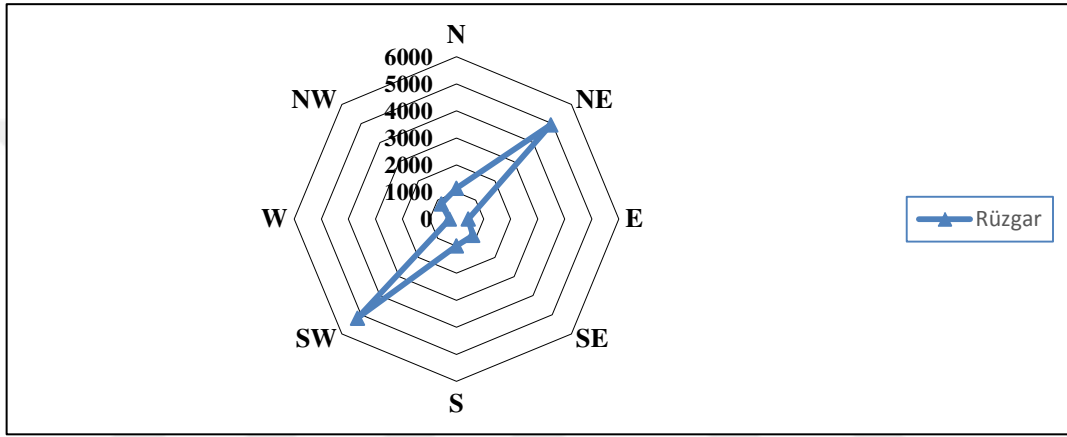
Huzurkent yerleşmesi yakınında bulunan Tarsus, Tarsus Köy Hizmetleri ve Mersin istasyonundan alınan verilere göre ortalama rüzgâr hızı Mersin'den Tarsus'a doğru farklılık göstermektedir. Bu durum denizellik faktörüyle ilgilidir. Tarsus'da ortalama rüzgar hızı 2 m/sn, Tarsus Köy Hizmetleri istasyonu ortalama rüzgar hızı 1,6 m/sn, Mersin ortalama rüzgar hızı 2,24 m/sn'dir. Maksimum rüzgar hızı ise şöyledir: Tarsus'da mart ayında 24 m/sn, Tarsus köy hizmetleri meteoroloji istasyonu rastatlarına göre mart ayında 30 m/sn, ve Mersin'de ocak ayında 29 m/sn (Bkz. Tablo 6)

Rüzgar esme sayıları toplamına göre rüzgar yönleri, Tarsus köy hizmetleri Meteoroloji İstasyonuna göre kuzeydoğu, Mersin ise kuzey ve güneybatı sektörlüdür (Bkz. Şekil 5,6)

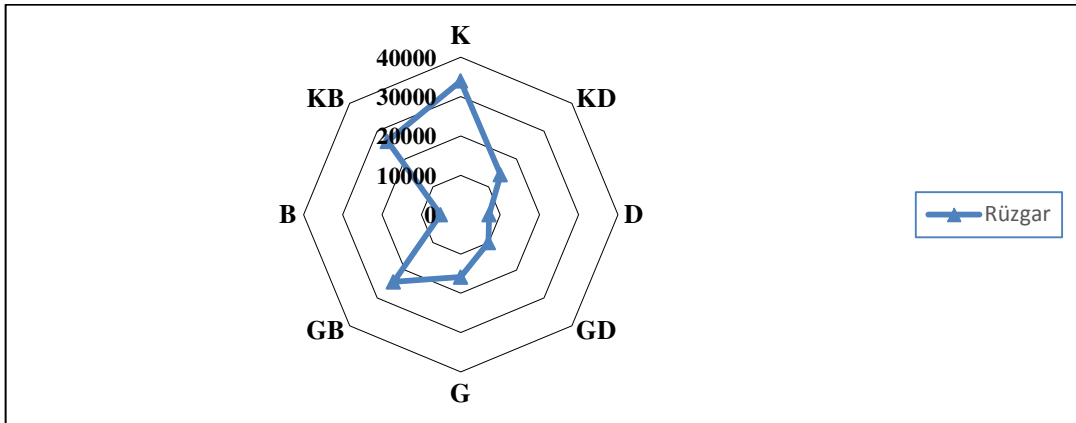
Tablo 6. Mersin, Tarsus ve Tarsus Köy Hizmetleri Ortalama Rüzgar Esme Hızları

Aylar	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	ort
Mersin Ortalama Rüzgar Hızı (m/sn)	2	2,1	2,2	2,3	2,4	2,6	2,7	2,6	2,3	1,9	1,7	1,9	2,2
Tarsus Köy Hiz Ortalama Rüzgar Hızı (m/sn)	1,5	1,6	1,7	1,9	2	2,1	1,9	1,8	1,6	1,3	1,1	1,3	1,6
Tarsus Ortalama Rüzgar Hızı (m/sn)	2,1	2,1	2,4	2,3	2,1	2	2	2	2,2	1,9	1,7	1,9	2,05

Kaynak: Orman ve Su İşleri Bakanlığı Meteoroloji Genel Müdürlüğü

Şekil 5.Tarsus Köy Hizmetleri Meteoroloji İstasyonuna Ait Rüzgar Gülü

Kaynak: Orman ve Su İşleri Bakanlığı Meteoroloji Genel Müdürlüğü

Şekil 6.Mersin Meteoroloji İstasyonuna Ait Rüzgar Esme Yönü

Kaynak: Orman ve Su İşleri Bakanlığı Meteoroloji Genel Müdürlüğü

2.3.3 Buharlaşma ve Nemlilik

2.3.3.1 Buharlaşma

Buharlaşma üzerinde etkili faktör sıcaklıktır. Mersin, Tarsus Meteoroloji İstasyonu rasatlarına göre sıcaklığın arttığı yaz aylarında buharlaşma kış aylarında yüksek iken sıcaklığın düştüğü kış aylarında buharlaşma miktarında düşüşler görülür. Aralık ve Ocak aylarında buharlaşma minimum düzeydedir. Tarsus'da ortalama buharlaşma miktarı 20,16 mm, Mersin de ise 16,29 mm'dır. (Bkz.Tablo 8)

şubat ayından itibaren buharlaşma miktarı, sürekli artış göstererek Temmuz ve Ağustos aylarında maksimum düzeye ulaşır. Bu dönemde Tarsus'da buharlaşma miktarı 25,1 mm Mersin'de ise 27,4 mm'dir.

Tablo 7.Mersin, Tarsus ve Tarsus Köy Hizmetleri Meteoroloji İstasyonları Buharlaşma Durumu

Aylar	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Ort
Mersin	8,3	8,8	10,6	13,9	18,1	23	27,4	27,3	21,7	15,8	11,5	9,1	16,29
Tarsus	18,4	16,5	16,2	16,5	16,8	23,2	26,8	25,1	20,5	12,6	26,3	23,1	20,16
Tarsus Köy hizmetleri istasyonu	7,8	8,2	9,8	12,7	16,3	20,7	25	25	19,6	13,9	10,2	8,6	14,81

Kaynak: Orman ve Su İşleri Bakanlığı Meteoroloji Genel Müdürlüğü

2.3.3.1 Nisbi Nem

Nisbi nem, sıcaklık, buharlaşma ve hava kütlelerine bağlı olarak değişim göstermektedir. Tarsus'da yıllık ortalama nisbi nem % 70'dir. Mersinde ise % 63,7'dir. 3 istasyon verilerine göre yaz aylarında nisbi nem artmakta, kış aylarında ise düşmektedir. Bunun nedeni sıcaklığın yükselmesine bağlı olarak havanın nem tutma kapasitesinin artmasıdır. Nisbi nem Tarsus'da haziran ayında maksimum seviyeye ulaşmıştır. En düşük nisbi nem oranı ise Tarsus Köy Hizmetleri İstasyonu ve Tarsus' da ekim ayında tespit edilmiştir. Mersin'de ise en düşük nisbi nem oranı nisan ayında görülür. (Bkz. Tablo 9).

Tablo 8.Mersin, Tarsus ve Tarsus Köy Hizmetleri Meteoroloji İstasyonları Nem Durumu

Aylar	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	ort
Tarsus	67,4	69,9	69,8	71,4	73,9	75,9	75,4	73,4	68,8	63,8	64,6	66,3	70,05
Tarsus Köy Hizmetleri	70,3	70,3	70,5	70,5	70	70,1	73,6	74,1	67,8	62,9	64,2	70,6	69,5
Mersin	60,3	59,7	60,1	63,8	68	68,8	69,7	67,3	60,2	53,6	53	56,8	61,77
Aylar	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	ort
Tarsus minimum nem	16,5	12,5	10,5	17,5	21,5	17,5	33	25	11,5	9,5	11,5	15	16,7
Tarsus Köy Hizmetleri minimum nem	9	7	12	10	11	5	18	12	10	3	9	4	8,9
Mersin minimum nem	10	12	14	7	16	16	23	20	15	11	12	10	13,8

Kaynak: Orman ve Su İşleri Bakanlığı Meteoroloji Genel Müdürlüğü

2.3.4 Toprak sıcaklığı

Toprak sıcaklığı başta tarım faaliyetleri olmak üzere birçok ekonomik faaliyet üzerinde etkilidir. Çalışma alanında kış mevsimi sıcaklığına bağlı olarak ekonomik değeri yüksek tarım ürünleri yetiştirilmektedir. Bunun yanı sıra yer altı hidrolojisi, ulaşım sistemleri, inşaat sektörü yönünden toprak sıcaklığı önem taşımaktadır. (Dinç, 2009:75). Ortalama toprak üstü minimum sıcaklık ocak ayında görülmektedir. En düşük toprak üstü sıcaklık 8,5°C Ortalama 5 cm toprak sıcaklığı Tarsus'da 21,6°C Mersin'de 22,3 °C Tarsus Köy Hizmetleri Meteoroloji İstasyonu verilerine göre ise 20,3 °C. Ortalama 50 cm toprak sıcaklığı Tarsus ve Tarsus köy hizmetleri Meteoroloji İstasyonu 20,2 °C Mersin'de 22 °C'dir. (Bkz. Tablo 10, 11. 12)

Tablo 9.Tarsus Meteoroloji İstasyonu Toprak sıcaklığı

Tarsus	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	ort
Ortalama 5 cm. Toprak Sıcaklığı (°C)	10,7	12,2	15,6	19	23,6	27,3	30,7	31,3	28,6	22,7	17,2	11,3	21,6
Ortalama 10 cm. Toprak Sıcaklığı (°C)	10,9	11,9	15,2	18,5	22,8	26,5	29,6	30,4	28	22,7	17,4	11,6	20,4
Ortalama 20 cm. Toprak Sıcaklığı (°C)	11,3	12	15	18	22,1	25,6	28,6	29,5	27,6	22,9	18	12,3	20,2
Ortalama 50 cm. Toprak Sıcaklığı (°C)	12,6	12,7	15	17,4	20,9	24,1	26,9	28,2	27,2	23,6	19,4	14,4	20,2
Ortalama 100 cm. Toprak Sıcaklığı (°C)	14,8	14,1	15,4	16,8	19,4	22	24,4	26,1	26,3	24,3	21,2	17,3	20,1

Kaynak: Orman ve Su İşleri Bakanlığı Meteoroloji Genel Müdürlüğü

Tablo 10.Mersin Meteoroloji İstasyonu Toprak Sıcaklığı

Mersin	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	ort
Ortalama 5 cm. Toprak Sıcaklığı (°C)	9,1	10,7	15,6	21,4	27,1	32,4	35,8	35,5	31,5	23,2	15,5	10,7	22,3
Ortalama 10 cm. Toprak Sıcaklığı (°C)	9,2	10,6	15,3	20,9	26,4	31,4	34,7	34,6	31	23,3	15,7	10,9	22
Ortalama 20 cm. Toprak Sıcaklığı (°C)	9,8	10,9	15,1	20,3	25,6	30,4	33,5	33,6	30,5	23,8	16,6	11,7	21,8
Ortalama 50 cm. Toprak Sıcaklığı (°C)	11,9	12,2	15,1	19,4	24,1	28,4	31,5	32,2	30,3	25,4	19,3	14,2	22
Ortalama 100 cm. Toprak Sıcaklığı (°C)	14,2	13,6	15,2	18,3	21,9	25,6	28,6	30	29,4	26,4	21,8	17,2	21,8

Kaynak: Orman ve Su İşleri Bakanlığı Meteoroloji Genel Müdürlüğü

Tablo 11.Tarsus Köy Hizmetleri Meteoroloji İstasyonu Toprak Sıcaklıkları

Tarsus köy hizmetleri	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	ort
Ortalama 5 cm. Toprak Sıcaklığı (°C)	8,5	10	13,9	19,2	24,3	29	32,3	32,2	28,3	22	14,8	10	20,3
Ortalama 10 cm. Toprak Sıcaklığı (°C)	8,8	10, 1	13,9	18,9	23,7	27,8	30,9	31,3	27,9	22	15,3	10,5	21
Ortalama 20 cm. Toprak Sıcaklığı (°C)	9,2	10,1	13,5	18,2	22,7	26,7	29,7	30,2	27,3	22,1	15,8	11,1	19,9
Ortalama 50 cm. Toprak Sıcaklığı (°C)	10, 9	11,1	13,4	17	20,8	24,2	27,1	28,2	26,8	23,2	17,9	13,4	20,2
Ortalama 100 cm. Toprak Sıcaklığı (°C)	13,4	12,7	13,9	16,3	19,1	21,9	24,4	26	25,8	23,7	20,1	16,2	19,4

Kaynak: Orman ve Su İşleri Bakanlığı Meteoroloji Genel Müdürlüğü

2.3.5 Yağış

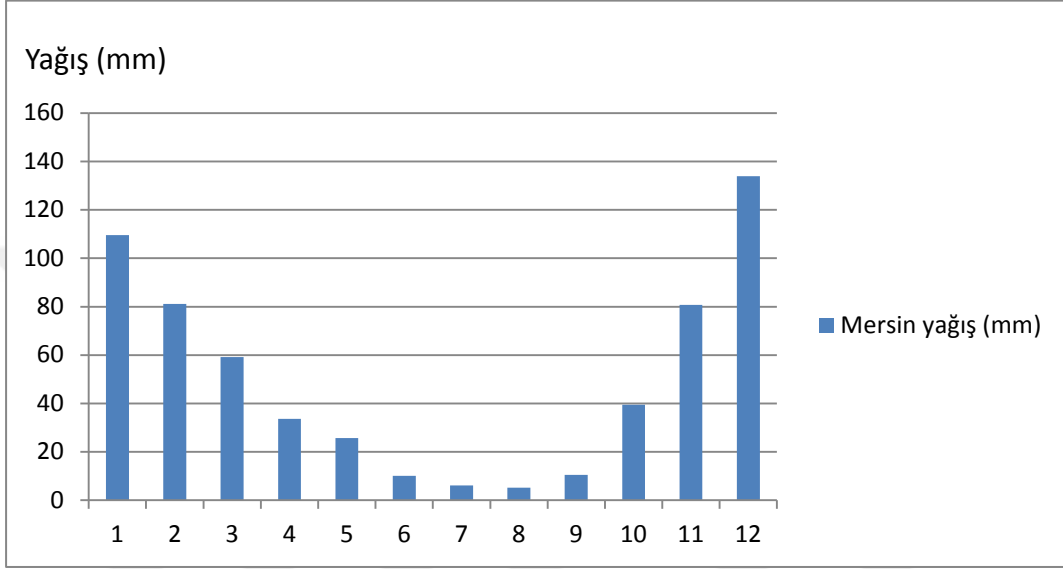
Akdeniz havzasında kışın etkili olan polar cepheye bağlı olarak kış ayları yağışlı geçmektedir. Coğrafi faktörlerin sahada etkinliği, yani dağların uzanış doğrultusu ve kıyıdan itibaren yükseklik göstermesi, sahada orografik yağışların etkin olmasını sağlamaktadır.

Yıllık ortalama yağış miktarı Tarsus'da 574 mm, Mersin'de 579 mm'dir. Mersin, Tarsus ve Tarsus Köy Hizmetleri Meteoroloji İstasyonu verilerine göre sahada en fazla yağış ocak ayında görülür. Ocak ayı ortalama yağış miktarı Tarsus'da 79 mm, Mersin'de 109 mm, Tarsus Köy Hizmetleri Meteoroloji İstasyonunda ise 112 mm'dir. En düşük yağış miktarı ise ağustos ayında görülmektedir. Eylül ayından itibaren yağışlar tekrar artmaya başlamaktadır. (Bkz. Tablo13, Şekil 8)

Tablo 12.Mersin, Tarsus ve Tarsus Köy Hizmetleri Meteoroloji İstasyonları Yağış Ortalamarı

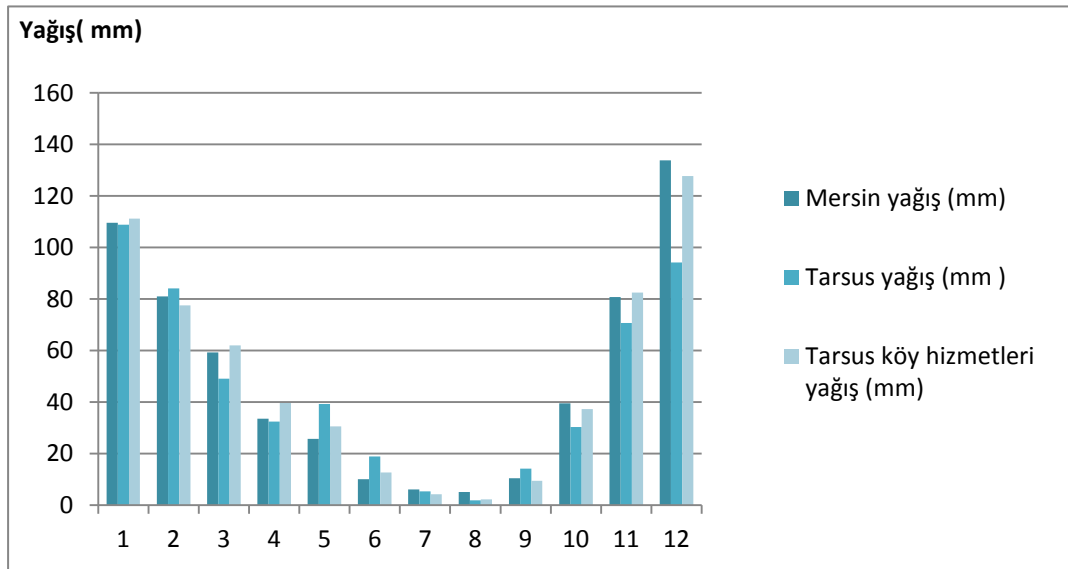
Aylar	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	ort
Mersin yağış (mm)	109,6	81,07	59,2	33,6	25,6	10,1	6,07	5,16	10,4	39,5	80,7	133,8	49,5
Tarsus yağış (mm)	108,8	84,09	49,0	32,4	39,3	18,9	5,36	1,93	14,1	30,3	70,6	94,2	45,7
Tarsus köy hizmetleri yağış (mm)	111,2	77,5	62	39,7	30,6	12,7	4,2	2,2	9,5	37,3	82,5	127,8	49,7

Kaynak: Orman ve Su İşleri Bakanlığı Meteoroloji Genel Müdürlüğü

Şekil 7.Mersin Meteoroloji istasyonuna Ait Yağış Grafiği

Kaynak: Orman ve Su İşleri Bakanlığı Meteoroloji Genel Müdürlüğü

Şekil 8.Mersin, Tarsus ve Tarsus Köy Hizmetlerine Ait Yağış Grafiği.

Kaynak: Orman ve Su İşleri Bakanlığı Meteoroloji Genel Müdürlüğü

2.4 Toprak Tipleri

Çalışma alanında toprak tipleri ele alınırken eski ve yeni toprak sınıflandırma sistemi dikkate alınmıştır. 1960 yılında düzenlenen eski toprak sistemine göre çalışma sahasında zonal, azonal ve intrazonal toprak grupları yer alır. 1975 yılında düzenlenen yeni toprak sınıflandırma sistemine göre ise çalışma sahasındaki topraklar alfisoller, entisoller ve molisol toprak ordoları içerisinde yer alır.

2.4.1 Zonal Topraklar

Klimatik veya zonal topraklar adı verilen bu topraklar iklim ve bitki örtüsü şartlarına göre oluşmuş, A,B,C horizonlu topraklardır. Zonal topraklar yüzeyin düz veya az engebeli olduğu yağış sularının sızdığı yüzeylerde görülür. (Atalay, 2005:358) Çalışma sahasında zonal topraklar grubunda yer alan kırmızı renkli kahverengi Akdeniz toprağı görülür. (Bkz. Harita 5)

2.4.1.1 Kırmızı Kahverengi Akdeniz Toprağı

Bu toprakta sıcak ve kurak yaz döneminin etkisiyle demir oksit birikimi fazladır. Toprak demir oksit birikiminden ötürü kırmızı renklidir. Kireç oluşumu bakımından önemli olan bu toprakların organik madde, su ve besin tutma durumu iyidir. Çalışma alanının kuzeybatısında, Nacarlı mahallesi ve Gazi mahallesinde görülen bu topraklar, düze yakın meyilli ve taban arazisi pozisyonundaki alanlarda bulunmaktadır. Bu topraklar kahverenkli killi tın bünyelidir. (Nacarlı Toprak Etüt raporu, 1993)

2.4.2 İntrazonal topraklar

Bu grupta yer alan toprakların oluşumunda ana materyal ve topoğrafya faktörü etkilidir. A-C horizonlu bu toprakların aşınmadan dolayı B horizonu gelişmemiştir. (Atalay, 2005:363) Çalışma alanında kireç yönünden zengin ana materyal üzerinde oluşan rendzinalar görülmektedir.

2.4.2.1 Rendzinalar

Kireç yönünden zengin yumuşak kireçtaşı üzerinde gelişme gösteren rendzinalar, toprak horizonları olgunlaşmamıştır. A-C horizonlu bu topraklarda kireç tamamen yıkanmamıştır. Bu nedenle kireç ve organik madde yönünden zengindir. (Atalay, 1982:218) Rendzinalar, yeni toprak sınıflandırma sisteminde molisoller ordo grubunda yer alırlar. Çalışma sahasının kuzeydoğusunda yer alan Bağlarbaşı mahallesi ve kuzeybatısında yer alan Nacarlı mahallelerinde görülen bu topraklar yamaç ve etek

araziler üzerinde görülür. Sığ ve çok sığ derinlikli, kahve, açık kahve renkli olup çoğunlukla killi tın bünyeye sahiptir. (Nacarlı Toprak Etüt raporu, 1993)

2.4.3 Azonal topraklar

Bu grupta yer alan topraklar, eğimli yamaçlarda, devamlı taşkın ve millenmeye uğrayan taşkın ovalarında ve genç alüvyal alanlarda görülmektedir. Eğimli sahalarda, aşınma, taşkın ovalarında ise birikme faaliyetlerine bağlı olarak toprak horizonları oluşmamıştır. (Atalay, 1982:220)

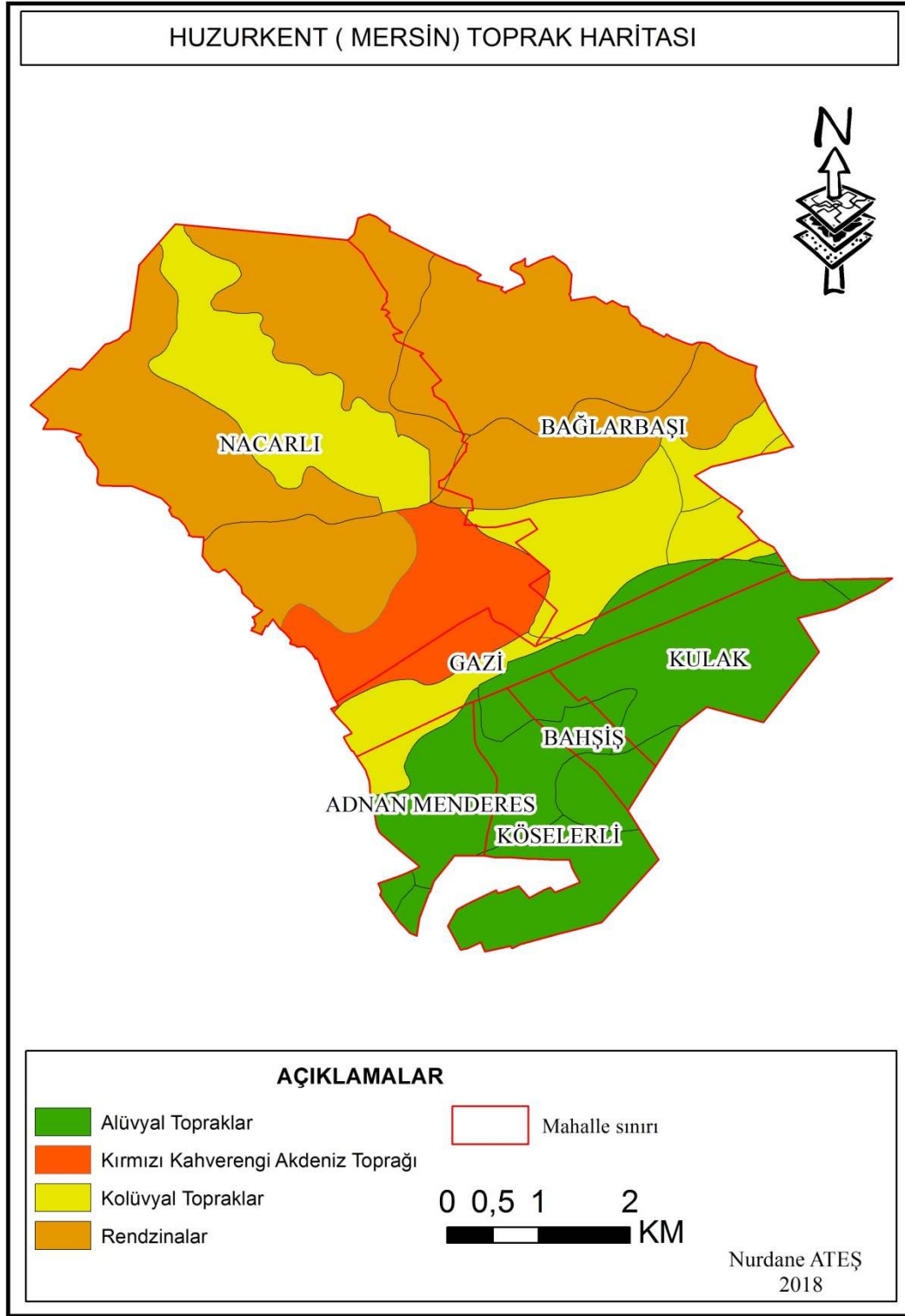
2.4.3.1 Alüvyal topraklar

Akarsuların taşıdığı malzemelerin yayıldığı sahalarda birikmesi ile oluşur. Sürekli taşkına uğrayan sahalarda malzeme birikmesi devam eder ve bu nedenle alüvyal malzemenin ayrışması ve yıkanan maddelerin altta birikmesini engeller. Alüvyal topraklar, drenajın iyi olduğu besin maddeleri yönünden zengin olan topraklardır. (Atalay, 2005:365) Yeni toprak sınıflandırma sisteminde entisoller ordo grubunda yer alır.

Çalışma sahasının büyük bir kısmını alüvyal topraklar oluşturmaktadır. Huzurkent'in güneyinde yer alan Adnan Menderes, Bahşiş, Kulak ,Köselerli mahallerinde görülen bu topraklar verimli tarım alanlarını oluşturmaktadır.

2.4.3.2 Kolüvyol topraklar

Eğimli yamaçlar boyunca ayrıışan malzemelerin dağların eteklerinde birikmesiyle oluşan topraklardır. Dağların eteklerinde yaygın olarak görülür. (Atalay, 2005:366) Kolüvyal topraklar yeni toprak sınıflandırma sisteminde entisoller ordo grubunda yer alır. Çalışma sahasında, vadi tabanı arazi pozisyonunda ve hafif meyilli alanlar üzerinde yer alır. Derin olan bu topraklar, soluk kahve ve kahve renkli olup killi tınlı bünyededir. (Nacarlı Toprak Etüt raporu, 1993). İnceleme alanında Adnan Menderes, Bağlarbaşı, Gazi, Nacarlı mahallerinde görülmektedir.

Harita 5:Huzurkent Toprak Haritası

Kaynak: MTA 1/25000 'lık Toprak Haritasından üretilmiştir.

III. BÖLÜM

3. HUZURKENT'İN NÜFUS COĞRAFYASI

3.1 Nüfusun Gelişimi

Adana bölümünde yer alan çalışma sahası coğrafi konumunun etkisiyle geçmişten günümüze birçok medeniyete ev sahipliği yapmıştır. Nacarlı höyüğünde yapılan çalışmalar neticesinde kalkolitik döneme ait kalıntıların bulunması Huzurkent'in kurulduğu sahada köklü bir yerleşme tarihinin olduğunu göstermektedir.

Çalışma sahasında yerleşme tarihi çok eskilere dayanmasına rağmen çalışma sahamızla ilgili geçmiş dönemlere ait nüfus verileri mevcut değildir. Osmanlı devleti döneminde tutulan tahrir defterleri ve şeriye sicil kayıtlarında sahamıza ait sınırlı verilere ulaşılmasına rağmen nüfus verileri mevcut değildir. Bu nedenle çalışma sahamıza ait olan nüfus verileri kuruluş yılından (1968) itibaren incelenmeye alınmıştır.

Huzurkent, 1968 yılında Tarsus'a bağlı Bahşiş, Kulak, Köseleli köylerinde meydana gelen sel felaketi sonrası bu köylerde ikamet eden ailelerin Nacarlı köyü arazisine ait olan alana yerleştirilmeleriyle kurulmuştur.

Türkiye'de ilk nüfus sayımları 1927 yılında yapılmıştır. Bundan sonraki dönemlerde ülkemizde belirli aralıklarla nüfus sayımları yapılmıştır. Ancak çalışma sahamız olan Huzurkent 1968 yılında kurulduğu için ilk olarak sahamıza ait nüfus sayımı 1970 yılına aittir.

1968 yılında kurulan sahaya ilk etapta 100 aile yerleşmiştir. Bu dönemde ortalama hane halkı büyüklüğü 6 olarak kabul edilirse 1968 yılında Huzurkent'in nüfusunun 600 kişi olduğunu söyleyebiliriz. 1970 yılında 4503 kişi olan nüfus 2017 yılında 7762 kişilik artışla 12265 kişiye ulaşmıştır.

Çalışma sahamızda nüfus gelişimi 2 dönemde incelendi. Bu dönemler 1970-2007 ve 2007-2017 yıllarıdır. Çalışma sahamızda nüfus gelişimini bu dönemlere ayırmada çalışma sahamızın idari biriminde meydana gelen değişimler ve ani nüfus artışları dikkate alındı.

1970 - 2007 arası dönemde nüfusta belirgin artışlar oldu. Bu dönem dinamik dönem iken 2007-2017 arası dönemde nüfus artışında belirgin farkların olmadığı, nüfus artış miktarının düzenli bir seyir izlemekle beraber durgun bir dönem olduğu görülmüştür.

3.1.1 1970-2007 Dönemi

1970-2007 dönemi nüfus artış hızının en fazla olduğu dönemdir. 1970 yılında 4503 kişi olan nüfus miktarı 1975’de 4072 kişilik artışla 8575 kişiye ulaşmıştır. Bu nüfusun 3809’u kadın nüfusu iken 4766’sı erkek nüfusedir. (Bkz. Tablo 14) 1970-1975 sayım döneminde yapılan sayımda nüfus artış hızı ‰ 128’dir. (Türkiye nüfus artış hızı ‰ 25,2 dir.) Nüfus artış oranı ‰ 90,478 aritmetik artış hızı ‰ 18’dir. Bu 5 yıllık sürede nüfus 2 katı kadar bir artış göstermiştir. Bu artışın nedeni Huzurkent’in yeni kurulmuş bir yerleşim yeri olması ve 1970’de belediye özelliği kazanmasıdır. Aynı zamanda ülke genelinde yaşanan kalkınma hareketlerinin sahaya etkileriyle açıklanabilir.

1970-1975 yılında başlayan nüfus artışı 1980 yılında tekrar başlangıç dönemindeki nüfus miktarına benzer bir seyir göstermektedir. 1975-1980 döneminde nüfus artış hızı ‰71 Türkiye nüfus artış hızı ise ‰ 20,7’dir. 1975-1980 nüfus artış hızı hem çalışma sahasında hem de ülke genelinde düşüş göstermektedir. Çalışma sahasında nüfus artış hızının bu denli düşmesinin nedeni Huzurkent’e gelen kırsal nüfusun tekrar kırsala geri dönmesidir.

1980-1985 döneminde çalışma sahası ve Türkiye nüfus artış hızında artış görülmektedir. 1980-1985 yılları arasında nüfus miktarı 6064 kişi artarak 1985 yılında 12057 kişiye ulaşmıştır. Bu dönem çalışma sahamızda nüfus artış hızı ve nüfus artış oranının en yüksek olduğu dönemlerden biridir. Nüfus artış hızı ‰139,8 iken nüfus artış oranı ise 101, nüfusun ikiye katlanma süresi olan aritmetik artış hızı ise bir önceki dönemde -6,02 iken bu dönemde 20,2 ile en hızlı olduğu dönemdir.

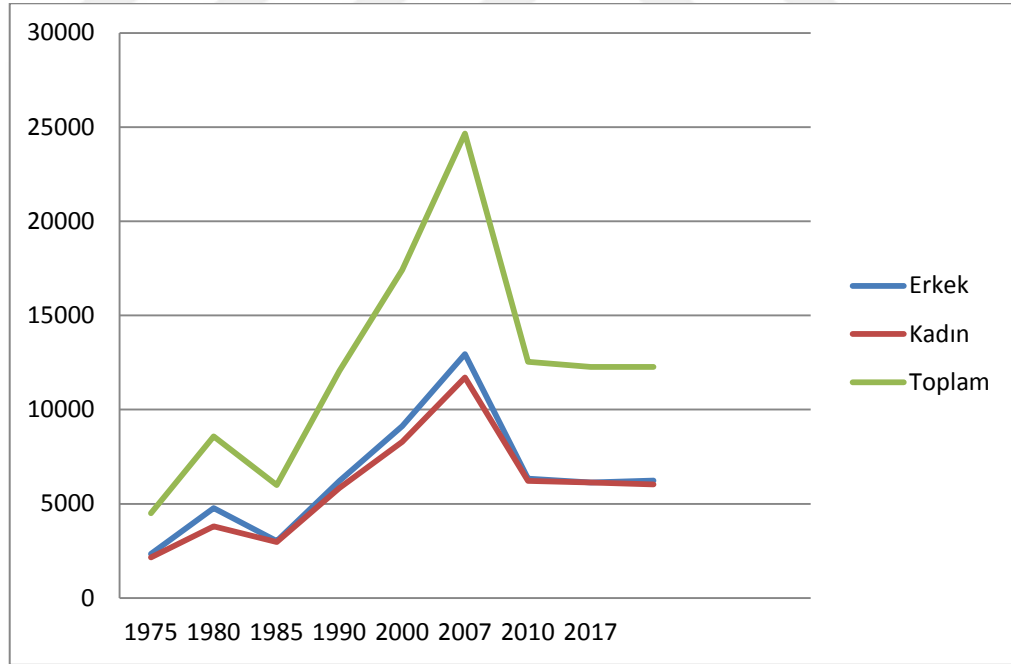
1990 yılında nüfus miktarı 5353 kişi artarak 17410 kişiye ulaşmıştır. 1990 yılında erkek nüfusu 9116 kişi iken kadın nüfusu 8294 kişidir. Nüfus artış hızı ise ‰ 73,47’dir. 2000 yılında ise nüfus artış hızı yaklaşık iki katı kadar bir artış göstererek ‰0 34,7’dir. 1990-2000 döneminde Türkiye nüfus artış hızı ‰20’dir. Çalışma sahasında nüfus artış hızı Türkiye nüfus artış hızından fazla olduğu görülmektedir.

1990 yılında 17410 olan nüfus 2000 yılına gelindiğinde 7246 kişi artarak 24656 kişiye ulaşmıştır.

Tablo 13.Huzurkent SayımYıllarına Göre Kadın Erkek Nüfus Miktarı(1970-2017)

YILLAR	Erkek	Kadın	Toplam
1970	2338	2165	4503
1975	4766	3809	8575
1980	3021	2972	5993
1985	6212	5844	12057
1990	9116	8294	17410
2000	12950	11706	24656
2007	6335	6218	12533
2008	6152	6164	12316
2009	6493	6191	12684
2010	6132	6133	12265
2011	6247	6220	12467
2012	6240	6225	12465
2013	6225	6235	12460
2014	6300	6225	12525
2015	6188	6138	12326
2016	6284	6131	12415
2017	6233	6032	12265

Kaynak: TÜİK, Genel Nüfus Sayımları ve Adrese Dayalı Kayıt Sistemi Sonuçları

Şekil 9.Huzurkent Sayım Yıllarına Göre Nüfus Değişimi

Kaynak: TÜİK, Genel Nüfus Sayımları ve Adrese Dayalı Kayıt Sistemi Sonuçları

3.1.2 2007-2017 Dönemi

2007-2017 dönemi Huzurkent’de nüfus miktarında düzenli bir seyir izlendiğini, bir önceki dönemde olduğu gibi nüfus miktarında görülen ani artış ve azalışların olmadığı dönemdir. (Bkz. Şekil 9)

2007 yılında bir önceki sayım dönemine göre nüfus miktarında azalma görülür. 2007 yılında nüfus miktarı 12550’dir. 2007-2017 döneminde Huzurkent’de nüfus artış hızı % -96 ’dır. Bu dönemde Türkiye nüfus artış hızı % $8,1$ ’dir. Hem Türkiye nüfus artış hızı hem de çalışma sahasında nüfus artış hızında düşme görülmektedir. Bu durum adrese dayalı nüfus kayıt sisteminin uygulanmasının sonuçlarının ülke geneline ve çalışma sahamıza yansımalarıyla ilgilidir. 2000-2007 döneminde sadece nüfus artış hızında değil nüfus artış oranı, yıllık ortalama artış miktarı ve aritmetik artış hızında negatif değerlerin görüldüğü dönemdir. Bu dönemde nüfus artış oranı % -49 , yıllık ortalama artış hızı $-172,9$, aritmetik artış hızı ise $-7,01$ ’dir. (Bkz. Tablo 15)

2007-2008 döneminde bir önceki dönemde olduğu gibi nüfus artış hızında negatif değer görülmektedir. Bu sayım dönemi nüfus artış hızı % -18 ’dir.

2008-2009 döneminde ise 2008 yılında 12316 olan nüfus miktarı 368 kişilik bir artışla 2009 yılında 12684 kişi olmuştur. Nüfus artış hızı % $29,4$, aritmetik artış hızı $2,9$ ’dur. Önceki sayımda negatif olan değerler bu dönemde pozitif değer göstermektedir. Bu durum bu dönemde Huzurkent’in Tarsus ilçesinden ayrılarak Mersin’in Akdeniz ilçesine dahil olmasıyla açıklanabilir.

2009-2010 sayım döneminde bir önceki dönemde artış gösteren nüfus miktarında tekrar düşüş görülmektedir. Bu dönemde nüfus artış hızı % -33 ’dür. Türkiye nüfus artış hızı ise % $15,9$ ’dur. Bu dönemde çalışma sahasında nüfus artış hızı ülkemiz nüfus artış hızına göre büyük farklılıklar göstermektedir. 2009-2010 dönemi nüfus artış oranı % $3,3$ yıllık ortalama artış miktarı -419 ve aritmetik artış hızı $-3,41$ ’dir.

2010-2011 ve 2011-2012 sayım dönemlerinde çalışma sahasında nüfus miktarında artış görülmektedir. 2010-2011 dönemi Huzurkent’de nüfus artış hızı % $16,33$ ’tür bu dönemde Türkiye nüfus artış hızı % $13,5$ ’dir. Bu dönemde çalışma sahasında nüfus artış hızı ülke nüfus artış hızından yüksek iken 2011-2012 yılında nüfus artış hızı Türkiye nüfus artış hızına göre düşüş göstermektedir.

2012-2013 döneminde ise 14 kişilik bir azalma görülmektedir. Nüfus miktarında görülen bu değişime bağlı olarak nüfus artış hızı % $-1,12$, aritmetik artış hızı $0,056$ ’dır.

2013-2014 dönemi Huzurkent’de nüfus artış hızı tekrar artış göstermiştir bu dönemde Huzurkent’de nüfus artış hızı % 5,20 olmuştur. 2013 yılında Huzurkent’in belediye statüsü kaldırılmış ve Mersin’in Akdeniz ilçesine bağlı olarak varlığını korumuştur. Mahalle yerleşmesi olduktan sonra Huzurkent’de nüfus artış hızı tekrar azalış göstermektedir. 2016-2017 sayım dönemine gelindiğinde Huzurkent’de nüfus miktarı 12265’tir. Nüfusun 6233’ü erkek nüfusu oluşturuyorken kadın nüfusu ise 6032 kişidir. Bu dönemde Huzurkent’de nüfus artı hızı % -12,1’dir. 2017 yılı Mersin nüfus artış hızı ‰ 10.36, Türkiye yıllık nüfus artış hızı ise ‰ 12,4’dür.

2016-2017 sayım döneminde Türkiye ve Mersin’de nüfus artış hızı yakın değerler gösterirken çalışma sahamızda nüfus artış hızı negatif değerler göstermektedir. Bu durum özellikle gençlerin daha büyük yerleşim alanlarında yaşama isteği ile ilgilidir.

Tablo 14.Huzurkent'in Sayım Yıllarına Göre Nüfus Artış Miktarı, Yıllık Ortalama Artış Miktarı ve Aritmetik Artış Hızı

Yıllar	Nüfus miktarı (kişi)	Nüfus artışı (Kişi)	Dönemler	Nüfus artış hızı (‰)	Nüfus artış oranı (%)	Yıllık Ort artış miktarı	Aritmetik artış hızı
1970	4503	-	-				
1975	8575	4072	1970-1975	128,8	90,478	814,4	18,081
1980	5993	-2582	1975-1980	-71,6	-30,110	-516,4	-6,022
1985	12057	6064	1980-1985	139,8	101,184	1212,8	20,236
1990	17410	5335	1985-1990	73,4	44,397	1070,6	8,879
2000	24656	7246	1990-2000	34,7	41,619	724,2	4,161
2007	12550	-12106	2000-2007	-96,4	-49,099	-1729	-7,014
2008	12316	-234	2007-2008	-18,8	-1,864	-234	-1,864
2009	12684	368	2008-2009	29,4	2,987	368	2,901
2010	12265	-419	2009-2010	-33,5	-3,303	-419	3,416
2011	12467	202	2010-2011	16,33	1,646	202	1,612
2012	12474	7	2011-2012	0,56	0,056	7	-1,588
2013	12460	-14	2012-2013	-1,12	-0,112	-14	0,056
2014	12525	65	2013-2014	5,20	0,521	65	-0,112
2015	12326	-199	2014-2015	-16,01	-1,588	-199	0,521
2016	12415	89	2015-2016	7,19	0,72	89	0,72
2017	12265	-150	2016-2017	-12,1	-1,20	-150	-1,20

Kaynak: TÜİK, Genel Nüfus Sayımları ve Adrese Dayalı Kayıt Sistemi Sonuçları

3.2. Doğumlar ve Ölüm

Nüfustaki değişimler, ölümler ve göçlerin karşılıklı birbirlerini etkilemelerinin sonucu olarak meydana gelir.(Özgüç, 2014:228) Bir sahada doğumların sayısı ölümleri geçtiğinde nüfusta artış meydana gelebildiği gibi göçler yoluyla da nüfus miktarında azalma veya artışlar yaşanabilir.

Bir nüfus kitlesinde 15-49 yaş grubundaki toplam kadın nüfusundan 1000 kadına düşen yıllık doğum sayısına genel doğum doğum oranı adı verilir. Nüfus kitlesi içinde her yaştan nüfus toplamı içinde 1000 nüfus başına düşen yıllık ölüm sayısı genel ölüm oranını vermektedir. Genel doğum oranı ile genel ölüm oranı arasındaki fark ise doğal nüfus artış hızını vermektedir. (Doğanay, 1994:152)

Huzurkent’de nüfusun yapısı üzerinde doğal nüfus artış hızının etkisi azdır. Bu durumda çalışma sahasında nüfus yapısı üzerinde asıl etkiyi göçler oluşturmaktadır. Çalışma sahasında ETF verilerine göre 1997 yılında kaba doğum hızı ‰ 19,2, genel doğurganlık hızı ise ‰ 70,5’dir. 1997 genel ölüm oranı ise ‰ 2,65’dir. Bu dönemde yaşa özel ölüm hızı, 0-4 yaş grubunda ‰ 4,95’ tir. 65 yaş ve üzeri grupta yaşa ölüm hızı ‰ 13,6’dır. 1997 yılında bebek ve yaşlı nüfus ölüm oranının yüksek olduğu görülmektedir.

2000 yılında ise kaba doğum hızı ‰ 16,9, genel doğurganlık hızı ise ‰ 61,04’tür. Bu dönemde 0-4 yaş grubunda ölümler görülmektedir. bu durum anne ve bebek sağlığında iyileştirmelerin olduğunu göstermektedir.

2010 yılında Huzurkent’de kaba doğum hızı ‰ 9,42, genel doğurganlık hızı ‰ 34,48’dir. Bu dönemde Türkiye’ de kaba doğum hızı ‰ 17, genel doğurganlık hızı ‰ 71,5’dir. 2010 yılında çalışma sahasında kaba doğum hızı ve genel doğurganlık hızı ülke genelinde görülen kaba doğum hızı ve genel doğum hızından düşüktür.

2010 yılı Huzurkent’de kaba ölüm hızı ‰ 0,49’dur. Türkiye’ de ise kaba ölüm hızı ‰ 5’tir. Bu dönemde çalışma sahasında bebek ölüm oranları görülmezken Türkiye’ de ise bebek ölüm oranı ‰ 12,1’dir.Huzurkent’ de 65 yaş ve üzeri yaşa özel ölüm hızı ‰ 7,45’dir.

3.3 Göç

Göç, bir idari sınırı geçerek oturma yerini uzun süreli olarak değiştirme olayıdır. Bu değişim uluslararası, bölgelerarası, kırdan şehre ya da şehirden kıra doğru herhangi bir yönde meydana gelebilir. (Özgüç, 2014:289) Göç olayı doğal, ekonomik, sosyal ve politik faktörlere dayanmaktadır. Bu faktörler insanları göçe zorlayan itici sebepler ve göç etmeye teşvik eden çekici sebeplerdir. (Toroğlu, 2007:75) İtici ve çekici faktörler arasındaki ilişkiyi ise iletici faktörler sağlamaktadır. Türkiye’de çeşitli bilimsel araştırmalarda ele alınan iletici faktörler arasında ekili alanların dikili hale gelmesi, eğitimde taşınmalı sistem, yurt dışına göç ve geri dönüşler, yeniden yerleştirme, askerlik, kırdaki refah düzeyinin artması, yükseköğrenim, sezonluk istihdam ve evlilik yer alır. (Yılmaz, 2007:222-223)

Çalışma sahasında yaptığımız arazi gözlemleri ve anket sonuçlarına göre göçe neden olan iletici faktörler yeniden yerleştirme, askerlik, yükseköğrenim, sezonluk istihdam ve evliliklerdir. Bunların dışında sahada eğitim öğretim faktörü içinde değerlendirebileceğimiz nitelikli okullar ve emeklilik sonrası geri dönüşler de yer almaktadır. Özellikle lise kademesine geçen gençlerin daha nitelikli okullarda eğitim görmek istemeleri sonucunda büyükşehirlere yerleşmek istemeleri nitelikli okullar faktörüyle, daha önce farklı illere göç eden nüfusun emekli olduktan sonra büyük şehirlerde yaşamak istememeleri ve daha sakin olan sahaları tercih etmeleri de emeklilik sonrası geri dönüşler ile ilgilidir.

3.3.1 Huzurkent’e Dışardan Gelen Göçler

Alüvyal bir ova üzerinde yer alan çalışma sahası topoğrafik bir engelin olmaması, verimli topraklara sahip olabilme özelliği ile kurulduğu ilk yıldan itibaren göç alan sahalar arasında yer almaktadır. Çalışma sahasının göç alabilme özelliğine sahip olması sadece fiziki faktörlerle açıklanamaz. Ulaşım faktörünün sahaya yoğun etkisine bağlı olarak diğer belediye yerleşmelerinin aksine hızla gelişme göstermiştir.

Huzurkent’in kurulmasında etkili olan iletici faktör yeniden yerleştirme faktörüdür. Yeniden yerleştirme; deprem, heyelan, sel, yangın gibi doğal veya terör gibi beşeri afetler nedeniyle ya da baraj suları altında kaldıkları için kamulaştırma gibi sebeplerle köylülerin devlet eliyle kentlere yönlendirilmeleri sonucu ortaya çıkan göçlerdir. (Yüceşahin vd, 2006 aktaran Yılmaz, 2007:222) 1968 yılında Bahşış, Kulak, Köselerli köylerinin sular altında kalması sonucu bu köylerde ikamet eden nüfusun bir

kısının günümüzde Huzurkent olarak bilinen sahaya yerleştirilmeleri sonucunda kurulmuştur. Araştırma sahasında uyguladığımız anket verilerine göre: Sahaya ilk etapta 100 aile gelmiştir. Bu dönemde ortalama hane halkı büyüklüğü 6 olarak kabul edilirse 600 kişiye tekabül etmektedir. Bunu izleyen yıllarda Huzurkent, çevre köy ve yerleşim alanlarından göç almaya devam etmiştir. 1969 yılında ise sahaya 250 aile göç etmiştir. Bu sayı da yaklaşık 1500 kişiye tekabül etmektedir. 1980’de Tepetaşpınar köyünden 45 kişi evlilik ve tarım alanlarında çalışmak amacıyla Huzurkent’e göç etmiştir. 1980-1990 yılları arasında ise Konya’dan 5 kişi evlilik yoluyla, Adıyaman’dan ise 80 aile çalışma amacıyla çalışma sahasına göç etmiştir. 1980- 1990 döneminde sahaya göç eden 480 kişiye tekabül ettiğini söyleyebiliriz.

1990-2000 döneminde Huzurkent’e dışardan gelen göçlerin sahada etkin olduğu dönemdir. Bu dönemde Adıyaman, Diyarbakır, Urfa başta olmak üzere Güneydoğu Anadolu bölgesinden sahaya yoğun göçler görülmektedir. Bu yoğun göçler neticesinde Huzurkent’de 2 yeni mahalle ünitesi kurulmuştur. Bu dönemde Huzurkent’e Adıyaman’dan 300 aile, Diyarbakır’dan 85, Urfa’dan ise 100 aile göç etmiştir. Ortalama hane halkı büyüklüğü 6 kabul edilirse 2910 kişinin sahaya göç ile dahil olduğunu söyleyebiliriz. (Bkz. Tablo 16)

Tablo 15.1968-2000 Yılları Arası Huzurkent’e Dışardan Gelen Göçler

1968-1990		1990-2000	
Bahşiş	110	Adıyaman	300
Kulak	90	Diyarbakır	85
Köselerli	150	Urfa	100
Tepetaşpınar köyü	45(kişi)	Toplam	485
Adıyaman	80		
Konya	5 (kişi)		
Toplam	430 aile ve 50 kişi		

Kaynak: Arazi Çalışmaları Anket Sonuçları

3.3.2 Huzurkent’den Dışarıya Doğru Olan Göçler

Çalışma sahasından dışarıya olan göçlerin temelinde evlilik, eğitim-öğretim, daha büyük yerleşim merkezlerinde yaşama isteği vb faktörler yer almaktadır.

1990-2017 yılları arasında çalışma sahasında evlilik yoluyla dışarıya göçler görülmektedir. bu dönemde Tarsus, Mersin ve Huzurkent’in yakın çevresindeki yerleşmelere göçler gerçekleşmiştir. Bu dönemde Tarsus’a 9 kişi, Mersin’e 7 kişi çevre yerleşmelere ise 14 kişi evlilik yoluyla göç etmiştir.

2007 yılından itibaren adrese dayalı nüfus kayıt sisteminin etkisiyle aileler ikametgahlarını farklı yerleşim merkezlerine taşımıştır. Özellikle son yıllarda yükseköğrenim ve lise eğitimini daha iyi okullarda tamamlayabilmek amacıyla Huzurkent'den Mersin ve Tarsus şehirlerine göçler yaşanmıştır. 2008 yılı itibariyle bu şekilde sahadan ayrılan kişi sayısı 67 kişidir.

Huzurkent'den yurt dışına doğru yapılan göçler çalışma sahasında 1970-2003 yılları arasında 33 yılda 12 aile Almanya'ya göç ederek sahadan ayrılmıştır. Ortalama hane halkı büyüklüğünü 6 kabul edersek 72 kişiye tekabül eder. 2003 yılında ise 1 kişi Azerbaycan'a göç etmiştir.

3.3.3 Mevsimlik ve Günübirlilik Göçler

2015 yılı öncesi yaz mevsiminde Güneydoğu Anadolu bölgesinden her yıl 50 kişi Huzurkent'e tarım alanlarında çalışmak amacıyla gelmekteydi. Sahada meydana gelen huzursuz ortamdan kaynaklı olarak 2015 yılı itibariyle bu bölgeden göçler yaşanmamaktadır. Bahşiş, Kulak ve Köselerli mahallerinde toplamda 39 aile Tarsus'a bağlı olan Bahşiş, Kulak ve Köselerli köylerine günübirlilik çalışma amacıyla gitmektedir. Bağlarbaşı mahallesinde hayvancılık yapan 2 aile yaz aylarında Toros yaylalarına çıkmaktadır. Kış döneminde tekrar Bağlarbaşı mahallesine dönmektedir. Bu durumda ortalama hane halkı büyüklüğü 6 kabul edilirse 246 kişi mevsimlik ve günübirlilik göçe katılmaktadır.

3.4 Nüfusta cins ve yaş yapısı

Nüfusta cins oranı: Belli bir nüfus kitlesinde 100 veya 1000 kadına düşen erkek sayısını ifade eder. (Doğanay, 1994:157) Nüfusun cinsiyet özelliği doğum, ölüm oranlarının belirlenebilmesi, insanların evlilik, iş hayatına katılmaları açısından önem arz eder. Çünkü nüfusun cinsiyet dağılımında meydana gelen dengesizlik evliliklerin azalmasına, doğum oranlarının azalmasına neden olabilir. (Karabağ, Şahin, 2009:69)

Huzurkent'de 1970 yılında nüfusta cins oranı 107'dir. 1970 Türkiye cins oranı ise 102'dir. 1970 yılında çalışma sahamızda her 100 kadına düşen erkek sayısı ülke ortalamasına göre daha yüksektir. 2008 yılında Huzurkent'de nüfusta cins oranı dengelenmiş, 2011 yılında eşit duruma gelmiş olsa bile 2017 yılında tekrar kadınların aleyhine artış göstermiştir. 2017 yılında Huzurkent'de 100 kadına 103 erkek düşmektedir. (Bkz. Tablo 17)

Nüfusun cins bileşiminde kadın veya erkek nüfus miktarı, nüfus oranının yüksek olması kesin demografik nedenlerle açıklanamaz. Bu durum doğumlarla ilgilidir. Belli bir süre içinde doğan bebek sayısının kız veya erkek çocuk olması nüfusun cins yapısını etkiler. (Doğanay, 1994:157) Aynı zamanda bu durum çalışma sahamızın göç alma özelliğiyle ilgilidir.

Tablo 16. Yıllara Göre Huzurkent Nüfus cins Oranı

Yıllar	Erkek	Kadın	Oran (%)
1970	51,9	48,1	107
1975	55,5	44,5	125
1980	50,5	49,5	101
1985	51,5	48,5	106
1990	52,3	47,7	110
2000	52,5	47,5	111
2007	50,46	49,53	101
2008	49,9	50,1	99,8
2009	51,2	48,8	104
2010	49,9	50,1	99,9
2011	50,1	49,9	100
2012	50,1	49,9	100
2013	49,9	50,1	99,8
2014	50,3	49,7	101,2
2015	50,2	49,8	100
2016	50,7	49,3	102
2017	50,8	49,2	103

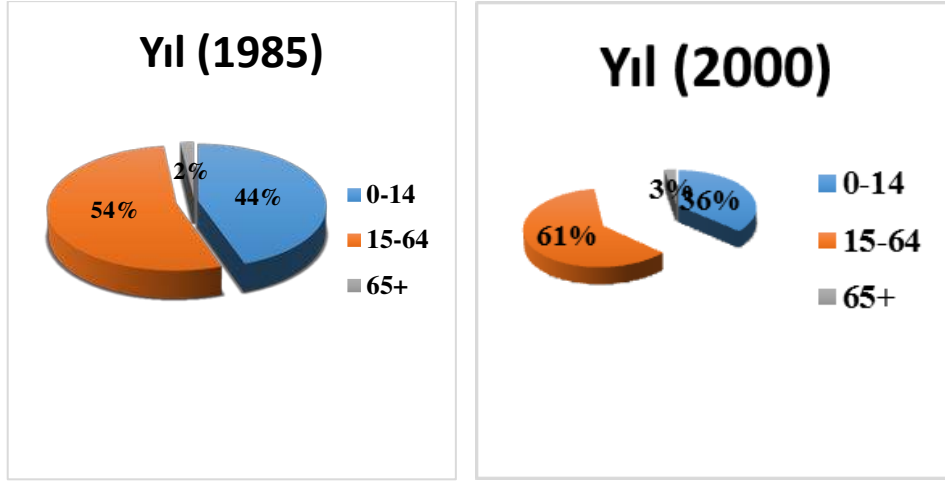
Kaynak: TÜİK, Genel Nüfus Sayımları ve Adrese Dayalı Kayıt Sistemi Sonuçları

Nüfusun ekonomik yapısı hakkında önemli bilgi edinebildiğimiz bağımlı nüfus oranı belli bir nüfus kitlesinde çocuk ve yaşlı nüfusun çalışmadığı, çalışan nüfusun üretimini tüketen nüfusa bağımlı nüfus ve bu kitlenin toplam nüfustaki payına bağımlı nüfus oranı denir. (Doğanay,1990:31)

Tablo 17.Huzurkent Nufusun 1985-2000 Yıllarındaki Geniş Aralıklı Yaş Gruplarına ,Miktarı ve Oranları ile Bağımlı Nüfus Oranları

Yaş Grubu	1985	%	Bağımlı nüfus oranı	2000	%	Bağımlı nüfus oranı
0-14	5509	45,75	91,05	8986	36,44	64
15-64	6302	52,35		15032	60,96	
65 yaş +	229	1,90		635	2,57	
Toplam	12040	100		24653	100	

Kaynak: TÜİK, Genel Nüfus Sayımları ve Adrese Dayalı Kayıt Sistemi Sonuçları

Şekil 10 .Huzurkent Nüfusun Yaş Gruplarına Göre Bölünüşü (1985).

Şekil 11.Huzurkent Nüfusun Yaş Gruplarına Göre Bölünüşü(2000)

Kaynak: TÜİK, Genel Nüfus Sayımları ve Adrese Dayalı Kayıt Sistemi Sonuçları

Tablo 18.Huzurkent Nüfusun Dar Aralıklı Yaş gruplarına ve Cinsiyet Yapısına Göre Durumu (1985)

Yaş Grubu	Erkek	%	Kadın	%	Toplam	%
0-4	909	14,64	832	14,24	1741	14,41
5-9	1000	16,09	955	16,34	1955	16,22
10-14	971	15,62	842	14,41	1813	15,04
15-19	784	12,61	716	12,25	1500	12,44
20-24	487	7,84	523	8,95	1010	8,38
25-29	458	7,38	431	7,38	889	7,37
30-34	334	5,38	344	5,87	678	5,62
35-39	311	5,00	321	5,49	632	5,24
40-44	257	4,14	267	4,57	524	4,35
45-49	206	3,32	167	2,86	373	3,09
50-54	172	2,77	148	2,54	320	2,65
55-59	109	1,75	102	1,75	211	1,75
60-64	92	1,48	73	1,25	165	1,37
65+	113	1,81	116	1,98	96	0,80
Bilinmeyen	10	0,16	7	0,11	17	0,14
Toplam	6213	100	5844	100	12057	100

Kaynak: TÜİK, Genel Nüfus Sayımları ve Adrese Dayalı Kayıt Sistemi Sonuçları

Tablo 19.Huzurkent Nüfusun Dar Aralıklı Yaş Gruplarına ve Cinsiyet Yapısına Göre Durumu (2000)

Yaş Grubu	Erkek	%	Kadın	%	Toplam	%
0-4	1418	10,95	1329	11,36	2747	11,15
5-9	1628	12,58	1435	12,26	3063	12,42
10-14	1730	13,36	1446	12,36	3176	12,89
15-19	1904	14,70	1609	13,75	3513	14,25
20-24	1225	9,46	1241	10,60	2466	10,00
25-29	1079	8,34	899	7,69	1978	8,02
30-34	803	6,20	798	6,75	1601	6,50
35-39	781	6,03	804	6,87	1585	6,43
40-44	677	5,22	631	5,40	1308	5,30
45-49	544	4,20	433	3,70	977	3,97
50-54	406	3,14	330	2,82	736	2,99
55-59	239	1,85	243	2,08	482	1,96
60-64	204	1,58	182	1,56	386	1,57
65+	311	2,24	324	2,76	635	2,57
Bilinmeyen	1	0,00	2	0,02	3	0,01
Toplam	12950	100	11706	100	24656	100

Kaynak: TÜİK, Genel Nüfus Sayımları ve Adrese Dayalı Kayıt Sistemi Sonuçları

Çalışma sahamızda 1985 yılında bağımlı nüfus oranı %91,05'dir. Ülkemizde ise %72,13'tür. 1985 yılında Huzurkent'de bağımlı nüfus oranı ülke ortalamasının üzerindedir. Çalışma sahamızda genç bağımlı nüfus 87,41 iken yaşlı bağımlı nüfus oranı ise 3.63'dür. 2000 yılında ise Huzurkent'de bağımlı nüfus oranı 1985 yılı ile kıyaslandığında önemli bir oranda azalma meydana gelmiştir. 2000 yılı bağımlı nüfus oranı ise % 64'dür. Ülkemizde ise bu oran %55,1'dir. Çalışma sahamızda 2000 yılında bağımlı nüfus oranında azalmalar görülmesine rağmen ülke ortalamasının üzerinde olmaya devam etmiştir. Başka bir deyişle aktif nüfus üzerindeki yük 2000 yılında ülke ortalamasının üzerinde seyir etmeye devam etmiştir. 2000 yılında çalışma sahamızda genç bağımlı nüfus oranı %59,77, yaşlı bağımlı nüfus oranı ise %4,22'dir. Bir önceki dönem olan 1985 yılına göre çalışma sahamızda yaşlı nüfusunda bağımlılık oranında artış görülmektedir. Bu durumun nedeni sağlık koşullarındaki iyileşmelere bağlı olarak sahamızda yaşlı nüfus oranında görülen artışlardır. (Bkz. Tablo 18, Şekil 10, 11)

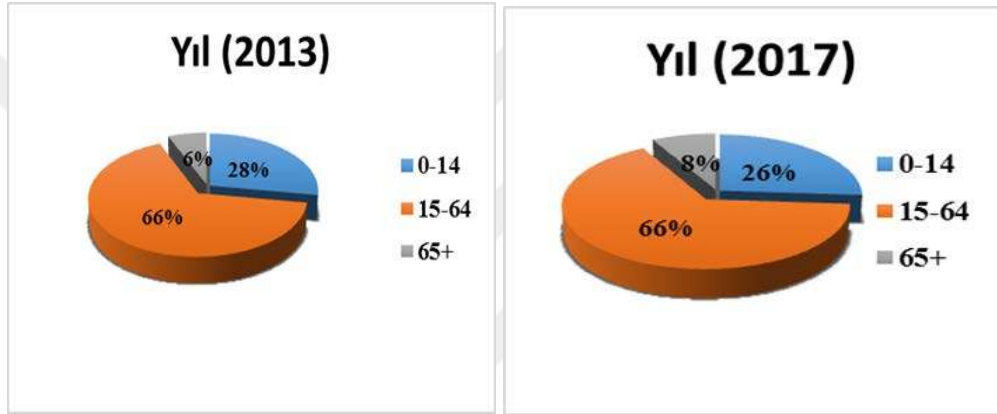
2013 yılında nüfusun %27,60'ı 0-14 yaş grubu, %66,07'si 15-64 yaş grubu ve %6,33'ünü 65 yaş ve üzeri oluşturmaktadır. 2017 yılında ise 0-14 yaş arası % 26,14, 15-64 yaş arası % 65,88, ve 65 yaş üzeri nüfus %7,98'dir. 2017 yılı bağımlı nüfus oranı ise

%51,77'dir. (Bkz. Tablo 21) Bu oran çalışma sahamızda üretici nüfus üzerindeki ekonomik yükün fazla olduğunu göstermektedir.

Tablo 20.Huzurkent Nüfusunun 2013-2017 Yıllarındaki Geniş Aralıklı Yaş Grupları Miktarı ve Oranları ile Bğımlı Nüfus Oranları

Yaş grupları	2013	%	Bağımlı nüfus oranı	2017	%	Bağımlı nüfus oranı
0-14	3418	27,60	51,33	3206	26,14	51,77
15-64	8185	66,10		8081	65,88	
65 yaş +	784	6.30		978	7,98	
Toplam	12387	100		12265	100	

Kaynak : TÜİK, Genel Nüfus Sayımları ve ADNKS Sonuçları

Şekil 12.Huzurkent Nüfusun Yaş Gruplarına Göre Bölünüşü (2013)

Şekil 13 .Huzurkent Nüfusun Yaş Gruplarına Göre Bölünüşü (2017)

Kaynak: TÜİK, Genel Nüfus Sayımları ve Adrese Dayalı Kayıt Sistemi Sonuçları

Tablo 21.Huzurkent Nüfusun Dar Aralıklı Yaş Gruplarına ve Cinsiyet Yapısına Göre Durumu (2013)

Yaş Grubu	Erkek	%	Kadın	%	Toplam	%
0-4	596	9,63	552	8,91	1148	9,27
5-9	582	9,40	593	9,57	1175	9,49
10-14	574	9,27	521	8,41	1095	8,84
15-19	598	9,66	574	9,27	1172	9,47
20-24	444	7,17	527	8,51	971	7,84
25-29	447	7,22	461	7,44	908	7,34
30-34	485	7,99	458	7,39	953	7,69
35-39	464	7,50	447	7,21	911	7,36
40-44	394	6,37	392	6,33	786	6,35
45-49	403	6,51	377	6,08	780	6,29
50-54	366	5,92	353	5,69	719	5,80
55-59	296	4,79	292	4,71	588	4,74
60-64	186	3,00	211	3,41	397	3,20
65-69	344	5,56	438	7,07	784	6,32
Toplam	6191	100	6196	100	12387	100

Kaynak: TÜİK, Genel Nüfus Sayımları ve Adrese Dayalı Kayıt Sistemi Sonuçları**Tablo 22.Huzurkent Nüfusun Dar Aralıklı Yaş Gruplarına ve Cinsiyet Yapısına Göre Durumu (2017)**

Yaş Grubu	Erkek	%	Kadın	%	Toplam	%
0-4	552	8,86	473	7,84	1025	8,36
5-9	580	9,30	545	9,03	1125	9,18
10-14	534	8,57	522	8,66	1056	8,61
15-19	520	8,34	472	7,82	992	8,09
20-24	455	7,30	418	6,93	873	7,13
25-29	451	7,24	448	7,42	899	7,25
30-34	452	7,25	432	7,16	884	7,21
35-39	445	7,14	430	7,13	875	7,14
40-44	444	7,12	405	6,71	849	6,93
45-49	378	6,06	368	6,10	746	6,09
50-54	368	5,90	344	5,70	712	5,81
55-59	321	5,15	340	5,64	661	5,39
60-64	297	4,77	293	4,86	590	4,82
65-69	436	7,00	542	8,99	978	7,99
Toplam	6233	100	6032	100	12265	100

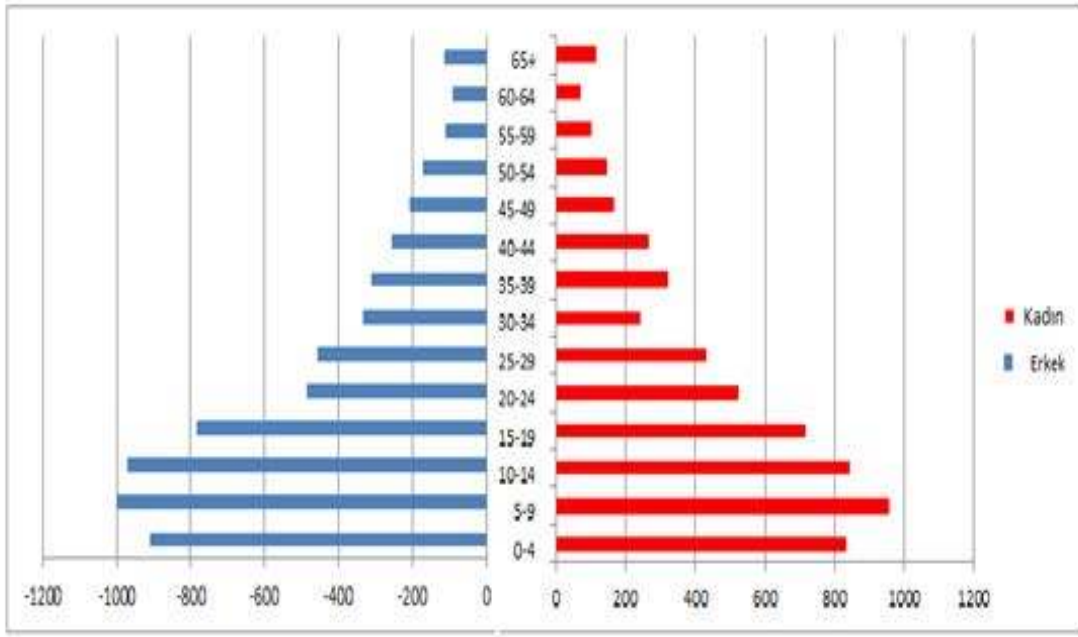
Kaynak: TÜİK, Genel Nüfus Sayımları ve Adrese Dayalı Kayıt Sistemi Sonuçları

2013 yılında çalışma sahamızın bağlı olduğu Akdeniz ilçesinde bağımlı nüfus oranı %52,21, Türkiye bağımlı nüfus oranı ise %50'dir. 2017 yılında çalışma sahamız olan Huzurkent ve bağlı olduğu ilçe olan Akdeniz ilçesinde bağımlı nüfus oranı ülke ortalamasına yakın değerdedir. Çalışma sahamızda aktif nüfus üzerindeki yük Türkiye ortalamasına benzerdir. 52,21 iken 2017 yılında Akdeniz ilçesinde bağımlı nüfus oranı % 51,93'dür. 2017 yılında Huzurkent'de %51,77 olan nüfus oranı ile Akdeniz ilçesinde % 51,93'dir.

1985 yılında nüfus piramidinin tabanın oluşturan 0-4 yaş grubundan 5-9, 10-14 yaş gruplarına geçildiğinde piramitte bir genişleme görülmektedir. Bu durum sağlık alanındaki gelişmelere bağlı olarak anne-bebek ölüm oranlarının azalmasıyla açıklanabilir. 0-4, 5-9, 10-14 yaş gruplarında erkek nüfus miktarı kadın nüfus miktarından fazladır. Bu durum sahada erkek doğum sayısının fazla olmasıyla ilgilidir. (Bkz. Şekil 14)

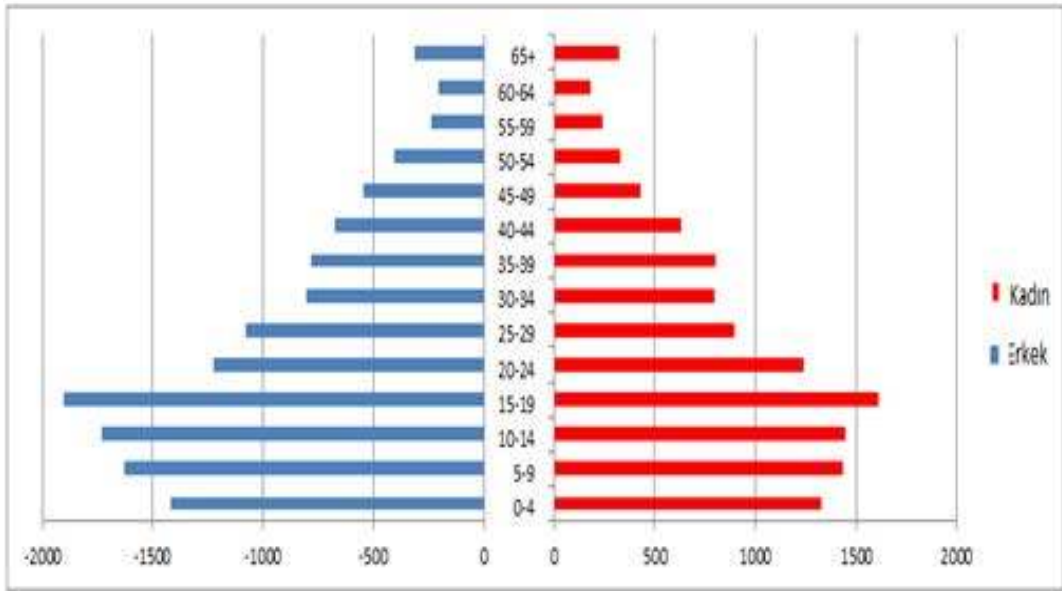
15-19 yaş grubundan sonra piramitte bir daralma görülmektedir. Bu durum lise çağına gelen gençlerin Huzurkent'den ayrılarak il ve ilçe merkezlerine gitmeleri ile açıklanabilir. 20-24 yaş grubunda ise piramitte daralma devam etmektedir. 20-24 yaş grubunda erkek nüfusu kadın nüfusuna nazaran azalmıştır. Bu durumun nedeni erkek nüfusun askerlik yapma amacıyla ve sahada tarım ve hayvancılık faaliyetleri dışında çalışmak amacıyla sahadan ayrılmasıdır.

45-49 yaş grubundan itibaren 65 üstü grubunda piramitte daralmanın arttığını ve piramidin üçgen piramit şeklini aldığını söyleyebiliriz. Piramidin üçgen şeklini alması sahanın sosyo ekonomik olarak yeterli düzeyde gelişmediğini ve sahada yaş ortalamasının yüksek olmadığını, özellikle sahada 65 yaş ve üstü nüfusun az olması yaşam standartlarının yeterli düzeye ulaşmadığı, yaşlı nüfusta ölümlerin olduğunu göstermektedir.

Şekil 14. Huzurkent'in Nüfus Piramidi (1985)

Kaynak: TÜİK, Genel Nüfus Sayımları ve Adrese Dayalı Kayıt Sistemi Sonuçları

Şekil 15. Huzurkent'in nüfus Piramidi (2000)

Kaynak: TÜİK, Genel Nüfus Sayımları ve Adrese Dayalı Kayıt Sistemi Sonuçları

2000 yılı nüfus piramidine baktığımızda bütün yaş gruplarında artış görülmektedir. 1985 yılında 12057 olan toplam nüfus 2000’de % 104’lük bir artış oranıyla 24656 kişiye ulaşmıştır. 1985 yılında 0-4 yaş grubundaki nüfus 2000 yılında %57’lik bir artış oranıyla 2747 kişiye yükselmiştir. 1985 yılında 1955 olan 5-9 yaş grubundaki nüfus ise %56’lık bir artış oranıyla 3063 kişiye yükselmiş, 10-14 yaş grubundaki 1813 olan nüfus %75’lik bir artış oranıyla 3176 kişiye yükselmiştir. 15-19 yaş grubundaki nüfus bir önceki dönemde 1500 iken % 134’lük bir artış oranıyla 3513 kişiye yükselmiştir. (Bkz. Şekil 15)

20-24 yaş grubunda 1010 kişi olan nüfus %144’lük bir artış oranıyla 2466 kişiye yükselmiş, 25-29 yaş grubunda nüfus 889 kişi iken % 122’lik bir artış oranıyla 1978 kişiye ulaşmıştır.

30-34 yaş grubunda nüfus 678 iken %136’lık bir artış oranıyla 1601’e ulaşmıştır. 35-39 yaş grubundaki nüfus 632 kişi iken 2000 yılında %150’lik bir artış oranıyla 1585’e ulaşmıştır. 40-44 yaş grubu 524 olan nüfus %148’lik bir artış oranıyla 1308 kişiye yükselmiştir. 45-49 yaş grubunda 373 kişi olan nüfus miktarı %161’lik bir artışla 604 kişiye yükselmiştir. 55-59 yaş grubundaki 211 olan nüfus %128’lik bir artışla 482 kişiye yükselmiştir.

60-64 yaş grubundaki 165 olan nüfus miktarı ise %133’lük bir artış oranıyla 386 kişiye yükselmiştir. 65 yaş ve üzerindeki nüfus grubunda ise 229 kişi olan nüfus %177’lik bir artış oranıyla 406 kişiye yükselmiştir.

2000 yılında bütün yaş gruplarında artış görülmekle birlikte asıl artışlar aktif yaş grubunda görülmektedir. Bu durumun sebebi 1990 yılı ve sonrasında ülke genelinde görülen göçlerin çalışma sahamıza yansımalarıdır.

2013 ve 2017 yılı yaş gruplarına göre nüfus miktarı karşılaştırıldığında 55-59, 65 yaş ve üzeri nüfus grubu haricinde bütün yaş gruplarında nüfus miktarında azalmalar görülmektedir. 2013 yılı nüfus piramidinde görülen değişimde Huzurkent’in 2008 yılından itibaren Mersin’in Akdeniz ilçesine dahil olmasıyla yakından ilgilidir.

2013 yılında 12387 olan toplam nüfus 2017 yılında %-0,9’luk bir değişimle 12265’e düşmüştür.

2017 yılı nüfus piramidinin tabanını oluşturan 0-4 yaş grubundan 5-9 yaş gurubuna geçildiğinde 5-9 yaş grubundaki nüfusta artışa bağlı olarak 5-9 yaş grubu piramidin genişlediği görülmektedir. (Bkz. Şekil 17) Bu durum sahada, nüfus artışında doğumlar dışında göç faktörünün de etkili olmasıyla ilgilidir.

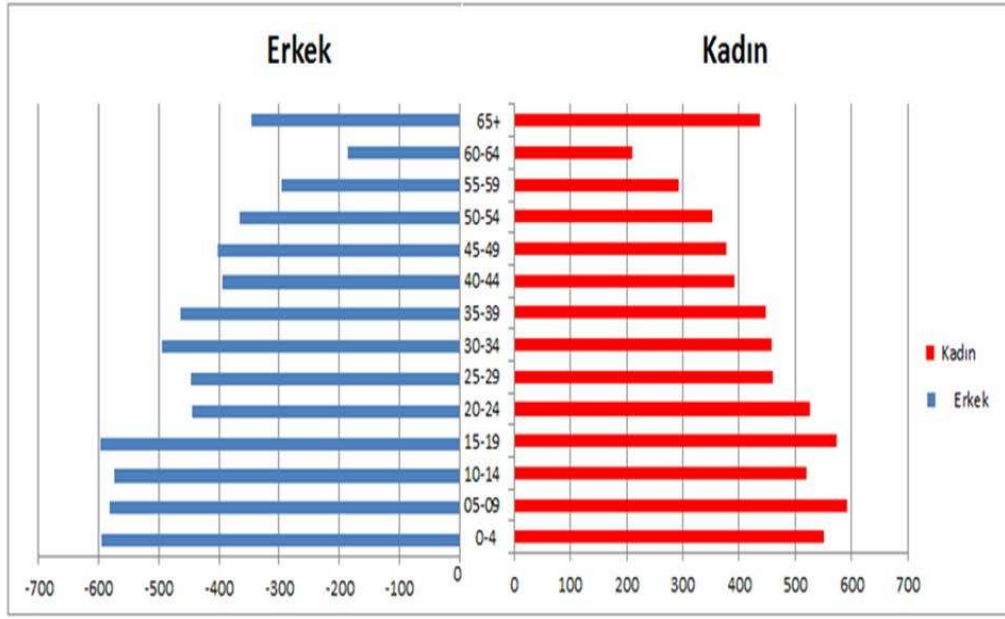
10-14 yaş grubundan 15-19 yaş grubuna geçildiğinde nüfus miktarında azalma ve beraberinde piramitte görülen daralmanın sebebi yükseköğrenim görmek amacıyla genç nüfusun çalışma sahamızdan ayrılmasıyla ilgilidir.

20-24 yaş grubu ve 25-29 yaş gruplarında piramitte görülen daralmanın nedeni erkek nüfusun askerlik yapma amacıyla, kadın nüfusun ise evlilik yoluyla çalışma sahamızdan ayrılmasıyla açıklanabilir.

30-34 yaş grubundan 50-54 yaş grubu aralığındaki diğer yaş gruplarında toplam nüfus içerisinde erkek nüfus oranı kadın nüfus oranından fazla olduğu görülmektedir. bu durumun nedeni çalışma sahamızda erkek işgücüne ihtiyaç duyulması, ticaret, sanayi, ulaşım vb alanlarda erkek işçi istihdamının daha yüksek olmasıyla açıklanabilir.

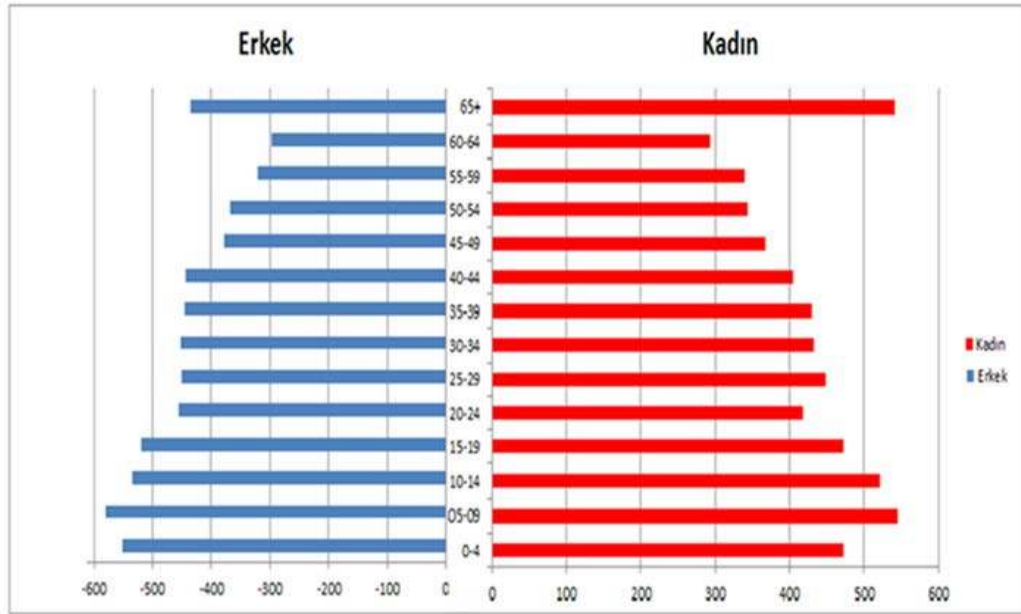
55-59 yaş gurubu, 60-64 yaş grubu ve 65 yaş ve üzeri yaş gruplarında özellikle kadın nüfus miktarı ve oranın daha yüksektir. Bunun nedeni ortalama yaşam süresinin kadınlarda daha yüksek olmasıyla açıklanabilir.

65 yaş ve üzeri yaş grubunda bir önceki yaş gruplarına göre piramidin genişlediği görülmektedir. Bu durum yaşlı nüfusun, kentin yoğun yaşamından bunalan nüfusun daha sakin bir yerleşim yeri olan çalışma sahamıza yerleşmesiyle açıklanabilir.

Şekil 16.Huzurkent'in Nüfus Piramidi (2013)

Kaynak: TÜİK, Genel Nüfus Sayımları ve Adrese Dayalı Kayıt Sistemi Sonuçları

Şekil 17.Huzurkent'in Nüfus Piramidi (2017)

Kaynak: TÜİK, Genel Nüfus Sayımları ve Adrese Dayalı Kayıt Sistemi Sonuçları

3.5 Nüfusun Dağılışı

Türkiye, iklim, jeolojik yapı, yerşekilleri, yeraltı kaynakları itibariyle zıtlıklar gösteren mozaik karakterde bir ülke olup bunlara bağlı olarak nüfus dağılışı dağınık ve düzensizlik göstermektedir. Ülkemizde nüfus dağılışı bu doğal faktörlerin ayrı ayrı veya birlikte etkisi vardır. (Tanoğlu,1966:188).

Çalışma sahasında fiziki faktörlerin yanısıra beşeri faktörler de nüfus dağılışı üzerinde etkili olmuştur. Verimli tarım alanları, uygun iklim koşulları, Mersin-Adana karayolu (D-400 karayolu) ve Adana-Mersin devlet demiryolu hattının varlığı Huzurkent’de nüfuslanma ve nüfusun dağılışı etkilemiştir. Huzurkent’de nüfus daha çok güneyde ve kuzeyde sık nüfuslanmıştır. Nüfusun güneyde toplanmasında verimli tarım arazilerinin varlığı ve ulaşım faaliyetlerine bağlı olarak hizmet sektörünün burada yoğunluk kazanması etkili olmuştur.

Bir yerleşim birimi ulaşım imkanları bakımından elverişli yerde ise nüfus daha çok artış gösterir, ülkemizde önemli karayolları güzergahında yer alan birçok yerleşim biriminde nüfus hızla gelişmektedir. (Karadağ, Şahin, 2009:32) Önemli karayolu ve demiryolu güzergahı üzerinde kurulan Huzurkent’de sanayi, ticaret ve hizmet faaliyetlerinin gelişmesine olanak tanıyarak nüfusun burada sık olmasını sağlamıştır.

Huzurkent’de nüfuslanma ilk etapta D-400 karayolu güzergahında yoğunluk kazanmıştır. Zamanla verimli tarım arazilerinin bulunduğu güney kısmına doğru nüfuslanma artmıştır. Daha sonra çalışma sahamıza gelen göç faktörünün etkisiyle D-400 karayolu ile demiryolu arasındaki kısımda nüfuslanmada artış yaşanmıştır. Kuzeyde yer alan sahalar ise sanayi ve ticaret faaliyetlerinin yoğunluk kazanmasıyla sık nüfuslu sahalar arasında yer almaktadır.

Huzurkent, nüfusun dağılışı ve dağılışa etki eden faktörler dahilinde ele alınarak üç farklı dönemde incelenmiştir. 1968-1980 yılı nüfus dağılışı Huzurkent’in kuruluş dönemi ve belediye olması ile hızla nüfuslanma sürecini kapsar. 1980-2000 dönemi sanayi ve ticaret faaliyetlerinin yoğunluk kazanmasına bağlı olarak göç faktörünün de etkisiyle hızla büyüyerek kentsel görünüm kazandığı dönemdir. 2000-2017 dönemi ise bir önceki dönemde olduğu gibi nüfusun dağılışı sanayi, ticaret faaliyetlerinin etkili olduğu beraber Huzurkent’in idari yapısında meydana gelen değişmelere bağlı olarak yaşanan nüfuslanma sürecini kapsar.

3.5.1 1968-1980 Nüfus Dağılışı Dönemi

Bu dönemde Huzurkent, Mersin ve Adana'nın gelişimine paralel olarak hızla gelişmiştir. (1970 yılında belediye statüsü kazanmıştır.) 1960'da Mersin limanının hizmete açılmasıyla transit taşımacılıkta bir güç haline gelen Mersin, 1975'de serbest ticaret bölgesinin kurulmasıyla sanayi ve ticaretin merkezi haline gelmiştir. Adana ise 1960 yılı öncesine kadar tarım kenti özelliği sergilemiştir. 1960 sonrası sanayi atılımlarıyla sanayi kenti özelliği kazanmıştır.

1968 yılında Mersin- Adana devlet karayolu geçiş güzergahı üzerinde kurulan Huzurkent ulaşım faktörünün etkisiyle Adana, Mersin, Tarsus gibi büyük yerleşim alanlarındaki gelişmelerden etkilenecek hızla gelişmiştir ve 1970 yılında belediye statüsü kazanmıştır. Bu dönemde ulaşım ve verimli tarım arazilerinin etkisiyle güneye doğru genişleme göstermiş ve nüfuslanma güneydeki verimli tarım arazilerinin bulunduğu sahalarda yoğunluk kazanmıştır. Huzurkent'in güneyinde yer alan Bahşiş, Kulak, Köşelerli mahalleleri bu dönemde en sık nüfuslanan sahaları olmuştur. (Bkz. Harita 6)

3.5.2 1980-2000 Nüfus Dağılışı Dönemi

Çalışma sahasında 20 yıllık sürede nüfus miktarında meydana gelen değişimlerle Huzurkent'de nüfus dağılışı değişim göstermektedir. Bu dönem Huzurkent'de göç hareketlerinin en fazla yaşandığı dönemdir. Özellikle 1990 yılında ülke içinden aldığı göçlerle nüfuslanma güneydeki verimli tarım arazilerinin bulunduğu sahanın dışında kuzeye doğru, D-400 karayolu ve demiryolu arasında bulunan saha üzerinde dağılışı göstermiştir. (Bkz. Harita 7)

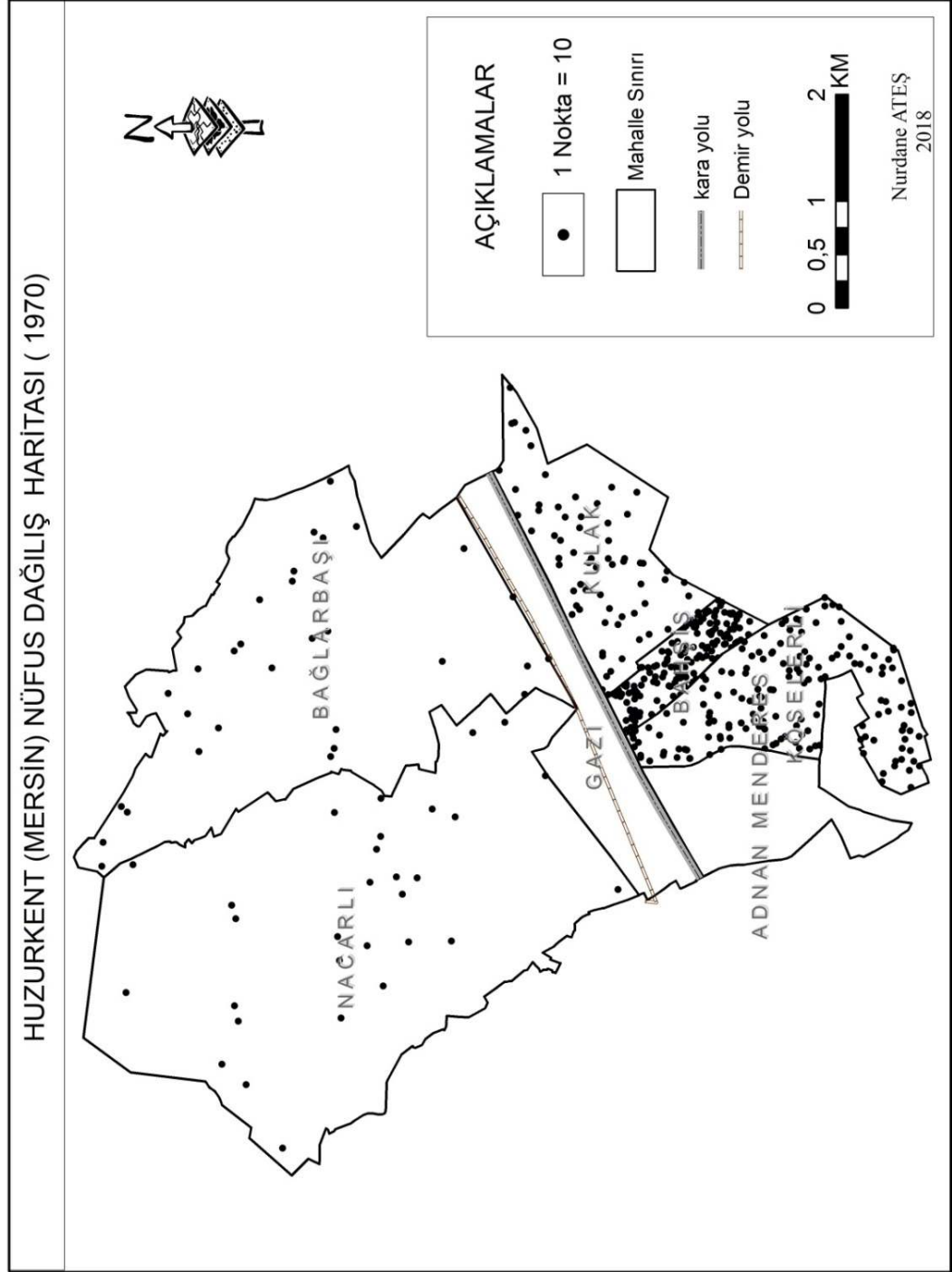
Aynı dönemde yapımı tamamlanan organize sanayi bölgesinin hizmete girmesiyle sanayi, ticaret ve hizmet faaliyetlerinin sahada daha etkin hale gelmesini sağlamış ve nüfuslanma kuzeye ve kuzeybatıya doğru sıklık göstermeye başlamıştır.

Bu dönemde Huzurkent'de lisenin açılması, kuzeye doğru yoğunluk kazanan nüfusu tekrar Huzurkent merkeze doğru çekmiştir.

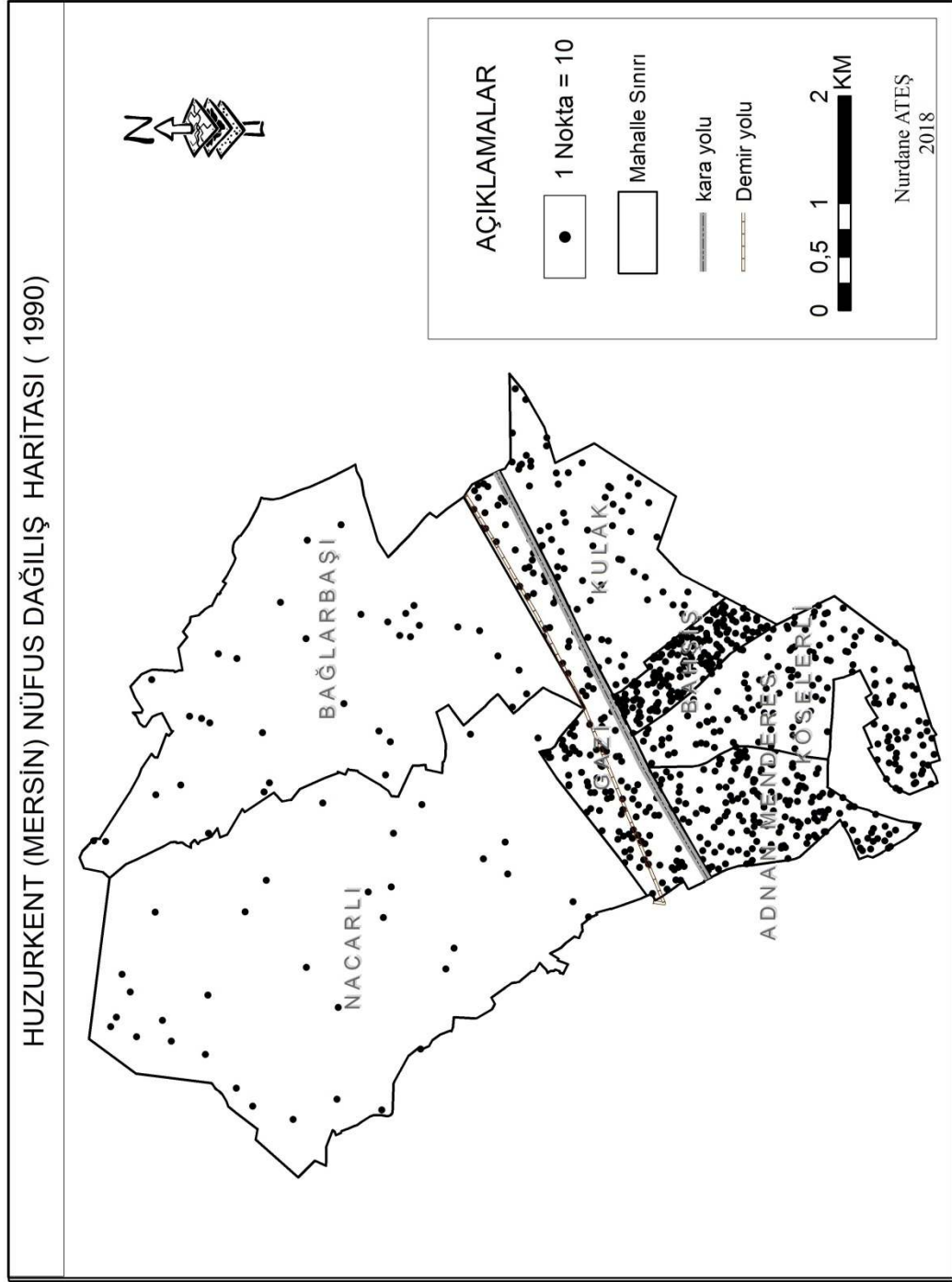
3.5.3 2000-2017 Nüfus Dağılışı Dönemi

2000-2017 yılı dönemi, çalışma sahasında nüfusun en fazla miktara ulaştığı 2000 yılında nüfus, yerleşim yerinin kuzey, kuzeybatı ve kuzeydoğusunda sıklık göstermekle beraber tekrar yerleşme yeri güneyindeki sahalara doğru bir dağılışı göstermektedir. Bu duruma etki eden temel faktör olan organize sanayi bölgesinin tamamen faaliyete

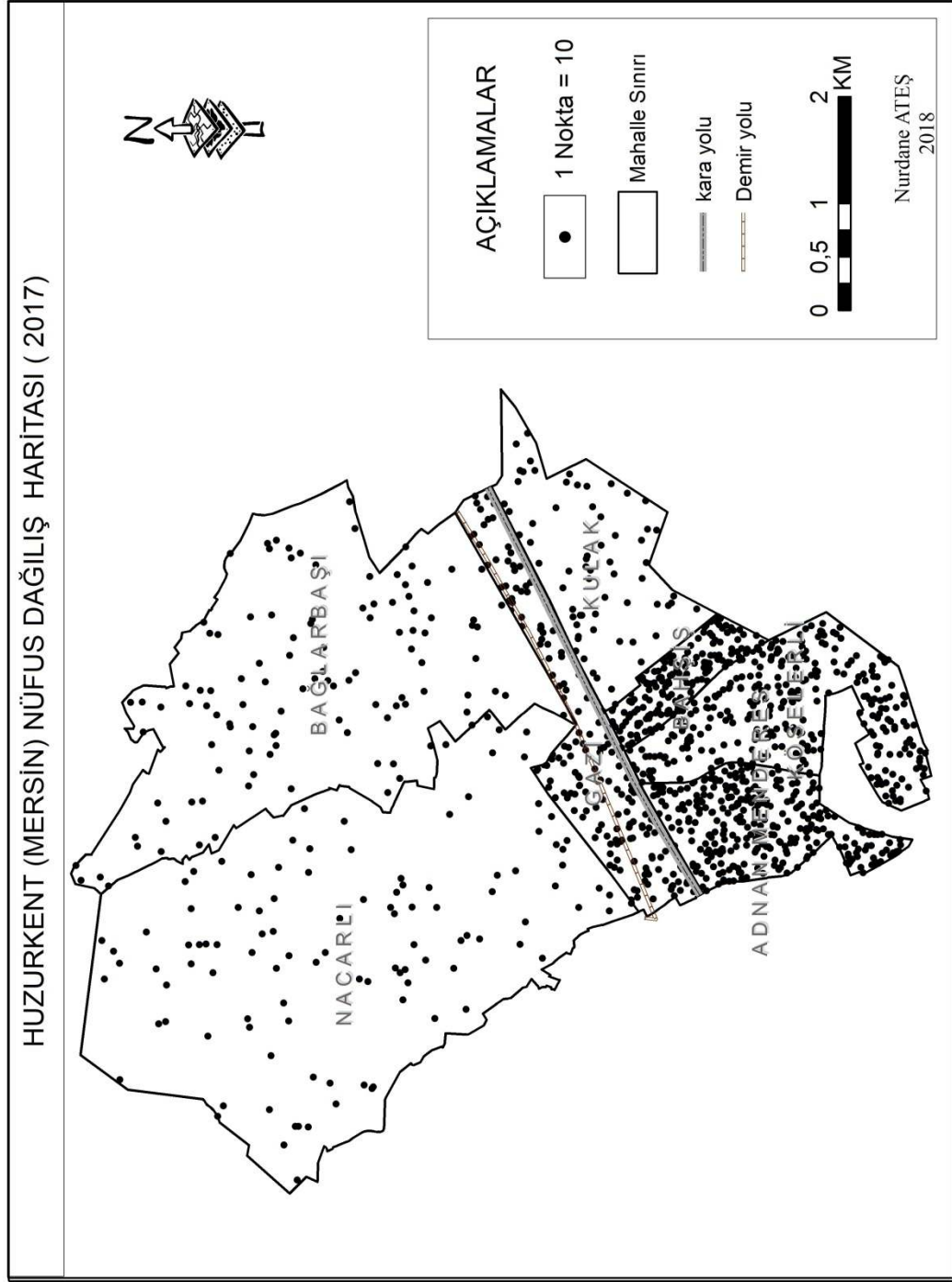
geçmesiyle nüfuslanma Gazi, Bağlarbaşı, Nacarli mahallelerine doğru dağılış göstermiştir. (Bkz. Harita 8)

Harita 6:Huzurkent Nüfus Dağılış Haritası (1970)

Harita 7:Huzurkent Nüfus Dağılışı Haritası (1990)

Harita 8:Huzurkent Nüfus Dağılışı Haritası (2017)

3.6 Nüfus Yoğunluğu

Nüfus yoğunluğu, arazi ve nüfus sayısı arasındaki ilgi derecesini ortaya koyan göstergelerden biridir. Bir coğrafi üniteye barınan nüfus sayısının yüzölçümü değerine oranlanmasıyla elde edilen değerdir. (Doğanay, 1994: 202) Nüfus yoğunluğu, insan topluluklarının çevreleri içinde ve bu çevre ile ilişkileri dahilinde inceleyen coğrafyanın temel kavramlarından biridir. Nüfus yoğunluğunun coğrafi anlam ve öneminin yanında demografik, ekonomik, sosyolojik ve politik önemi vardır. (Tanoğlu, 1966:51)

Çalışma sahasında nüfus doğal ve beşeri faktörlerin etkisiyle farklı bir dağılım göstermektedir.

3.6.1 Aritmetik Nüfus Yoğunluğu

Aritmetik nüfus yoğunluğu; nüfus miktarının birim yüzölçümüne bölünmesiyle elde edilir ve bu yöntemde nüfus kitlesinin, arazi büyüklüğüne eşit olarak dağıldığı düşünülür. (Doğanay, 1994:202)

Çalışma sahasında 2017 yılı Aritmetik nüfus yoğunluğu 316 kişidir. Yani km^2 'ye 316 kişi düşmektedir. 2017 yılı Türkiye Aritmetik nüfus yoğunluğu ise 105 kişidir. Çalışma sahasında en düşük aritmetik nüfus yoğunluğu Huzurkent'in kurulduğu dönem olan 1970 yılında görülmektedir. Bu dönemde 116 olan aritmetik nüfus yoğunluğu 2017 yılında 316 kişidir. Bu durumda 1970-2017 döneminde (47 yılda) Huzurkent'de aritmetik nüfus yoğunluğu 2,7 katı kadar artış meydana gelmiştir. Bu dönem Türkiye'de ise şöyledir. 1970 yılında aritmetik nüfus yoğunluğu 43,7 kişi iken yaklaşık 2,5 katı kadar bir artışla 2017 de 105 kişiye ulaşmıştır. 47 yılda çalışma sahasındaki aritmetik nüfus yoğunluğu artış oranı ülkemizde yaşanan artış hızıyla yakın değerler göstermektedir.

Çalışma sahasımızda en yüksek aritmetik nüfus yoğunluğu ise nüfus artış hızının en yüksek olduğu yıllarda 1990 ve 2000 yılında görülür. 1990 yılında 448 kişi olan aritmetik nüfus yoğunluğu 187 kişi artarak 635 kişiye çıkmıştır. (Bkz. Tablo 24)

Aritmetik nüfus yoğunluğu nüfusun araziye eşit olarak dağılmış olduğu düşünüldüğü için arazi ve nüfus arasındaki ilişkiyi ortaya koyması bakımından doğru sonuçlar vermeyebilir. (Doğanay, 1994:203)

Aritmetik nüfus yoğunluğunda gerçeğe yaklaşmak için en küçük idari sahalara inmek gerekir. Bu şekilde aritmetik nüfus yoğunluğu yoluyla nüfus dağılımlarında bir

dereceye kadar doğru sonuçlara ulaşılabilir ve coğrafi bir anlam ifade edebilir. (Tanoğlu, 1966:54)

Çalışma sahasında aritmetik nüfus yoğunluğu sonuçlarında ortaya çıkabilecek hataları en aza indirebilmek amacıyla sahanın aritmetik nüfus yoğunluğu mahalleler bazında incelendi. Huzurkent’de km²’ye düşen kişi sayısı mahallelere ve zaman göre farklılıklar göstermektedir. Mahallelerin nüfus miktarında meydana gelen değişmelere bağlı olarak km²’ye düşen kişi sayısında da değişimler yaşanmaktadır.

1990-2017 mahallelerin aritmetik nüfus yoğunluğu oranlarına bakıldığında Nacarlı, Gazi, Adnan Menderes, Bağlarbaşı mahallelerinde aritmetik nüfus yoğunluğunda artış görülürken Bahşiş, Kulak ve Köşelerli mahallelerinde aritmetik nüfus yoğunluğunda azalış görülmektedir. (Bkz. Harita 9, 11)

Çalışma sahasında 1990 yılında en düşük aritmetik nüfus yoğunluğu Nacarlı mahallesinde görülür. 1990 yılında Nacarlı mahallesinde km²’ye 43 kişi düşmekteyken 2017 yılında 30 kişilik artışla km²’ye 73 kişi düşmektedir. 1990 yılında en yüksek aritmetik nüfus yoğunluğu Bahşiş mahallesinde görülür. 1990 yılında Bahşiş’de aritmetik nüfus yoğunluğu 3142 kişidir. 2017 yılında 744 kişilik azalışla aritmetik nüfus yoğunluğu 2398 kişidir.

Çalışma sahasında aritmetik nüfus yoğunluğu haritaları incelendiğinde 1990 yılında km²’ye 1 ile 90 kişi düşen 2 mahalle yer almaktadır. 2017 yılında ise bu aralıkta 3 mahalle yer almaktadır. 2004 yılında yeni mahallelerin eklenmesiyle 2017 yılında km²’ye 601–1200 kişi düşen mahalle sayısında artış görülmektedir.

Çalışma sahasında aritmetik nüfus yoğunluğu yüksek olan mahallelerin ortak özelliği ulaşım, ticaret faaliyetlerinin geliştiği Huzurkent merkezinin bulunduğu sahalara yakın mahallelerdir.

Tablo 23.Huzurkent Aritmetik ve Fizyolojik Nüfus Yoğunluğu

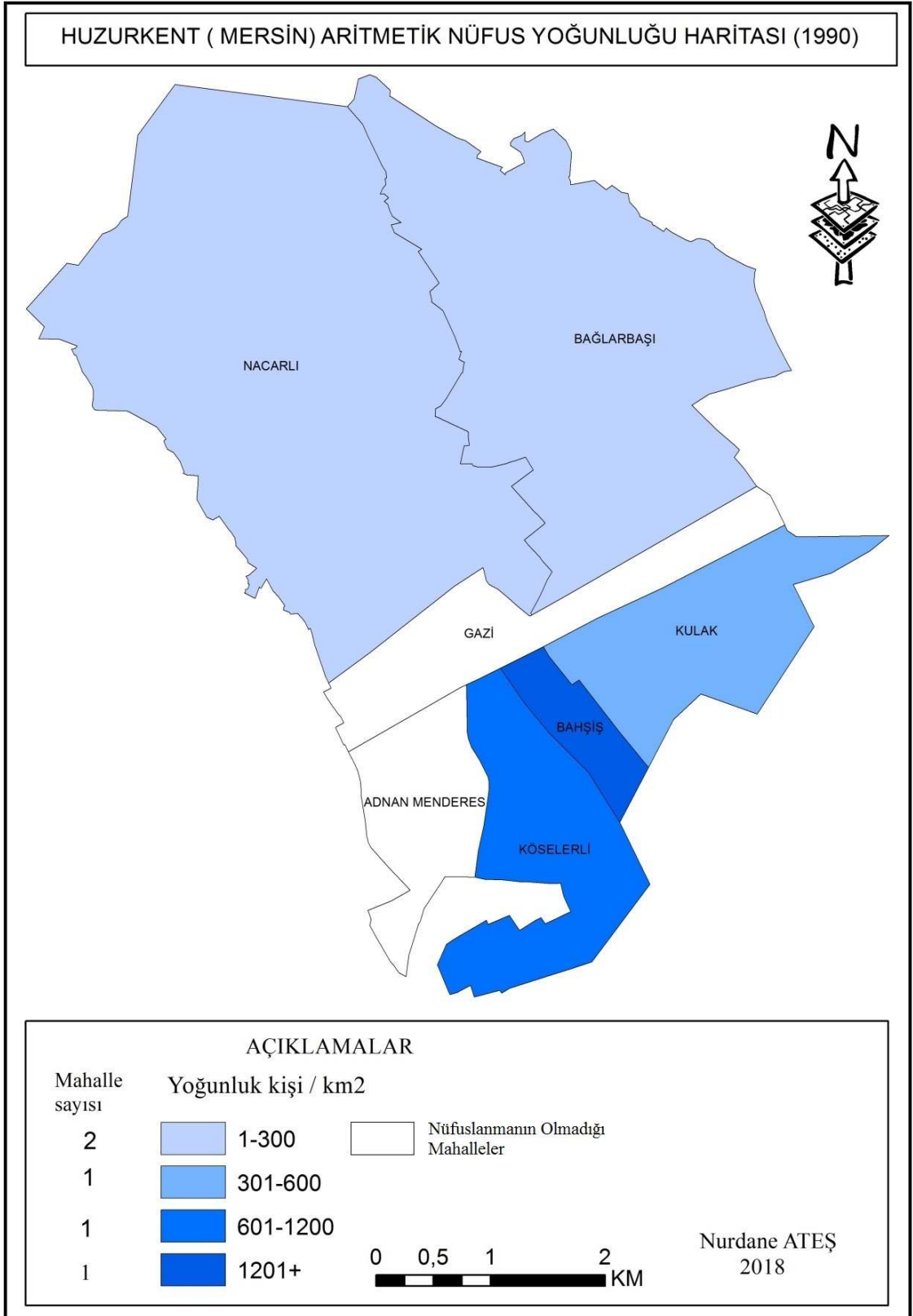
Yıllar	Aritmetik Nüfus Yoğunluğu(km ²)	Fizyolojik Nüfus Yoğunluğu(km ²)
1970	116,09	84,1
1975	221,08	160,3
1980	154,5	112
1985	310,8	225,4
1990	448,8	325,4
2000	635,6	460,9
2007	323,5	234,63
2008	317,5	230,2
2009	327	237,1
2010	316,2	229,3
2011	321,4	233
2012	321,6	233,2
2013	321,2	232,9
2014	322,9	234,1
2015	317,7	230,4
2016	320	232,1
2017	316	229,3

Kaynak: TÜİK, Mersin Akdeniz Belediyesi, Tarsus Gıda Tarım Hayvancılık Müdürlüğü Verilerinden Derlenmiştir.

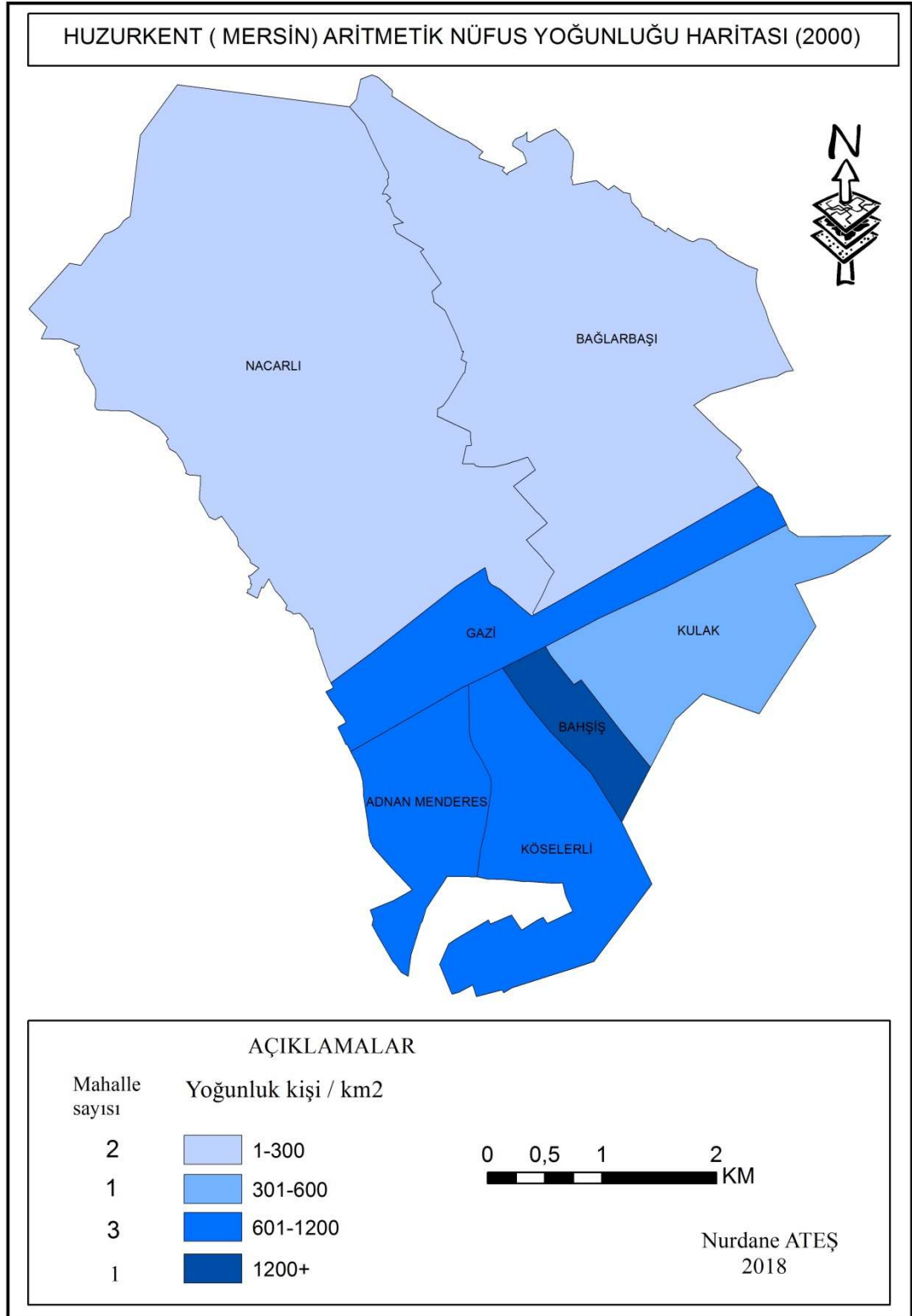
Tablo 24.Huzurkent'in Mahallelere Göre Arazi Miktarı ve Aritmetik Nüfus Yoğunluğu

Mahalleler	Arazi (km ²)	1990	2000	2017
Adnan Menderes	2	-	1050	1477
Bahşiş	0,7	3142	3200	2398
Bağlarbaşı	13,316	71	75	129
Kulak	2,6	307	365	250
Köselerli	2,65	1132	1200	1083
Gazi	2,5	-	740	753
Nacarlı	15,02	43	44	73

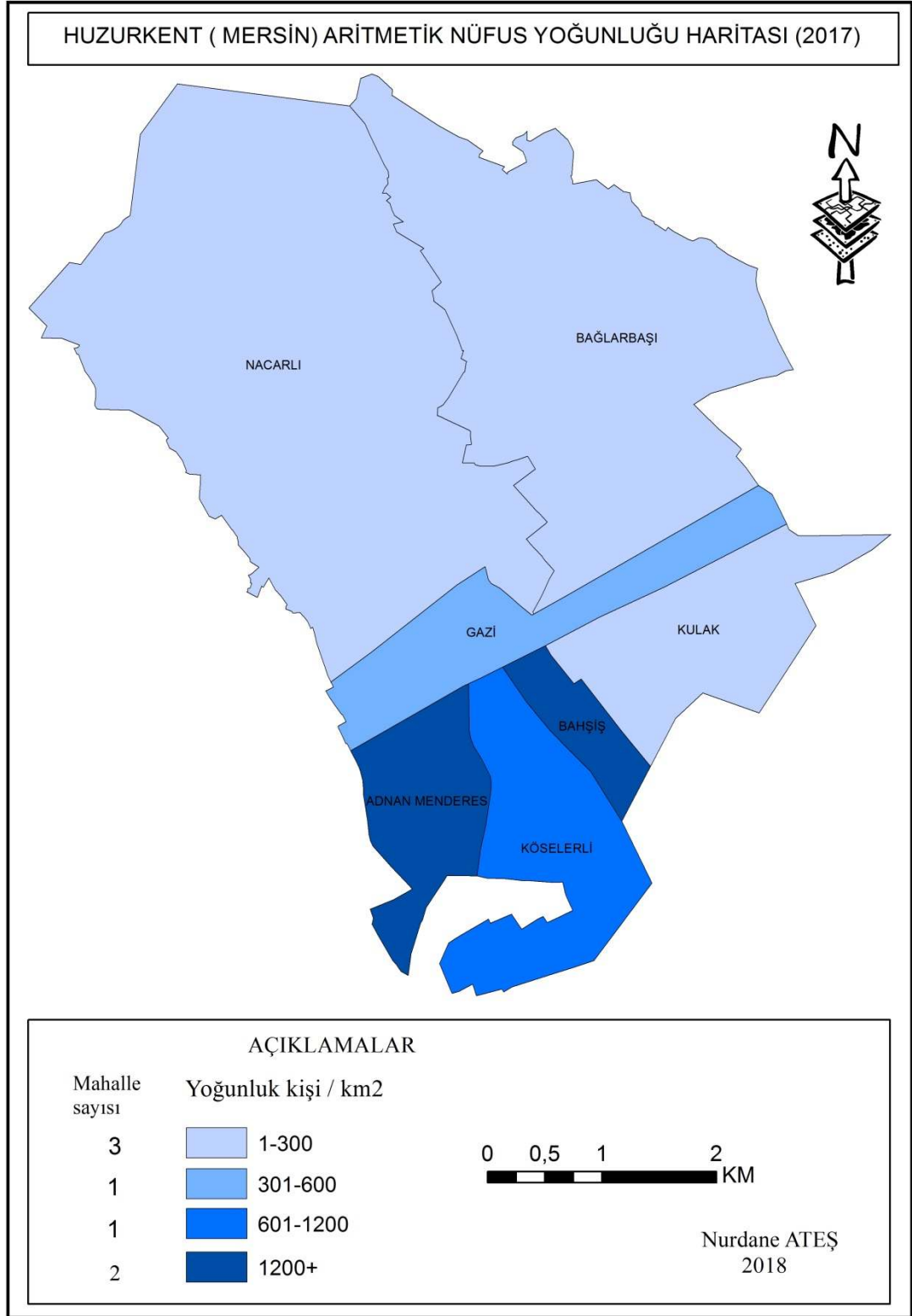
Kaynak:TÜİK, Mersin Akdeniz Belediyesinden Temin Edilen Arazi Yüzölçümlerinden Derlenmiştir.

Harita 9:Huzurkent Aritmetik Nüfus Yoğunluğu Haritası (1990)

Harita 10:Huzurkent Aritmetik Nüfus Yoğunluğu Haritası (2000)

Harita 11:Huzurkent Aritmetik Nüfus Yoğunluğu Haritası (2017)

3.6.2 Fizyolojik Nüfus Yoğunluğu

Aritmetik nüfus yoğunluğu konusunu ele alırken nüfusun araziye eşit dağıtıldığı bu nedenle nüfus- arazi arasındaki bağı tam olarak açıklayamadığını belirtmiştik. Aritmetik nüfus yoğunluğu hesaplamalarında ortaya çıkan bu eksiklikleri gidermek amacıyla fizyolojik nüfus yoğunluğu hesaplamaları yapılmaktadır. Ziraati temel kaynak sayan ve nüfus sayısını ekime elverişli toprağa oranlayan fizyolojik nüfus yoğunluğu, aritmetik nüfus yoğunluğu kavramına göre gerçeğe daha yakın daha anlamlı bir kavramdır. (Tanoğlu, 1966:59)

Toplam nüfusun ekili dikili alanlara bölünmesiyle elde edilen fizyolojik nüfus yoğunluğu tarım arazisi ve nüfus arasındaki ilişkiyi açıklama bakımından önem taşımakla beraber fizyolojik nüfus yoğunluğunda çayır, mera ve otlak arazileri dahil edilmemiştir. Fizyolojik nüfus yoğunluğu bu eksikliğe rağmen tarım arazisi üzerindeki nüfusun etkinliğini gösterme açısından önemlidir çünkü fizyolojik nüfus yoğunluğu (yüksek ya da düşük olması) tarım arazisi üzerindeki nüfus baskısını ifade eder.

Çalışma sahamızda en düşük fizyolojik nüfus yoğunluğu 84,1'dir. En yüksek fizyolojik nüfus yoğunluğu ise 2000 yılında görülmektedir. 2000 yılı fizyolojik nüfus yoğunluğu 460,9'dur. Adrese dayalı nüfus kayıt sisteminin uygulanmasıyla sahada fizyolojik nüfus yoğunluğunda düzenli bir seyir izlediğini görmekteyiz. 2007 yılında fizyolojik nüfus yoğunluğu 234,6 iken 2017 yılında km^2 'ye 229,3 kişi düşmektedir. (Bkz. Tablo 24)

Fizyolojik nüfus yoğunluğunu tarım yapılan mahallelere göre incelediğimizde 1990 yılında sahada en düşük fizyolojik nüfus yoğunluğu km^2 'ye 89,2 kişi düşen Nacarlı mahallesinde görülmektedir. En yüksek fizyolojik nüfus yoğunluğu ise km^2 'ye 232 kişi düşen Bağlarbaşı mahallesinde görülmektedir.

Çalışma sahasında fizyolojik nüfus yoğunluğu haritaları incelendiğinde 1990-2017 yılında km^2 'ye 1-90 kişi düşen mahalle sayısı 1 tanedir. 1990 yılında km^2 'ye 91-180 kişi düşen mahalleler Kalak ve Bahşiş iken 2017 yılında km^2 'ye 91-180 kişi mahalleler Bağlarbaşı ve Bahşiş'dir. (Bkz. Harita 12, 14)

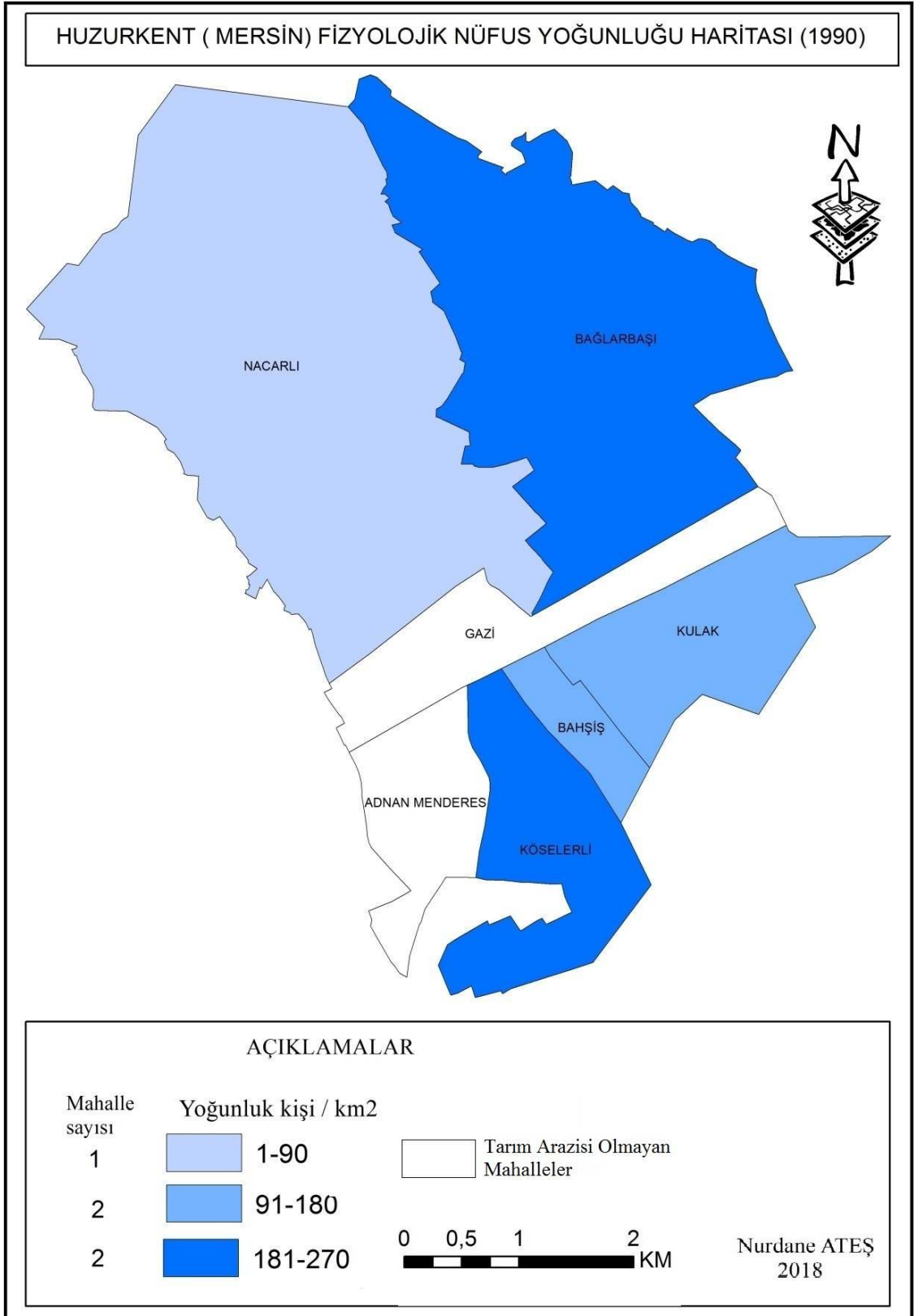
2017 yılında Bahşiş mahallesinde fizyolojik nüfus yoğunluğu bir önceki yıla göre 1 kişi artmıştır. 2016 yılında 80 olan fizyolojik nüfus yoğunluğu 2017 yılında 81 kişidir. 2017 yılında diğer mahallelerin fizyolojik nüfus yoğunluğu önceki yıla göre düşüş göstermektedir. Bağlarbaşı mahallesinde 2016 yılında 276 iken 2017 yılında 1 kişilik

bir azalma ile 275 kişi olmuştur. 2016 yılı Kulak mahallesinde 112 olan fizyolojik nüfus yoğunluğu 2017 yılında 4 kişi azalarak km²'ye 108 kişi düşmektedir. Köşelerli mahallesinde 2016 yılında km²'ye 188 kişi düşmektedir. 2017 yılında 2 kişilik azalma ile 186 kişiye düşmüştür. Nacarlı mahallesinde ise km²'ye 156 kişi düşmektedir. 2017 yılında 6 kişilik azalış ile fizyolojik nüfus yoğunluğu 150'dir.

Tablo 25.Huzurkent Mahallelere Göre Fizyolojik Nüfus Yoğunlukları

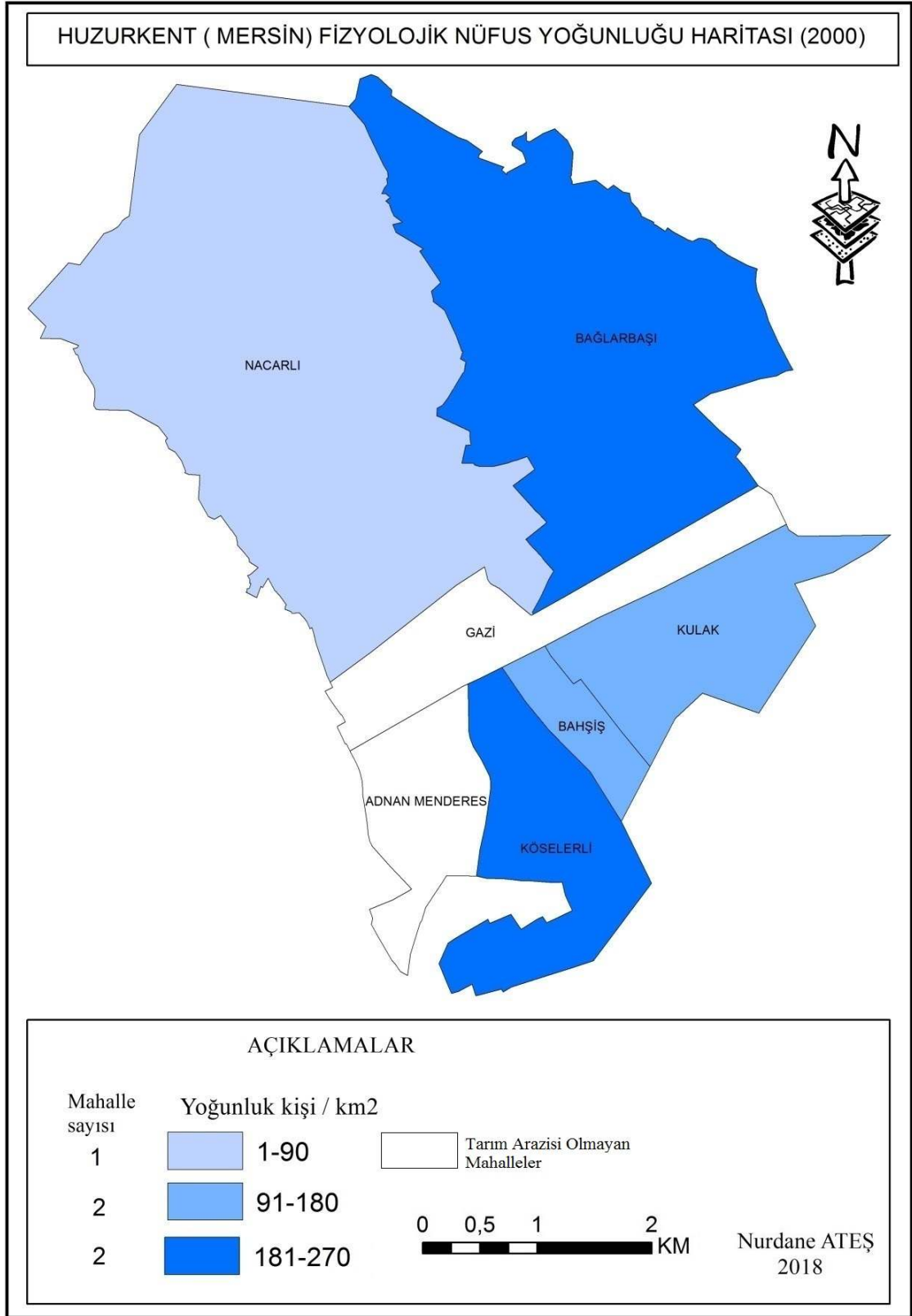
Mahalleler	Arazi (km ²)	1990	2000	2017
Bahşış	20,688	149	244	81
Bağlarbaşı	4,0851	232	207	275
Kulak	5,985	133	158	108
Köşelerli	15,425	194	157	186,1
Nacarlı	7,3047	90	90	150,8

Kaynak: Mersin ve Tarsus Gıda Tarım Ve Hayvancılık Müdürlüğü Verilerinden derlenmiştir.

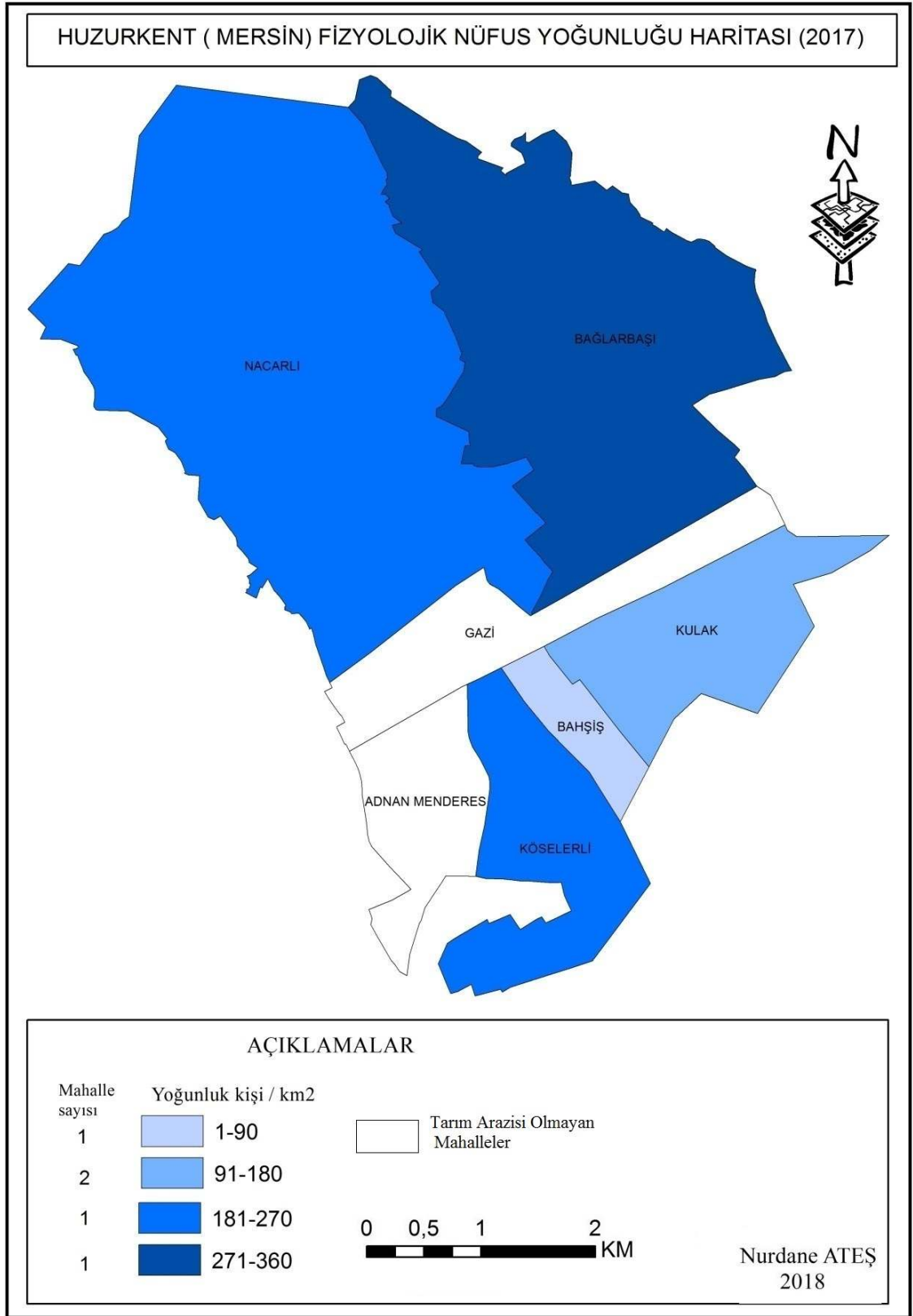

Harita 12:Huzurkent Fizyolojik Nüfus Yoğunluk Haritası (1990)

form

Harita 13:Huzurkent Fizyolojik Nüfus Yoğunluk Haritası (2000)

Harita 14:Huzurkent Fizyolojik Nüfus Yoğunluk Haritası (2017)

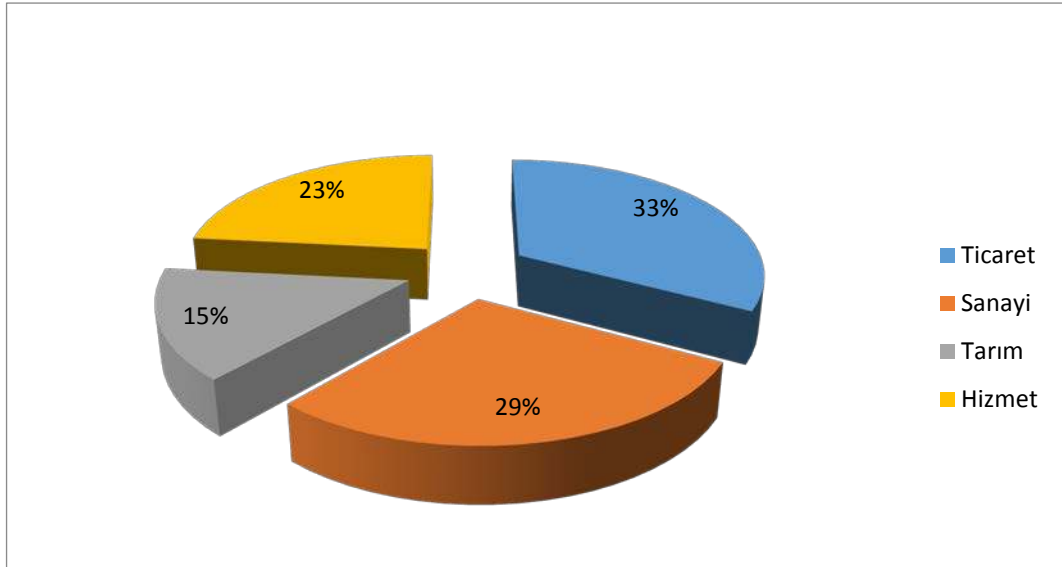
3.7 Nüfusun Ekonomik Faaliyet Kollarına Bölünüşü

Kurulduğu yıllarda ekonomik faaliyet türü birincil ekonomik faaliyet iken idari birimde meydana gelen değişiklik, Adana-Mersin karayolu, Adana-Mersin demiryolu hattı güzergahında yer alması ve Organize sanayi bölgesinin kurulmasıyla zamanla sanayi ve hizmet kollarının gelişmesini sağlamıştır.

Sahanın ekonomik faaliyet kollarına dağılımı ile ilgili 2000 yılına ait TÜİK verileri ve sahada uyguladığımız anket sonuçları değerlendirilerek nüfusun ekonomik faaliyet alanları belirlenmeye çalışılmıştır.

2000 yılında çalışan nüfus miktarı 13894'dür. 11617 kişi (%83,7) tarım alanında, 507 kişi (%3,6) sanayi alanında çalışmaktadır. 353 kişi (%2,5) ticaret alanında, 1417 kişi (%10) hizmet faaliyetinde çalışmaktadır. 2017 yılında ise çalışan nüfusun 2536 kişisi (%32,8) ticaret faaliyetlerinde, 2214 kişi (%29) sanayi faaliyetlerinde, 1803 kişi hizmet faaliyetlerinde (%23), 1165 kişi ise (%15,10) tarım faaliyetlerinde çalışmaktadır. . (Bkz.Şekil 18)

2017 yılı itibariyle çalışma sahasında tarım faaliyetlerinde çalışan kişi oranında azalma görülmektedir, sanayi, ticaret, hizmet faaliyetlerinde ise çalışan kişi oranında artış görülmektedir. Bu durum 2000 yılı sonrasında organize sanayi bölgesinin faaliyet alanının artması ve ulaşım fonksiyonun etkilerinin sahaya yansımalarıyla açıklanabilir.

Şekil 18. 2017 Nüfusun Ekonomik Faaliyet Alanlarına Dağılımı

Kaynak: Arazi Çalışmaları Anket Sonuçları

3.8 Nüfusun Eğitim Durumu

Araştırma sahamızın eğitim durumuna baktığımızda 1985 yılında okuryazar oranı %73 iken bağlı bulunduğu il olan Tarsus'da okuryazar oranı %78, Türkiye'de ise bu oran %89'dur. 1985 yılında çalışma sahamız olan Huzurkent'de ve Tarsus ilçesinde okuryazar oranı ülke ortalamasının altındadır.

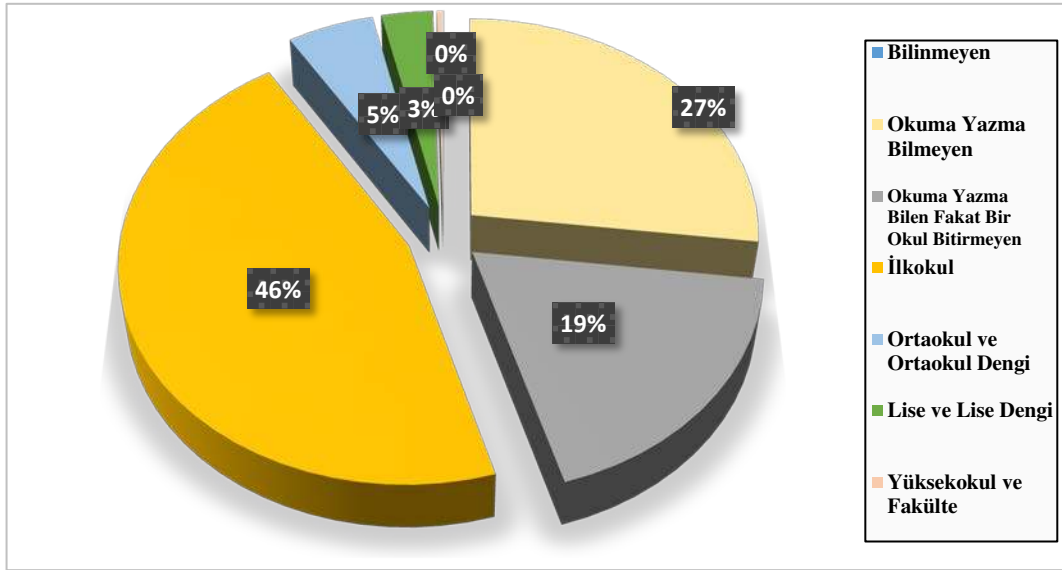
1985 yılında çalışma sahamızda %73'ü okuma yazma bilen, %26,92'si okuma yazma bilmeyenlerden oluşmaktadır. Huzurkent'de bir okul bitirmeyip okuma yazma bilenlerin oranı ise %25,25'dir. İlkokul mezunu %62, ortaokul mezunu %7,3 lise ve dengi okul mezunu %4,33 yüksekokul, fakülte mezunu ise %0,51'dir. (Bkz. Tablo 27)

Çalışma sahamızda 1985 yılı nüfus sayımlarında okuryazar nüfus içerisinde en yüksek pay ilkokul mezunlarına aittir. Bu oran erkeklerde %63,02 iken kadınlarda ise %62,14'dür. Sonraki kademelerde (ortaokul, lise, yüksekokul ve fakülte) bu oran giderek azalmaktadır. Bu durum ilkokul sonrasında okula devam etmede sıkıntıların yaşandığını göstermektedir.

Tablo 26 Huzurkent Nüfusun Eğitim Düzeylerine Göre Durumu (1985)

Eğitim Durumu	Erkek	%	Kadın	%	Toplam	%
Okuryazar Olmayan	1010	37,84	1659	62,15	2669	26,92
Okuryazar Olup Olmadığı Bilinmeyen	3	0,04	-	-	3	0,04
Okuryazar Olup Bir Okul Bitirmeyen	948	23,25	880	27,83	1828	25,25
İlkokul Mezunu	2569	63,02	1965	62,14	4534	62,64
Ortaokul, Ortaokul Dengi Mezunu	338	8,30	188	5,95	526	7,27
Lise ve Lise Dengi Mezunu	194	4,76	119	3,77	313	4,33
Üniversite Mezunu	27	0,66	10	0,31	37	0,51
Toplam	4076	100	3162	100	7239	100

Kaynak: TÜİK, Genel Nüfus Sayımları ve Adrese Dayalı Kayıt Sistemi Sonuçları

Şekil 19. Huzurkent Nüfusun Eğitim Durumu (1985).

Kaynak: TÜİK. Genel Nüfus Sayımları ve Adrese Dayalı Kayıt Sistemi Sonuçları

2000 yılında nüfus sayımlarına göre çalışma sahamızda okuryazar oranı %83'dür. Tarsus ilçe genelinde ise %86'dır. Hem çalışma sahamızda hem de Tarsus ilçesinde okuryazar oranı artış göstermiştir.

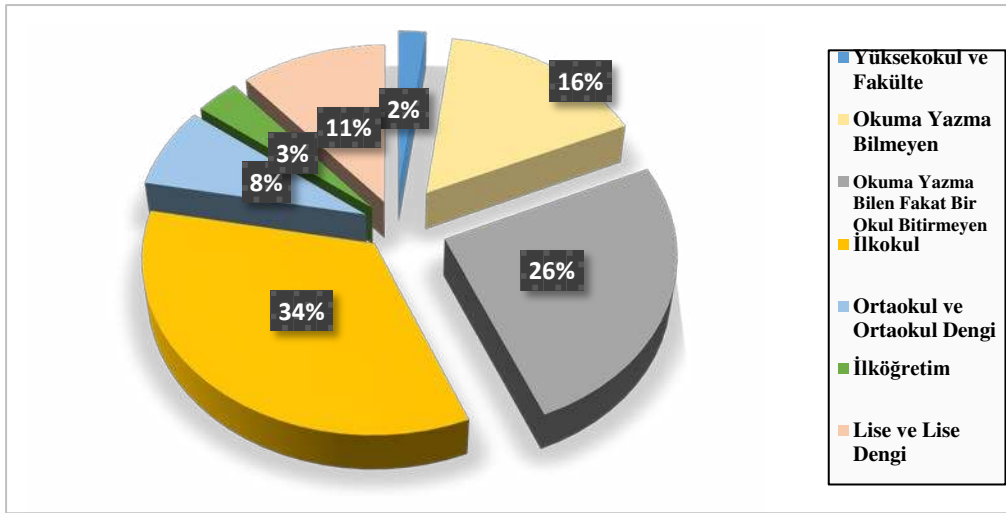
2000 yılı eğitim durumuna baktığımızda 1985 yılında olduğu gibi en yüksek oran ilköğretim mezunlarıdır. 1985 yılında ilköğretim mezunu oranı %62,64 iken 2000 yılında bu oran %40'dır. (Bkz. Tablo 28)

2000 yılında ilköğretim mezunu oranında düşüşün sebebi 8 yıllık zorunlu eğitimin uygulanmasıyla birlikte ilköğretim ve lise mezunları oranında artış ile ilgilidir fakat 2000 yılında eğitim durumunu cinsiyet bazlı inceleyecek olursak bütün öğrenim kademelerinde erkek nüfusu kadın nüfusundan yüksektir.

Tablo 27. Huzurkent Nüfusun Eğitim Düzeylerine Göre Durumu (2000)

Eğitim Durumu	Erkek	%	Kadın	%	Toplam	%
Okuryazar olmayan	1236	36,17	2181	63,83	3417	
Okuryazar olup bir okul bitirmeyen	2896	29,18	2520	31,96	5416	30,40
İlkokul Mezunu	3891	39,20	3385	42,93	7276	40,86
Ortaokul ve orta okul dengi Mezunu	1017	10,25	561	7,11	1578	8,87
İlk öğretim Mezunu	388	3,90	326	4,13	714	4,00
Lise ve lise dengi okul Mezunu	1444	14,56	930	11,80	2374	13,32
Üniversite Mezunu	289	2,91	163	2,07	452	2,54
Toplam	9925	100	7885	100	17810	100

Kaynak: TÜİK, Genel Nüfus Sayımları ve Adrese Dayalı Kayıt Sistemi Sonuçları

Şekil 20:Huzurkent Nüfusun Eğitim Durumu (2000)

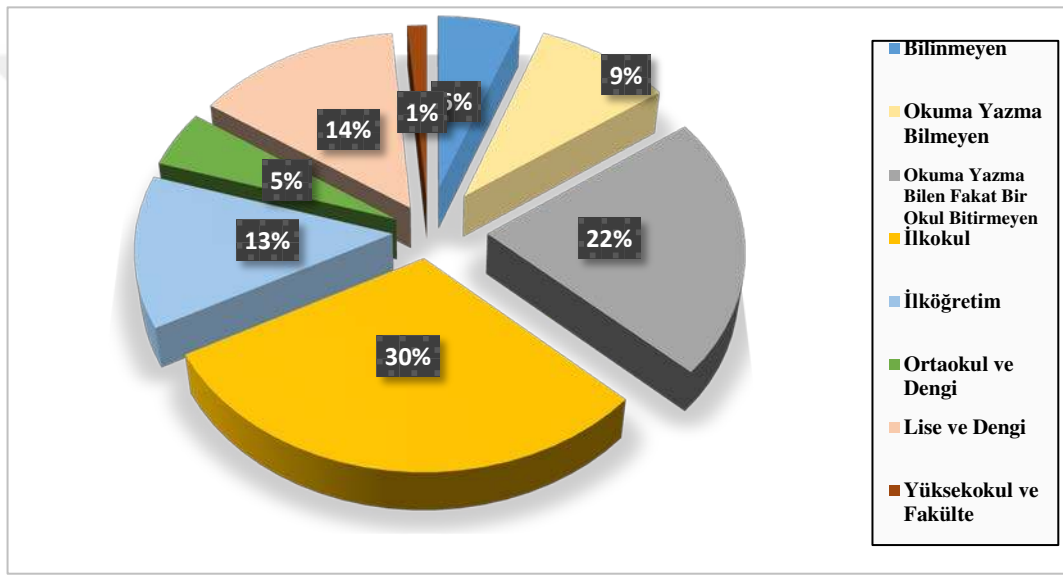
Kaynak: TÜİK, Genel Nüfus Sayımları ve Adrese Dayalı Kayıt Sistemi Sonuçları

2008 yılında okuryazar oranı 84,88'dir. Okuryazar olmayan nüfusun oranı ise %9,45'dir. Bilinmeyen ise 5,67'dir. Okuryazar nüfusun %77'sini kadın nüfusu oluştururken bu oran erkeklerde ise %91,43'dir. 2008 yılında okuryazar oranları 2000 yılına göre farklılıklar göstermektedir. Bu dönemde ilköğretim, lise kademelerinde nüfus oranında artış görülmektedir. 2000 yılında ilköğretim mezunu nüfus oranı %4 iken 2008 yılında ilköğretim mezunu nüfus oranı %12,68'dir. 2008 yılında ilköğretim mezunu olan kadın nüfus oranı %50,33 iken bu oran erkeklerde %49,27'dir. Lise ve dengi okul mezunu nüfus oranı 2000 yılında %13,32 iken 2008 yılında %14,07'dir. 2008 yılında lise ve dengi okul mezunu oranı kadınlarda %25,25 erkeklerde ise %74,44'dür. İlköğretim mezunu kadın nüfusu erkek nüfusundan daha fazla olduğu görülmektedir. İlköğretim mezunu nüfus oranındaki artışın nedeni ülke genelinde uygulanan eğitim politikalarıyla yakından ilgilidir. 2008 yılında lise mezunu nüfus içerisinde kadın nüfusu erkek nüfusundan azdır bu durumun ilköğretim sonrasında kadın nüfusunun eğitime devamında sıkıntılar yaşandığını göstermektedir. 2008 yılında yükseköğretim ve fakülte mezunu nüfus oranı 2000 yılına göre düşüş göstermektedir. (Bkz. Tablo 29) Bunun nedeni mezun olan nüfusun mezuniyet sonrası farklı illere atanma veya mezuniyet sonrası farklı illerde yaşamak istemesiyle ilgilidir.

Tablo 28:Huzurkent Nüfusun Eğitim Düzeylerine Göre Durumu (2008)

Eğitim Durumu	Erkek	%	Kadın	%	Toplam	%
Okur Yazar Olmayan	135	2,87	688	17,27	823	9,45
Okur Yazar Olup Olmadığı Bilinmeyen	269	5,70	224	5,62	493	5,67
Okur Yazar Olup Bir Okul Bitirmeyen	1128	23,90	764	19,17	1892	21,73
İlkokul Mezunu	1339	28,7	1302	32,68	2641	30,33
Ortaokul ve Orta Okul Dengi Mezunu	294	6,22	117	2,94	411	4,72
İlk Öğretim Mezunu	544	11,52	560	14,05	1104	12,69
Lise Ve Lise Dengi Okul Mezunu	912	19,32	313	7,86	1225	14,08
Üniversite Mezunu	99	2,10	17	0,42	116	1,33
Toplam	7389	100	3985	100	8705	100

Kaynak: TÜİK, Genel Nüfus Sayımları ve Adrese Dayalı Kayıt Sistemi Sonuçları

Şekil 21.Huzurkent Nüfusun Eğitim Durumu (2008)

Kaynak: TÜİK, Genel Nüfus Sayımları ve Adrese Dayalı Kayıt Sistemi Sonuçları

2016 yılı çalışma sahamızda eğitim durumuna baktığımızda okuryazar olan nüfus oranı %94,99'dur. Bu dönemde sahamızda kadın-erkek okuryazar oranı yakın değerler göstermektedir. Okuryazar oranı kadınlarda %94,14 iken erkeklerde ise %98,77'dür. 2016 yılı nüfus sayımlarına göre bütün eğitim kademelerinde kadın nüfus oranında artış görülmektedir. Bu dönemde ilkokul mezunu kadın nüfus oranı %61,41'dir. Bu oran erkeklerde ise % 38, 69'dur. Kadınlarda ortaokul mezunu oranı %43,76 erkeklerde ise % 56, 23'dür. Lise ve dengi okul mezunu oranı kadınlarda %42,60 erkeklerde %57,39'dür. Çalışma sahamızda kadın eğitim derecesinde en yüksek artış ise yüksekokul ve fakülte mezununda görülmektedir. Bu oran kadınlarda %49,53 erkeklerde ise %56,4'dür. (Bkz. Tablo 30)

Çalışma sahamızda 2016 yılı nüfusun eğitim durumunu mahalle bazında inceleyecek olursak okuma yazma bilen nüfus oranı mahallelere göre farklılık göstermektedir. Çalışma sahamızda Köselimli, Gazi ve Adnan Menderes mahallelerinde okuma yazma bilmeyen nüfus var iken Bağlarbaşı, Nacarlı, Kulak ve Bahşiş mahallelerinde okuma yazma bilmeyen nüfus yoktur. Çalışma sahamızda okuryazar oranının en yüksek olduğu mahalle %23,64 ile Adnan Menderes mahallesidir. Adnan Menderes mahallesinde okuryazar olan kadın nüfus oranı %38,74'dür bu oran erkeklerde ise %61, 26'dır. Adnan Menderes mahallesinde okuryazar nüfusun, mezun olduğu alan içerisinde nüfusun en fazla olduğu eğitim kademesi ilköğretim mezunudur. 2016 yılında Adnan Menderes mahallesi ilk okul mezunu olan nüfus miktarı 783 kişidir.

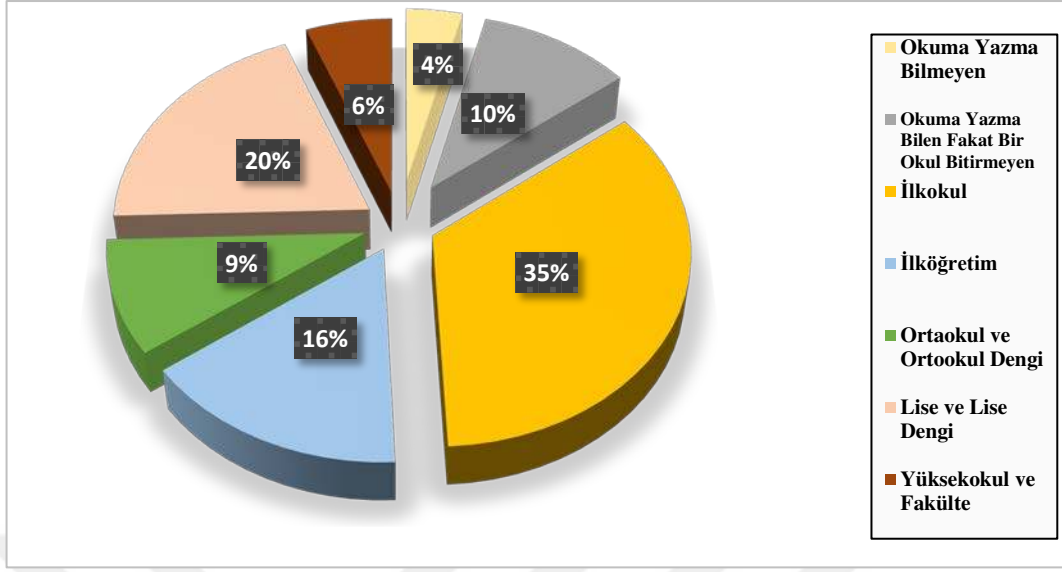
Okuryazar nüfus oranının en az olduğu mahalle ise %5,78 ile Kulak mahallesidir. Kulak mahallesinde okuryazar kadın oranı % 49,70'dir. Okuryazar olmayan erkek nüfus oranı ise % 50,30'tür.

Çalışma sahamızda okuryazar nüfusun eğitim durumu içerisinde mezun nüfusu sayısının en az olduğu eğitim kademesi ise yükseköğretim ve fakülte mezunu nüfustur. Çalışma sahamızda 2016 yılı yükseköğretim ve fakülte mezunu sayısı toplamda 539 kişidir ve bu sayının 267'si erkek 272'si de kadın nüfusundan oluşmaktadır. Çalışma sahamızda yükseköğretim fakülte mezunu nüfusun en az olduğu mahalle Kulak mahallesidir. 2016 yılı mahalle bazında nüfus miktarına baktığımızda nüfusun da en az olduğu mahalle Kulak mahallesidir. 2016 yılında eğitim durumunun mahallelere göre farklılıklar göstermesi nüfus miktarının mahallelere göre farklılık göstermesiyle ilgilidir.

Tablo 29.Huzurkent Nüfusun Eğitim Durumu (2016)

Eğitim Durumu	Erkek	%	Kadın	%	Toplam	%
Okur Yazar Olmayan	48	1,23	305	5,86	353	3,88
Okur Yazar Olup Bir Okul Bitirmeyen	565	14,5	396	7,6	961	10,56
İlköğretim Mezunu	1223	31,4	1947	37,38	3170	34,83
Ortaokul ve Orta Okul Dengi Mezunu	487	12,5	379	7,28	866	9,51
İlk Öğretim Mezunu	544	13,97	885	16,99	1429	15,69
Lise ve Lise Dengi Okul Mezunu	760	19,51	1024	19,67	1784	19,6
Üniversite Mezunu	267	6,86	272	5,22	539	5,93
Toplam	3894	100	5208	100	9102	100

Kaynak: TÜİK, Genel Nüfus Sayımları ve Adrese Dayalı Kayıt Sistemi Sonuçları

Şekil 22. Huzurkent Nüfusun Eğitim Durumu (2016)

Kaynak: TÜİK, Genel Nüfus Sayımları ve Adrese Dayalı Kayıt Sistemi Sonuçları

IV. BÖLÜM

4.HUZURKENT’İN YERLEŞME COĞRAFYASI

4.1 Huzurkent’in Yerleşim Tarihi

Coğrafi konum, iklim özelliği ve verimli topraklarıyla çalışma sahası geçmişten günümüze yerleşim alanı olma özelliğini korumuştur. Çalışma konumuzu oluşturan Huzurkent’in kurulduğu sahada Nacarlı köyü (günümüzde mahalle), güneyinde yer alan Nacarlı höyüğünde yapılan çalışmalar neticesinde kalkolitik döneme ait kalıntıların bulunması, çalışma sahasında yerleşme tarihinin M.Ö 4750-4000 yıllarında başladığını göstermektedir.

Çalışma sahasında yerleşme tarihini incelerken daha önce bağlı olduğu idari birim olan Tarsus yerleşmesinden bağımsız değerlendiremeyiz.

Tarsus şehri; Asuriler, Fenikeliler, Persler, Makedonyalılar, Mısır, Roma, Bizans, Emevi, Abbasi, Memlük ve daha sonra Osmanlı hakimiyetine girmiştir.

Abbasi döneminde Bizans saldırılarına karşı Tarsus avasım şehri olarak kullanılmış ve Abbasilerin zayıflamasıyla Bizans hakimiyetine girmiştir. (Bilgili, 2001: 1-20) Nacarlı höyüğünde Bizans dönemine ait seramik kalıntılarının varlığı bu dönemde Bizans hakimiyetinin sahada etkili olduğunu doğrulamaktadır. (Memlük hakimiyetine kadar Tarsus, Bizans ve Ermeni krallığının denetimindeydi.)

1297 Memlük akınlarıyla Varsak Türkmenleri Çukurova’ya yerleşmeye, yurt edinmeye başlamıştır. Yavuz Sultan Selim’in 1516-1517 yıllarında Mercidabık ve Ridaniye seferleriyle Memlüklere son vermesiyle birlikte Çukurova, kasaba ve köyleriyle Osmanlı hakimiyetine girmiştir. Tarsus 1517’de Arap vilayetine bağlandı ve 1526’da Arap vilayetinden ayrılarak “Çukurova vileyati” adı altında yeni bir vilayete bağlandı. 1571 Kıbrıs’ın fethinden sonra Tarsus Kıbrıs’a bağlanarak Halep sancağına dahil olmuştur. (Bilgili, 2001:20-36)

18. yüzyılda Tarsus Adana’ya bağlı sancaklar arasında yer almıştır. 19. yy da Adana’nın vilayet olmasıyla Tarsus Adana vilayetine bağlı sancaklar arasında yer almıştır. Tarsus sancağına bağlı köy durumunda olan Mersin ve liman özelliğiyle ekonomik açıdan gelişerek sancak olmuştur. Böylece Tarsus kazası Mersine bağlanmıştır.

Çalışma sahasının kurulduğu saha olan Nacarlı köyü (Köle Musa Ali) 19. Yüzyılda Tarsus'a bağı Canibşehir kasabası içerisinde yer alan bir köydür.(Poş, 2008:53)

Cumhuriyet döneminde Tarsus Mersin'e bağı ilçe olmuştur. 1968'de kurulan Huzurkent ise Tarsus ilçesine bağı bir yerleşim alanı iken 2008 yılında Mersin'in Akdeniz ilçesine dahil olmuştur.

4.2 Huzurkent'de Yerleşmenin Dağılışı Etkili Olan Faktörler

Herhangi bir yerleşim yerinin kuruluşu ve yerleşmenin dağılışı üzerinde fiziki ve beşeri faktörler etkili olmaktadır. Yerleşme dağılışı fiziki faktörler ile beşeri ve ekonomik faaliyetlerin karışımından meydana gelen şekiller sadece bölgeler arasında bir takım farklılıkların meydana gelmesini değil aynı zamanda bölge içinde yaşayan insanların ekonomik faaliyetlerine göre de meskenleri şekil ve fonksiyon bakımından bir takım farklılıklar gösterir. Sosyo ekonomik faktörler ile sadece meskenlerin şekil ve fonksiyonları değil, iklim ve diğer faktörlere bağı olarak insanların ekonomik faaliyetleri de değişikliğe uğrar. Bu etkiler insanların arazi üzerinde ne şekilde dağıldıklarını belirler. (Tunçdilek, 1967:29)

4.2.1 Yerleşmenin Dağılışı Üzerinde Etkili Olan Fiziki Faktörler

Günümüzde teknolojik gelişmelerin etkisiyle yerleşmeye engel olabilecek fiziki faktörler minimum düzeye indirilmiş, yerleşmeye uygun olmayan birçok saha üzerinde yerleşmeler kurulmuş olsa bile yerleşmelerin kuruluşunda ve dağılışı fiziki faktörler önemini korumaktadır. Çalışma sahasında yerleşme dağılışı etkili olan fiziki faktörler:

4.2.1.1 Jeolojik ve Jeomorfolojik Yapı

Yapı, yerşekillerinin oluşum ve gelişiminde önemli rol oynayan etmenlerden biridir. Yapı denilince araziye meydana getiren kayaçların cinsi, fiziksel ve kimyasal özelliklerin yanında tektonik anlamı ve bunun yerşekilleri üzerindeki etkisi değerlendirilmektedir. (Hoşgören, 47:2010) Çalışma sahasında mevcut litolojik yapının yerleşme üzerindeki etkisi değerlendirildiğinde Huzurkent'de jeolojik yapılar yerleşme açısından uygun birimlerden oluşmaktadır. Sahada yerleşmeye en uygun alanlar kalışlerin bulunduğu saha ve alüvyonların görüldüğü düz sahalarlardır. Ayrıca kireçtaşı ve kum taşının bulunduğu sahalar yerleşme açısından uygun sahalar arasında yer almaktadır. (Nacarlı Etüd Raporu, 1993)

Yerleşmenin güneyinde kuvarterner yaşlı alüvyonların yer aldığı saha üzerinde Adnan Menderes, Bahşiş, Kulaklı ve Köşelerli mahalleleri yer almaktadır. Kalışler ise yerleşmenin kuzeyinde geniş alan kaplamakta olup bu alanlarda Bağlarbaşı ve Nacarlı mahalleleri yer almaktadır. Kireçtaşı, kumtaşı ve çakıl ise yerleşmenin kuzeyi ve kuzeybatısında yer almakta olup bu sahalar üzerinde Nacarlı ve Bağlarbaşı mahalleleri yer almaktadır.

Çalışma sahası yerleşmelerin dağılışı ve doku özellikleri bakımından 2 ayrı bölümden değerlendirilir. Bunlardan ilki yerleşmenin güneyinde bulunan alüvyal ova üzerinde yer alan Adnan Menderes, Gazi, Köşelerli, Bahşiş, Kulak mahalleleri ve etek düzlüğü ve birikinti konisi üzerinde gelişen Nacarlı ve Bağlarbaşı mahalleleridir.

Huzurkent alüvyal ova üzerine kurulmuştur. Ovalar yoğun tercih edilen yerleşim sahalarını meydana getirirler. Özellikle etrafı dağlarla çevrili alüvyal ovalar yerleşim alanları olarak insanları kendine çekmiştir. (Tolun-Denker, 1977:29) Bu sahalar eğim değerlerinin az ve yer altı su seviyesinin yüzeye yakın olması nedeniyle su baskınlarının kaçınılmaz olduğu sahalardır. (Tunçdilek, 1985:37) Büyük bir kısmı alüvyal ova üzerinde yer alan çalışma sahası zaman zaman sel ve taşkın olaylarına maruz kalmaktadır. Buna rağmen alüvyal ova kesimi yerleşme açısından yoğun tercih edilen alanlardır. Etek düzlüğü ve birikinti konilerinin bulunduğu sahalar eğimin azaldığı verimli toprak yapısı ve yüksek düzeyde su potansiyelinin mevcut olduğu sahalardır. Bu faktörlere bağlı olarak buralar önce gevşek dokulu yerleşme özelliği gösterirken zamanla yeni konutların eklenmesiyle sık dokulu hale gelmiştir.

4.2.1.2 İklim

İnsan yaşamını etkileyen en önemli fiziki faktörlerden biri iklimdir. Elverişli iklim koşullarına sahip olan sahalar insanlar tarafından yerleşme ve nüfus yönünden tercih edilen sahalardır. Akdeniz ikliminin etkisi altında olan çalışma sahamızda, kış mevsiminde sıcaklığın 0°C'nin altına düşmemesi ve ılık kış sıcaklıklarının görülmesi başta tarım olmak üzere birçok ekonomik faaliyet alanının gelişmesini sağlamaktadır. Bu durum sahada özellikle kış ılıkılığı isteyen ekonomik değeri yüksek olan tarım ürünlerinin yetiştirilmesine olanak sağlamıştır.

4.2.1.3.Toprak

Tarihi çağlardan itibaren insanlar elverişli toprakların bulunduğu sahaları tercih etmiştir. Çalışma alanında bulunan toprak grupları tarımsal verimlilik ve yerleşme

açısından uygun toprak türleridir. Bu toprak türleri içinde yer alan alüvyal topraklar ve kırmızı renkli kahverengi Akdeniz toprağının görülmesi Huzurkent'in yerleşim alanı olarak tercih edilmesinde etkili olmuştur. Çalışma sahasının büyük kısmı ise verimli toprakların bulunduğu güneydeki alüvyal topraklar üzerine inşaa edilmiştir.

4.2.2 Yerleşmenin Dağılışı Üzerinde Etkili Olan Beşeri Faktörler

Fiziki faktörler nüfus ve yerleşme dağılışını esas itibariyle belirlemekle birlikte esaslı değişmeyi insanın kendisi meydana getirmektedir. Yeryüzünün iyi yerleşme özelliği gösteren sahalar tam anlamıyla yerleşilmiş sahalar değillerdir. Bu da gösteriyor ki nüfus ve yerleşmenin dağılışında esas itibariyle beşeri faktörler dikkate alınmalıdır. (Tolun-Denker, 1977:30) Çalışma sahasında yerleşmelerin kuruluşu ve dağılışında fiziki faktörler önem taşımakla birlikte yerleşim alanının gelişmesinde ve yerleşmenin dağılışında asıl önemli unsur beşeri faktördür. Çalışma sahasında yerleşmelerin dağılışında belirleyici olan beşeri faktör ise ulaşım faktörüdür. Huzurkent'in coğrafi konumu itibariyle Mersin-Tarsus-Adana gibi yerleşim merkezlerine yakın olma, Mersin, Adana devlet karayolu ve demiryolu güzergahında yer alma özelliği yerleşmenin dağılışı etkili olmuştur. Yerleşim alanı olarak daha çok Mersin-Adana karayolunun güneyinde ve Mersin-Adana devlet demiryolunun kuzeyinde yoğunluk göstermektedir.

4.3 Yerleşme Şekli

4.3.1 Huzurkent Şehri

Coğrafya biliminde önem arz eden köy, kasaba ve şehirler fiziki faktörlerin yanı sıra beşeri faktörlerin etkisiyle meydana gelen yerleşmelerdir. Evler veya barınakların meydana getirdiği köy, kasaba ve şehirler insan faaliyetlerinin dayanak noktalarıdır ve en karakteristik olayıdır. (Tanoğlu 1966: 199) Bu nedenle çalışmamızda kasaba ve şehir yerleşmeleri genel çerçevede değerlendirilecek olup çalışma sahamızı oluşturan Huzurkent'i nitelendiren ve nitelendirilebilecek kavramları bu çerçevede ele alınacaktır.

Ülkemizde 2000 ile 10000 nüfuslu yerleşmeler kasaba olarak kabul edilmektedir. (Tolun-Denker, 1976, Şahin, Karabağ, 2009)

Kasabalar, köy ile şehir arasında köprü oluşturan fonksiyonları bakımından şehirler kadar gelişmemiş ama köylere göre oldukça gelişmiş yerleşmelerdir. Köy yerleşmeleri ile şehir yerleşmeleri arasında geçiş özelliği gösteren bu yerleşmelerde köy ve şehir hayat tarzını bir arada görmek mümkündür. (Özçağlar, 1997:8)

Bu yerleşmeler, nüfusları yoğunlukları ve belirli bir coğrafi sahaya yerleşmiş olma özellikleriyle şehrsel bir görünüm göstermelerine rağmen gelişmiş bir şehir olmaktan uzaktır. Ama merkezi bir fonksiyona bağlı olmaları bakımından şehire geçiş safhasındadırlar. (Tolun-Denker, 1976:12)

Nüfus miktarı dikkate alınarak kasabalar sınıflandırılacak olursa nüfusu 5000 altında olanlar küçük kasaba, 5001-10000 nüfuslu olanlar orta büyüklükte kasabalar. 10001-20000 nüfuslu olanlar ise büyük kasabalar grubunda yer alır. (Özçağlar,1997:8)

Çalışma sahasını nüfus miktarı ve nüfus miktarında meydana gelen artışı esas alarak değerlendirecek olursak, ilk sayım döneminin yapıldığı 1970 yılında 4503 olan nüfus miktarı ile küçük kasaba iken sonraki sayım dönemlerinde nüfus miktarında meydana gelen artış ile büyük kasaba grubunda yer aldığını söyleyebiliriz.

Fonksiyonel özellikleri ile değerlendirdiğimizde ise çalışma alanının kasaba yerleşmesi özelliğinden ziyade şehir yerleşmesi özelliğini taşıdığını öngörmekteyiz. Bu kapsamda fonksiyonel özelliklere değinmeden önce coğrafya disiplini tarafından tanımlanan şehir teriminin tanımlarını inceleyecek olursak; “şehir, genel olarak zirai olmayan faaliyetlerin toplanma-yoğunlaşma mekanıdır.” (Tolun-Denker,1976:27)

“Şehir küçük bir sahada, büyük nüfus kitlelerinin birlikte bulunduğu, geçimini temin ettiği yerleşmelerdir.” (Göney, 1984:1)

“Bünyesinde barındırdığı insanların hemen hemen bütün ihtiyaçlarını başka yerleşmelere muhtaç olmadan yerinde karşılayabilecek fonksiyonlara haiz olan alt ve üst yapı bakımından fazlaca eksiği olmayan, 20 000’in üzerinde (veya 20 000’in biraz altında) nüfusu bulunan belediye örgütlü yerleşmelerdir.” (Özgüç, 2009:396)

Ele aldığımız tanımlar doğrultusunda şehir yerleşmelerini tanımlayacak olursak Şehir, çeşitli fonksiyon ve faaliyet türlerinin bir arada bulunduğu yerleşmelerdir. Doğanay ise şehir tanımlarını yapmak yerine köy ve kent yerleşmelerini ayırt etmede birtakım kriterler çerçevesinde ele almıştır. Bu kriterler yerel yönetim kriteri, planlama kriteri, nüfus kriteri ve ekonomik fonksiyon kriteridir.

Ülkemizde şehir tanımlarında farklı nüfus kriterleri kullanılmıştır. “Reuter ve bölge planlama dairesi 10 000 , Tümtürkin 5000 (daha sonraki çalışmalarında 10 000 kriterini dikkate almıştır.) Lous ve Darkot 3000 rakamını kullanmışlardır. (Tolun-Denker, 1976:9) Burada şehir tanımlarını yapmada nüfus miktarının tek başına yeterli olmadığı yönünde hemfikiriz.

Bu kriterler dahilinde çalışma sahasının değerlendirdiğimizde Huzurkent, yeni kurulan (50 yıl önce) bir yerleşim alanı olduğu için bir plan dahilinde kurulmuş ve bulunduğu coğrafi konumun etkisiyle hızla nüfuslanmıştır. Mersin-Tarsus karayolu güzergahında bulunması 1990 yılında organize sanayi bölgesinin hizmete girmesiyle birlikte ulaşım, ticaret, sanayi faaliyetlerinin hızla gelişmesi Huzurkent’e şehirselleşme bir karakter kazandırmakta ve şehirselleşme hayatı mümkün kılmıştır. Bu konuda “Bobek, bir yerleşmenin şehir olarak tanımlanabilmesi için yerleşme sahasının sınırlı, belirli büyüklükte olmasını ve yerleşme sahası içinde şehirselleşme bir hayatın mevcudiyetini görmüştür. (Tolun-Denker, 1976:12)

4.3.2 Huzurkent’in Kuruluşu ve Gelişmesi

1968 yılından önce Huzurkent adında bir yerleşim alanı yoktu. Huzurkent’in kurulduğu saha 1968 yılından önce Nacarlı köyüne günümüzde Huzurkent’e bağlı mahalle) ait tarım arazilerinin bulunduğu sahadan oluşmaktadır. 1968 öncesi dönemde çalışma sahasının kuzeyinde Nacarlı ve Bağlarbaşı mahalleleri yer almaktadır.

1968 yılında Bahşiş, Köseleli ve Kulak köylerinde meydana gelen sel sonrasında selden zarar gören köylülerin günümüzde Huzurkent’de Bahşiş, Kulak, Köseleli mahallelerinin bulunduğu alana prefabrik konutlara yerleştirilmeleriyle kurulmuştur. Aynı zamanda bu prefabrik konutlar Huzurkent’in ilk iskan çekirdeğini oluşturmuştur. Daha sonra ulaşım fonksiyonunun etkisiyle gelişme göstererek hızla büyümüştür. Çalışma sahası 2004 yılı itibarıyla 7 mahalle ünitesinden oluşmaktadır. Mahalle sadece kır iskanının sınırları içinde kalan bir sistem değildir. Mahalle sistemi en küçük kasabadan, en büyük şehrin içine kadar idari bir sistem olarak girmiş bulunur. Mahalle, kasaba ve şehirlerde büyük iskan gruplarını belirli kalıplar içinde ve onları ünitelere ayıran bir sistemdir. Böylece kır iskanının temelini oluştururken dış görünüşteki fonksiyonlara rağmen kasaba ve şehirlerin iskan kademesinin ilk basamağını oluşturur. (Tunçdilek, 1967:107)

4.3.2.1 1968-1990 Dönemi

1968 yılında kurulan Huzurkent 1970 yılında belediye teşkilatının kurulmasıyla birlikte hızla gelişme göstermeye başlamıştır. Bu dönemde Huzurkent’in gelişim yönü İnönü bulvarının bulunduğu D-400 karayolu güzergahı çevresinde doğu batı yönlü ve güney yönlüdür. Yerleşmenin kurulmasında büyük rol oynayan Bahşiş, Köseleli, Kulak

mahalleleri D-400 karayolu güzergahında kurulmuş olup Atatürk caddesi boyunca uzanış göstermektedir. Ulaşım fonksiyonuna bağlı olarak bu dönemde ticarethaneler ve birçok kamu kuruluşu, lise, sağlık ocağı, banka, tarım kooperatifi vb bulunmaktadır. İnönü Bulvarı ve Atatürk Caddesi boyunca kurulması merkezi kısmının gelişmesini sağlamıştır. Huzurkent'in kısa sürede nüfuslanmasıyla merkezi kısımda yer alan Bahşiş, Kulak, Köşelerli mahalleleri bugünkü yapısına uygun olarak merkezden çevreye doğru yatay yönde gelişme göstermiştir.

4.3.2.2 1990-2000 Dönemi

Bu dönemde Huzurkent'in gelişimi başlangıçta önceki dönemde olduğu gibi D-400 karayolu güzergahı boyunca ve alüvyal ovanın güneyine doğrudur. D-400 karayolunun güneyinde yeni bir mahalle kurulmuştur. (Adnan Menderes)

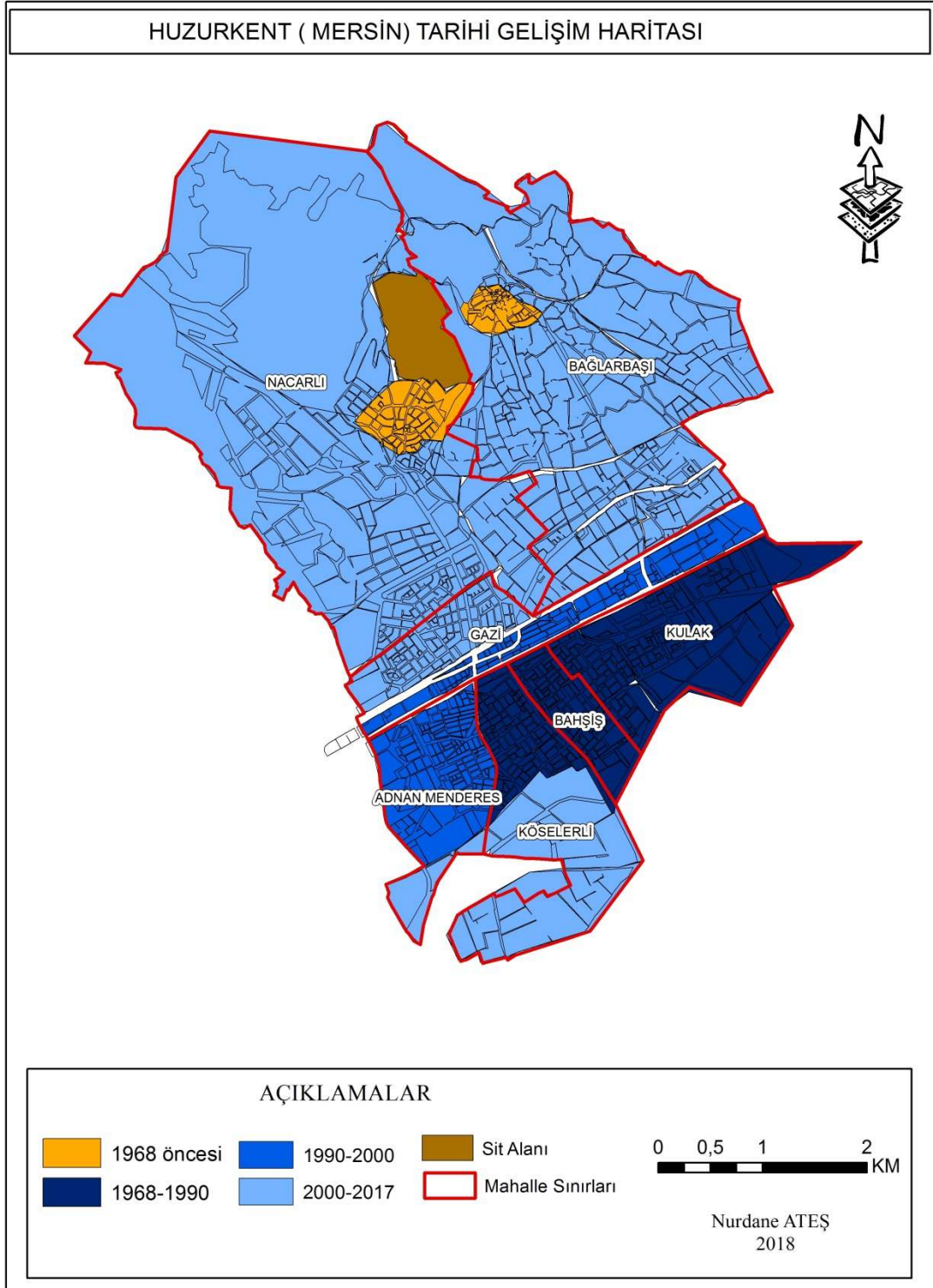
Huzurkent'in hızla nüfuslanmasına bağlı olarak güneye doğru olan alansal gelişim yönü kuzeye doğru bir eğilim göstermektedir. Bu dönemde Huzurkent'in gelişimi D-400 karayolunun kuzeyine demir yolunun bulunduğu alana doğru bir seyir izlemektedir. Böylece D-400 karayolu ve demiryolu arasındaki sahada yeni bir mahalle kurulmuştur. (Gazi Mahallesi) Ancak bu dönemde kuzeye doğru alansal gelişme gösteren Huzurkent'in alansal gelişimi Demiryolunun kuzeyine geçmemiş, karayolu ve demiryolu arasındaki alan ile sınırlı kalmıştır. (Bkz. Harita 15)

1990-2000 döneminde Adnan Menderes ve Gazi mahallelerinin kurulmasıyla mahalle sayısı 5'e yükselmiştir. Bu dönemde Huzurkent'de kurulan Gazi ve Adnan Menderes mahallelerinin kurulmasında ve gelişmesinde ulaşım faktörü ve verimli tarım alanlarının varlığı temel etken olmuştur.

4.3.2.3 2000 Yılı ve Sonrası

2000 yılı ve sonrası Huzurkent'in gelişiminde ulaşım faktörünün etkisi görülmekle birlikte idari yapısında meydana gelen değişimler etkili olmuştur. Bu dönemde Huzurkent merkezden ziyade Huzurkent'in çevresine doğru bir gelişme olmaktadır. Aynı zamanda alansal olarak yatay yönde görülen gelişme ile birlikte dikey yönde gelişme görülmektedir. Kurulduğu dönemden itibaren tek katlı yapıların yerini çok katlı yapılar almaya başlamıştır. 2004 yılında Huzurkent'in kuzeydoğu ve kuzeybatısında yer alan Bağlarbaşı ve Nacarlı mahallelerinin Huzurkent'e dahil olmasıyla alansal olarak büyüme göstererek Huzurkent 3878 hektarlık bir yüz ölçümüne ulaşmıştır. Bu tarihten itibaren Adnan Menderes, Bahşiş, Bağlarbaşı, Kulak, Köşelerli,

Nacarlı ve Gazi olmak üzere 7 mahalleden oluşan Huzurkent mevcut yüzölçümünü korumaktadır. (3878 hektarlık alanın 660 hektarı yerleşim alanıdır.) Günümüzde yerleşimin yönü kuzeydoğu ve kuzeybatısına doğru eğilim göstermektedir.

Harita 15:Huzurkent'in Tarihsel Gelişim Haritası

4.4 Huzurkent'in Şehirsel Fonksiyonları

Fonksiyon kavramı, mekana ihtiyaç gösteren faaliyetler ve şehrin (yakın ve uzak) çevresiyle olan ilişkilerini kapsar. (Tolun-Denker, 1976:23) Şehir fonksiyonu denilince şehrin varlığını ve gelişmesini mümkün kılan faaliyetleri anlıyoruz. (Tümertekin, 1973:42) Diğer bir ifadeyle bir yerleşmenin oluşmasını, varlığını devam ettirip, gelişmesini sağlayan ekonomik, sosyal ve kültürel faktörler o yerleşmenin fonksiyonlarıdır. (Doğanay, 1994:22)

Gerçekte herhangi bir sahada bir yerleşmenin kuruluş ve gelişim aşamasında fonksiyon kavramı ne derece önem taşıyorsa yerleşmenin varlığını devam ettirebilmesinde de aynı önemi taşımaktadır. Çünkü Şehirsel merkezlerin fonksiyonel gelişim düzeyleri şehirlerin ekonomik göstergesidir.

4.4.1 İdari Fonksiyonu

Şehirlerde iktisadi ve birçok fonksiyon az veya çok kendiliğinden gelişmiştir. Fakat idari fonksiyon için bu durum geçerli değildir. İdari hizmetler bir şehri çevresindeki yerleşmelere karşı üstün konuma getirmektedir. (Göney, 1984:211)

Huzurkent 1968 de kurulmuş bir yerleşim alanıdır. Kurulduktan bir yıl sonra Huzurkent'de (Bakanlar Kurulu kararı ile) belediye teşkilatı kurulmuştur. Ve bu tarihten itibaren kasaba yerleşmesi olarak kabul edilmiştir. 1990 sonrası yerleşim alanına gelen göçler ile Gazi ve Adnan Menderes mahallelerinin kurulmasıyla 5 mahalleden oluşan bir belediye yerleşmesi olarak gelişim göstermiştir. 2004 yılında ise Tarsus'a bağlı Nacarlı ve Bağlarbaşı köylerinin Huzurkent Belediyesine bağlanmasıyla Huzurkent Belediyesi 7 mahalleden oluşmuştur. 2008 yılında ise Tarsus ilçesinden ayrılarak Akdeniz ilçesine bağlanmış ve belediye statüsünü korumaya devam etmiştir. 2012 yılında Büyükşehir yasası ile Huzurkent Belediyesi kapatılmıştır. "Devletin idari hizmetlerini daha iyi organize edebilmek amacıyla yerleşim birimlerinin idari statülerinde zamanla değişiklik yapılabilmektedir." (Karabağ, Şahin, 2009:146)

Huzurkent'in idari fonksiyonları değerlendirildiğinde bazı eksiklikler olduğu tespit edilmiştir. Bunlar:

1- Huzurkent'in kurulduğu saha daha önce Nacarlı köyüne ait iken 1970 de Huzurkent'in belediye statüsü kazanmasına rağmen Huzurkent'e dahil olmayıp 2004 yılına kadar Tarsus ilçesine bağlı merkez köy olarak kalmıştır. Oysa Nacarlı köyü

Huzurkent'in belediye statüsü kazandığı dönemden itibaren Huzurkent'de dahil olmalıydı.

2- Huzurkent'in güneyinde yer alan ve Huzurkent'in tarım arazilerinin bulunduğu Kulak, Köşelerli, Bahşiş (köyleri), mahalleleri Huzurkent'e dahil olmayıp Tarsus'a bağlı mahalle yerleşmeleridir. Oysa bu mahalleler Huzurkent'in kuruluşunda etkili olan köy yerleşmeleri olup Huzurkent ile sosyo ekonomik yönden bağlı olan yerleşim alanlarıdır.

4.4.2 Eğitim Fonksiyonu:

2018 yılı itibarıyla Huzurkent'de 6 ilkokul, 4 ortaokul ,1 lise mevcuttur. Çalışma sahasında yer alan en eski okullar 2004 yılında Huzurkent'e dahil olan Bağlarbaşı mahallesi ve Nacarlı mahallesinde yer almaktadır. 1926 yılında eğitim öğretime başlayan Bağlarbaşı ilkokulu ve 1942 yılında eğitim öğretim veren Nacarlı ilkokulu çalışma alanındaki en eski okullardır. 1968'de Huzurkent kurulduktan 4 yıl sonra ise Huzurkent Ortaokulu kurulmuştur. 1985 yılında Huzurkent'de ilk lise açılmıştır. (Huzurkent Lisesi) 1999 yılında Huzurkent lisesi çok programlı liseye dönüştürülmüştür. Danyal Uysal çok programlı Anadolu lisesi olarak eğitim öğretim vermeye devam etmektedir. (Bkz. Foto:1,2,3)

Bu çok programlı lisenin dışında organize sanayi bölgesinin sınırları içerisinde Özel Şişecam Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi yer almaktadır.

Foto 1.Nacarlı Ortaokulu.

Foto 2.Atatürk Ortaokulu.

Foto 3.Danyal Uysal Çok Programlı Lisesi

4.4.3 Sağlık fonksiyonu

Çalışma alanında bir adet sağlık ocağı ve 3 adet eczane bulunmaktadır. (Bkz. Foto 4) Sağlık ocağında 4 doktor çalışmaktadır. Doktor başına düşen hasta sayısı 3066 kişidir. 2016 yılı Türkiye’de hekim başına düşen hasta sayısı ise 551’dir. Çalışma alanında doktor başına düşen hasta sayısı ülke geneli doktor başına düşen hasta sayısının yaklaşık 6 katı olduğu görülmektedir.

Huzurkent: Mersin, Tarsus, Adana yerleşmelerine yakınlığı nedeniyle sağlık hizmetlerini kullanabilme açısından avantajlı durumdadır. Yapılan görüşmeler neticesinde yoğun olarak Tarsus ve Mersin Devlet hastahanesi ile Tarsus ve Mersin’de bulunan özel hastahaneler kullanılmaktadır. Ayrıca Mersin Üniversitesi hastahanesi, Çukurova Balcalı Hastahanelerinden de sağlık hizmeti almaktadır.

Arazi çalışmaları sırasında yapılan görüşmeler ve saha incelemeleri neticesinde Nacarli mahallesinin kuzeyinde bir hastahanesinin yapılacağı planlanmış olduğu bilgisine ulaşıldı ama çalışma süremiz boyunca herhangi bir yapım faaliyeti görülmemiştir.

Foto 4. Huzurkent Sağlık Ocağı

4.4.4 Kültürel Fonksiyon

Şehirde toplanmış hizmetlerin büyük bölümü kültürel fonksiyonlardan oluşmaktadır. Kültürel fonksiyonlar şehirlerin gelişmesi ve önemlerinin devam etmesinde önemli rol oynamaktadır. (Göney, 1984:199)

Çalışma sahasında kültürel fonksiyon alanları içerisinde en fazla yer kaplayan eğitim kurumları park ve bahçe alanlarıdır.

Foto 5.Huzurkent Kütüphanesi

Foto 6.Huzurkent Köşerli Mahallesi park alanı

4.4.5 Ekonomik Fonksiyon

Şehirsel yerleşmeler çeşitli kriterler dikkate alınarak sınıflandırılabilir. Bu kriterlerden biri ekonomik fonksiyondur. (Tümertekin, 1973:49) Şehirler iktisadi yönden dar veya geniş bir çevrenin merkezi durumundadır. (Göney, 1984:80) Diğer bir ifadeyle şehirler ekonomik faaliyet alanlarıyla çevresini etkilemektedir. Huzurkent’de ekonomik fonksiyon alanları çeşitlilik göstermektedir. Bunlar:

4.4.5.1 Tarım Fonksiyonu

Alüvyal bir sahada kurulan Huzurkent, kurulduğu yıllarda belirleyici ekonomik faaliyet türü tarım fonksiyonu iken zamanla diğer fonksiyonların gelişmesi ve öne çıkması tarım fonksiyonunun geride bırakmış olsada günümüzde tarım faaliyetleri Huzurkent ekonomisi için hala önemini korumaktadır. Sahada topoğrafik bir engelin olmaması hidrografya ve uygun iklim şartları Huzurkent’de tarım potansiyelini artırıcı unsurlar arasında yer almaktadır. Huzurkent’de tarım arazileri bulunmayan Adnan Menderes ve Gazi mahalleleri dışında diğer mahallelerde tarım yapılmaktadır. Çalışma sahası alüvyal bir ova karakteri taşımaktadır. Bu durum tarla tarımına uygun arazilerin geniş yer kaplamasına imkan vermektedir. Ayrıca sahada sulama amaçlı faydalanılan Nacarlı deresinin varlığı tarım sahaları için önemlidir. Sahada entansif tarım metodunun uygulanıyor olması tarımın önemli bir faaliyet alanı olmasını sağlamıştır. Sahada tarla tarımı Bahşiş, Kulak, Köseleli, Nacarlı ve Bağlarbaşı mahallelerinde yapılmaktadır. Tarla tarımının dışında sahada bağ, bahçe tarımı da yapılmaktadır. Bahçe tarımının içerisinde meyve bahçeleri (narenciye , seftali vb) ve zeytin bahçeleri yer almaktadır. Sahada bağcılık faaliyetleri Bağlarbaşı ve nacarlı mahallesinde yapılmaktadır. Bahçe tarımı ise Bağlarbaşı, Nacarlı, Kulak, Köseleli, Bahşiş mahallelerinde yapılmaktadır.

4.4.5.2 Ticaret fonksiyonu

Ticaret faaliyetleri ve bu faaliyetlere bağlı olarak oluşan ticari fonksiyonlar şehir hayatının önemli esaslarından biridir. Geniş sahaları ve mal değişimlerini hedefleyen büyük ticari hizmetler bulundukları şehir etrafında geniş bir etki sahasının meydana gelmesine ortam hazırlamaktadır. Ticaret hizmetleri ne şekilde olursa olsun (perakende, toptan, büyük ticari faaliyet) şehirlerde merkezileşmiş başlıca fonksiyonlardır. (Güney, 1984, 158-159) Yerleşim merkezlerinde temel tüketim ihtiyaçları ve lüks tüketim ihtiyaçlarına olan talepler her yerde tam olarak karşılanamayabilir. Bu nedenle önemli ve gerekli hizmetler merkezi yerde oluşan ekonomik merkezde sunulmaktadır.

Böylece bu merkezi yer çevresindeki yerleşim merkezlerinin belirli fonksiyonlarını üstlenmektedir. (Karaboran, 1989:91)

Uluslararası ticarete önemli yeri olan Mersin, Tarsus gibi 2 büyük merkez arasında yer alan Huzurkent’de ticari fonksiyon önem kazanmakla birlikte uzun vadeli ve büyük ticari işyerlerinin oluşmasını sağlamıştır. Bunun dışında Huzurkent ve çevresindeki diğer yerleşmeler için önemli sayılabilecek ticari kuruluşlar yer almaktadır. Huzurkent’de ticari kuruluşlar çeşitli gruplara ayrılabilir. Bunlar, uzun vadeli ve büyük ticaret ile uğraşan işyerleri, oto tamircisi ve tamirciler, periyodik ve günlük ihtiyaçlar yeme-içme ve eğlence alanlarıdır.

Uzun vadeli ve büyük ticaret ile uğraşan işyerleri sayı 40 Bu grupta yer alan işyerleri özellikle organize sanayi bölgesinin faaliyete girmesiyle artış göstermiş olup aynı zamanda Mersin, Tarsus, Adana başta olmak üzere ülke geneli için önem taşımaktadır. Bu grup dışında yer alan diğer ticari faaliyetler daha çok Huzurkent ve yakın çevresindeki yerleşim merkezlerine hizmet eden ticari faaliyetlerdir. Oto tamircisi ve tamirci sayısı 20 adet Lokanta sayısı 30 adet Huzurkent’in D-400 karayolu güzergahında yer alması bu yol üzerinde çok fazla tamirci, oto tamircisi, lokanta tarzı ticari işletmelerin kurulmasını sağlamıştır. Periyodik ve günlük ihtiyaçlar grubunda gıda, giyim sektöründe ise 73 adet işletme yer almaktadır.

Ayrıca Huzurkent’de haftanın 3 günü pazar kurulmakta olup kurulan bu pazarda sebze, meyve, gıda, giyim, züccaciye vb ürünler satışa sunulmaktadır. Haftanın 3 günü Huzurkent’de pazarın kurulması günlük ihtiyaçların karşılanması açısından hem Huzurkent’de ikamet eden nüfus için hem de Huzurkent’in çevresinde yer alan diğer yerleşim merkezleri (yer alan nüfus) için önem taşımaktadır. Bu pazar sayesinde Huzurkent çevresinde ikamet eden nüfus günlük ihtiyaçlarını Huzurkent’den karşılamakta Mersin ve Tarsus merkezlerine ihtiyaç duymamaktadır.

4.4.5.3 Sanayi Fonksiyonu

Sanayileşme şehirlerin gelişmesine ve büyük nüfus kitlelerinin şehirde toplanmasına ortam hazırlamıştır. Daha önceden başka fonksiyonların önemli olduğu şehirlerde zamanla sanayi hakimiyet kazanmaktadır. Diğer bir ifadeyle şehirlerin kuruluşunda ilk safhada ticaret, sanayiden önemli olabilir. Daha sonra şehirler kendi sakinlerine daha iyi imkanlar sunabilmek için ticari amaçla sanayi yapan büyük şehirlerde, imal edilen ürünler sınırların dışına taşarak sanayi hizmetleri gelişir. Yani başlangıçta ticaret sanayiye destekliyorken sonraki aşamada sanayi faaliyeti hakim unsur

olmuştur. Görüldüğü üzere şehirlerin gelişmesinde ve çevrelerine etki edebilmelerinde ticaret ve sanayi fonksiyonlarının önemi büyüktür.

4.4.6 Ulaşım Fonksiyonu

Çeşitli iktisadi, idari ve kültürel fonksiyonların canlılık kazanmasında ulaşım faktörü önemli bir husustur. Şehirler değişen ölçülerde ulaşım işlevini kendinde toplamaktadır. (Göney, 1984:198) Buna göre şehirlerin gelişmelerinde ulaşım fonksiyonu önem taşımaktadır.

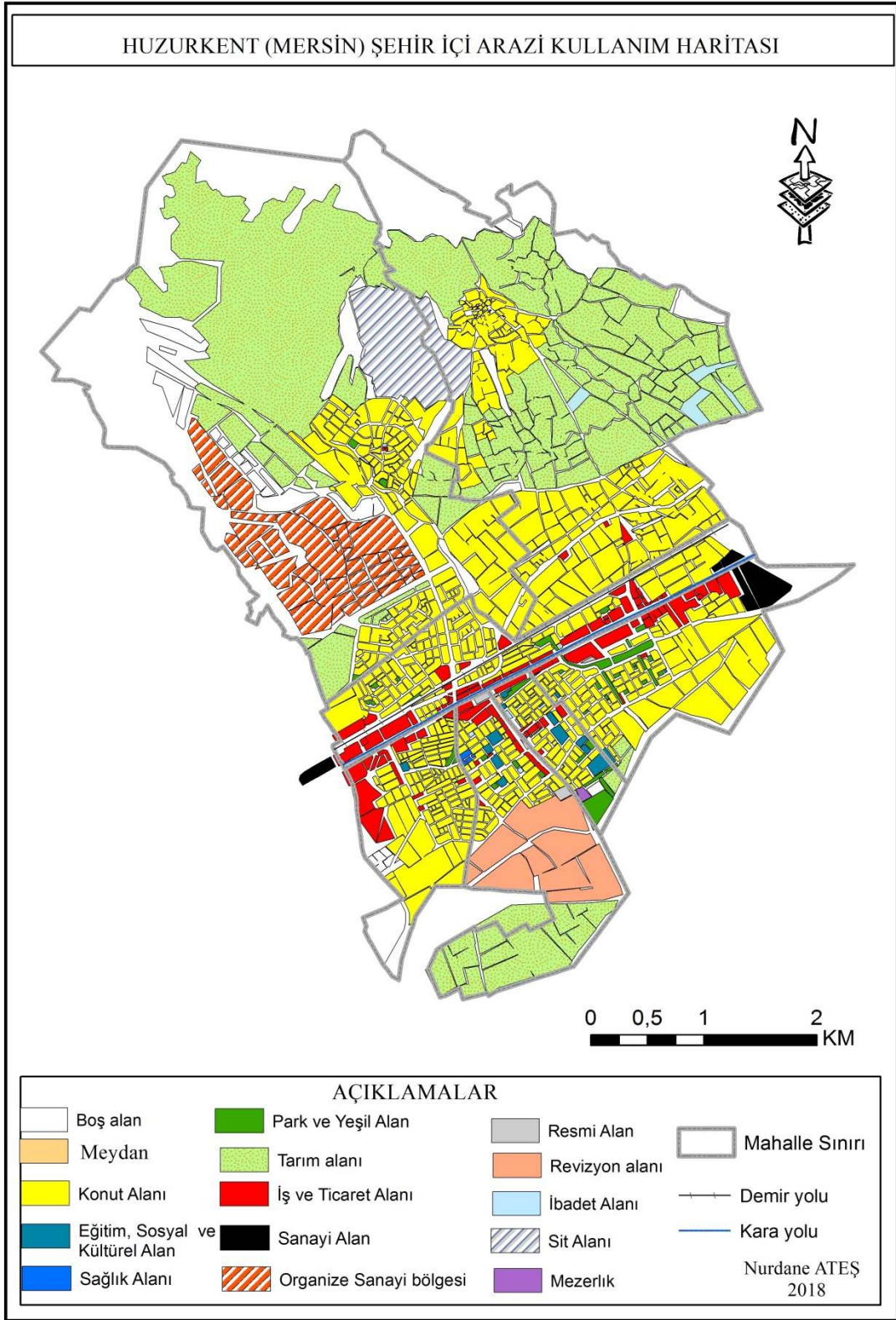
Çalışma sahası ulaşım fonksiyonu açısından önem arz etmektedir. Huzurkent’de karayolu ve demiryolu sisteminin mevcudiyeti Huzurkent’de şehrsel hayatın şekillenmesinde büyük rol oynamıştır.

Huzurkent’de karayolu ulaşımında 3 ana yol sistemi bulunmaktadır. Bunlar Mersin-Adana devlet karayolu (D-400 karayolu), Mersin-Tarsus bağlantı yolu ve Mersin-Tarsus organize sanayi bölgesini D-400 karayoluna bağlayan 35 metrelik bağlantı yoludur. Bu yol sistemleri dışında Huzurkent’in kara yolu ve diğer yerleşmeler ile bağlantısını sağlayan yollar da mevcuttur. Bu yollar D-400 karayolunun güneyinde yer almakta olup kara yoluna dikey yönde bağlanan yol sistemleridir.

Demiryolu ise karayolunun kuzeyinde bulunmakta ve karayoluna paralel uzanmaktadır. Huzurkent’de mevcut olan demiryolu aracılığıyla Mersin, Tarsus, Yenice, Adana gibi yerleşim merkezleriyle bağlantı sağlanmaktadır. Özellikle Mersin Tarsus organize sanayi bölgesinin faaliyete geçmesiyle sahada demiryolu ulaşımının önemini artırmıştır. Bu durum kara yolu ulaşımındaki yoğunluğun kısmen azalmasını sağlamıştır.

4.4.7 Huzurkent’de Diğer Şehrsel Fonksiyonlar

Şehrin çeşitli fonksiyonlara sahip olması şehir içinde birbirinden farklı kısımların meydana gelmesine, gelişmesine imkan tanımaktadır. Şehir içindeki iş yeri, ikametgah ve dinlenme sahaları belirli bazı prensiplere göre düzenlenmişlerdir. Şehrin farklı sahalarına bölünüşü yeni şehir içindeki farklı kullanılışlar bize şehri içten tanıma ve şehrin karakteristik yaşama şartlarını yakından tanıma imkanı verir. (Tolun-Denker, 1976 :31-32) Huzurkent’de işyerleri ikametgah ve dinlenme sahaları geliş güzel değil belirli bir plan doğrultusunda dağılım göstermektedir. (Bkz. Harita 16)

Harita 16:Huzurkent'in Şehir içi Arazi Kullanım Haritası

4.4.7.1 İş ve Ticaret Alanları

Huzurkent'in Mersin Adana karayolu (D-400) üzerinde yer alması Huzurkent merkezi kısmı dışında diğer mahallerinde de iş ve ticaret faaliyetlerinin gelişmesini sağlamıştır. Huzurkent'de iş ve ticaret sahaları D-400 karayolu boyunca doğu batı yönlü ve D-400 karayoluna güney yönden bağlantı kuran caddeler üzerinde yer almaktadır. Bunlar Atatürk Caddesi, Kazım Karabekir Caddesi, Cengiz Topel Caddesi ve Adnan Kahveci Caddesi. Cadde dışında D-400 karayolunun uzanış gösterdiği İnönü Bulvarı ve D-400 karayoluna güney yönden bağlanan Işık ve Cumhuriyet bulvarlarıdır. Huzurkent'de iş yerleri tek katlı yapılardan ya da çok katlı binaların altında yer alan işyerlerinden oluşmaktadır.

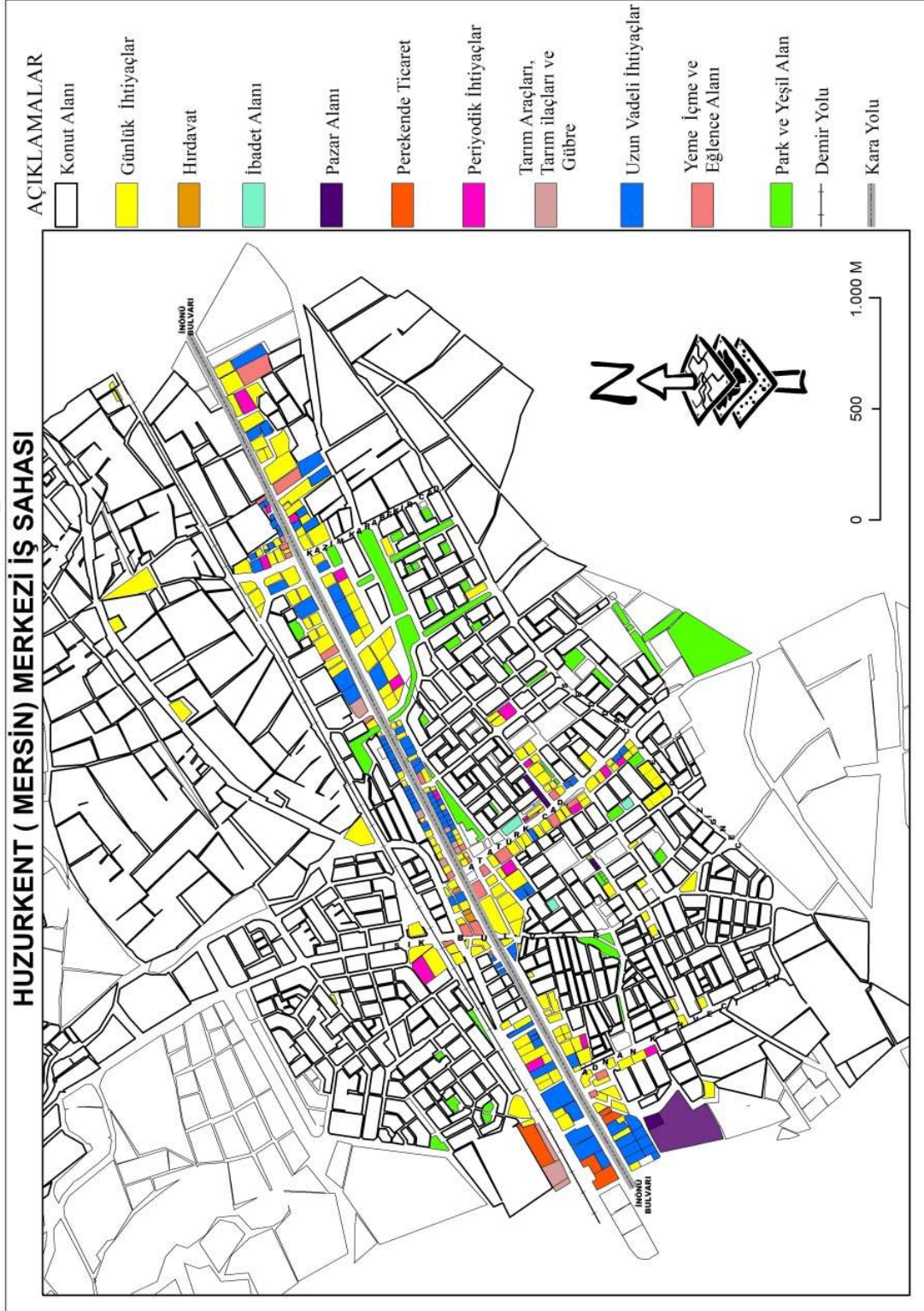
Huzurkent'de iş ve ticaret merkezlerinin asıl yoğunluk kazandığı saha D-400 karayolu üzerinde Doğu-Batı yönlü uzanan İnönü Bulvarıdır. Bu bulvar üzerinde benzin istasyonları, oto tamircileri, tamirciler, büfe, lokanta, şekerleme ve kuruyemişçilerden oluşan iş yerleri bulunmaktadır.

Atatürk Caddesi: D-400 kara yoluna güney yönden bağlanmıştır. Huzurkent'in merkezi kısmını oluşturan bu cadde üzerinde belediye binası, PTT şubesi gibi resmi binalar yer almaktadır. Bu nedenle Atatürk Caddesi Huzurkent'in en işlek caddesini oluşturur. İş yerleri Atatürk Caddesi boyunca yolun her iki tarafında uzanış göstermektedir. Buradaki iş yerleri daha çok Huzurkent'in ihtiyacına yönelik ve günlük tüketimine yönelik ihtiyaçlardan oluşan iş yerlerinden oluşmaktadır. Ayrıca bu cadde üzerinde haftalık kurulan bir sempt pazar alanı bulunmaktadır. (Bkz. Harita 17)

Cengiz Topel Caddesi: Atatürk Caddesinin solunda yer almakta olan bu cadde Atatürk Caddesinden yatay yönde ayrılmaktadır. Bu cadde üzerinde günlük ihtiyaçlara yönelik iş yerleri bulunmaktadır.

Kazım Karabekir Caddesi: Atatürk caddesinden sağ ve sol yönde yatay olarak ayrılmaktadır. Bu cadde Huzurkent'in doğusundan başlayarak batıya doğru uzanmaktadır. Bu cadde üzerinde günlük ihtiyaçlara yönelik iş yerleri bulunmaktadır.

Adnan Kahveci Caddesi: D-400 kara yoluna güneyden dikey yönden bağlanmaktadır. Huzurkent'in batısında yer alan bu cadde üzerinde daha çok günlük ihtiyaçlara yönelik ticarethaneler yer almaktadır.

Harita 17:Huzurkent Merkezi İş Sahası Haritası

4.4.7.2 Sanayi Alanları

Huzurkent sanayi faaliyetleri açısından zengin bir sahadır. Sanayi alanları iki farklı alanda toplanmıştır. Mersin-Adana Devlet karayolunun (D-400) her iki tarafında yer alan sanayi alanları daha çok tarım aletleri, oto tamir atölyeleri, yedek parça, servis, un fabrikaları, cam fabrikası, çimento fabrikası yer almaktadır. Nacarlı mahallesinde yer alan Organize sanayi bölgesinde ise 98 firma yer almaktadır.

4.4.7.3 Resmi Kurum ve Kuruluşlar

Huzurkent’de resmi kurum ve kuruluşlar Atatürk Caddesi üzerinde bulunmaktadır. Belediye binası, postane, Tarım Kredi kooperatifi, Atatürk Caddesi üzerinde yer almaktadır. Polis merkezi ise İnönü Bulvarının kuzeyinde yer alır. (Bkz. Foto 7- 8)

Foto 7. Huzurkent Eski Belediye Binası

Foto 8. Huzurkent Tarım kredi Kooperatifi

4.4.7.4 Sosyo Kültürel Alanlar

Huzurkent’de sosyo kültürel alanlar içerisinde eğitim kurumları, halk kütüphanesi, sportif faaliyetlerin yapıldığı tesisler, düğün salonu, sinema salonu yer almaktadır. Eğitim kurumları içerisinde yer alan ilkokul ve ortaokul mahallelere dağılmıştır. Çok programlı lise ise Köşelerli mahallesinde yer almaktadır. Halk kütüphanesi Köşelerli mahallesinde, 2 katlı bir binada hizmet vermektedir. Sportif faaliyetlerin yürütüldüğü spor salonları, Bahşiş, Köşelerli mahallelerinde yer alır. Düğün salonu ve sinema salonu ise Köşelerli mahallesinde yer alır.

Sosyo kültürel alanlar içerisinde değerlendirebileceğimiz bir başka faaliyet alanı ise sağlık kurumlarıdır. Huzurkent’de Köşelerli mahallesinde 1 sağlık ocağı bulunmaktadır. Aynı zamanda 3 eczane faaliyet göstermektedir. Eczaneler sağlık ocağının karşısında yer almaktadır.

4.4.7.5 Konut Sahaları

İkametgah sahalarının çeşitliliğinde şehrin büyüklüğü, sosyal düzen, merkezi ve özel fonksiyonlarla ilişkisi önemli rol oynamaktadır. (Tolun-Denker, 1976:66) Konut alanları, şehrin sosyo ekonomik ve fiziki gelişimi hakkında fikir edinmemizi sağlamaktadır.

Çalışma sahasında yerleşmenin ilk kurulduğu mahalle Bahşiş, Kulak, Köşelerli mahalleleridir. Günümüzde 7 mahalleden oluşan çalışma sahasında konut alanları 660 hektar alan kaplamaktadır.

Çalışma sahasında bütün mahallelerde alt yapı hizmetleri, cadde, sokak ve yeşil alan düzeni mevcuttur. Bu unsurlar çalışma sahasında şehrsel hayatın geliştiğini bir kez daha göstermektedir. Konut yoğunluğu merkezi kısımda D-400 karayolunun güneyinde ve kuzeyinde yoğunlaşmıştır. Konut yoğunluğunda merkezden çevreye doğru azalma görülmektedir. Konut yoğunluğunun merkezi kısımda yoğunlaşmasında belirleyici olan faktör, ulaşım fonksiyonu ve beraberinde gelişim gösteren ticaret ve sanayi fonksiyonlarının merkezi kısımda yoğunluk kazanmasıdır.

Yerleşmenin ilk çekirdeğini 1968'de kurulan Bahşiş, Kulak, Köselerli mahallelerinde ilk etapta inşaa edilen prefabrik konutlar oluşturmaktadır. (Bkz. Foto 9) Daha sonraki yıllarda sahanın coğrafi özelliklerine uygun konutlar inşaa edilmiştir. Fakat arazi gezilerimiz sırasında sahada yeni kurulan prefabrik konutların varlığı gözlemlenmiştir. Bu durum prefabrik konutların maliyetlerinin az olması, kısa sürede inşaa edilebiliyor olması, sahada uygun iklim koşullarının yaşanması, prefabrik malzemelerin kullanılmasına engel oluşturacak herhangi bir fiziki coğrafya faktörünün olmaması ile açıklanabilir.

Huzurkent'de sonradan dahil olan ve yerleşim tarihi çok eskilere dayanan Nacarlı ve Bağlarbaşı mahallerinde ise eski konutlarda yörenin kayaç yapısına uygun olarak taş malzeme (kalker) kullanılmıştır. (Bkz. Foto 10)

Günümüzde ise Nacarlı ve Bağlarbaşı mahallelerinde konut yapımında modern yapı malzemeleri kullanılmaktadır.

Çalışma sahasında konutlar tek katlı ve çok katlı yapılar olarak 2 farklı grupta değerlendirilebilir. Yerleşmenin kurulduğu yıllarda tek katlı konutlar tercih edilmiştir. bu konutlarda prefabrik konut dışında tuğla malzemesi kullanılmıştır. İlk inşaa edilen konutlarda çatı örtü malzemesi olarak çinko-saç malzeme kullanılmıştır. Tek katlı konutlar, çoğunlukla etrafı küçük bir duvar örtüsüyle çevrilmiş bir bahçe içerisinde yer alır. Çok katlı konutlar ise konut alanı yoğunluğu ve kat yükseklikleri bakımından değerlendirmeye alınmıştır. Orta yoğunlukta konut alanları karayolunun güneyinde ve demiryolunun kuzeyinde 3 katlı binalar olarak yer almaktadır.

Yoğun konut alanları ise D-400 karayolunu doğu-batı ve kuzey-güney yönünde olmak üzere birbirini dik kesen doğrultuda oluşmuştur. Buradaki yoğun konut alanları 5 katlı binalardan oluşmaktadır. Huzurkent'de çok katlı konutların varlığıyla şehir dikey yönde gelişim göstermeye başlamıştır.

Foto 9. Huzurkent 'de 1968 yılında yapılan prefabrik konutlar

Foto 10. Huzurkent Nacarlı Mahallesinde Yer Alan Taş Malzemenin Kullanıldığı Konut

V.BÖLÜM

5. HUZURKENT'İN EKONOMİK COĞRAFYASI

Ekonomik coğrafya özellikleri doğal ve beşeri şartların karşılıklı etkileşimi sonucunda şekillenir. Bu nedenle bir yerde ekonomik faaliyetlerin nasıl ortaya çıktığı, geliştiği ve özellikleri belirlemek için o yerin coğrafi şartlarını iyi bilmek gerekir. Bir diğer ifade ile doğal ve beşeri şartlar makro ve mikro ölçekte, ekonominin yapısını ve özelliklerini belirleyen temel unsurlardır. (Karabağ, Şahin, 2009:164) Bu doğrultuda çalışma sahasının ekonomik coğrafya özellikleri incelenirken doğal ve beşeri faktörlerin etkisi dikkate alınarak incelendi.

5.1. Doğal Faktörler

Çalışma sahasında topoğrafik bir engelin olmaması, sahanın büyük bir kısmının alüvyal ova üzerinde yer alması araziden maksimum düzeyde faydalanmayı sağlamıştır. Bu nedenle çalışma sahasında nüfus ve yerleşmenin yoğunlaştığı alanlar ile ekonomik faaliyetlerin dağılışı benzerlik göstermektedir.

Araştırma sahasının genel arazi kullanım haritası incelendiğinde sahanın büyük bir kısmı özellikle güneyindeki alüvyal ovanın bulunduğu saha sulu tarımın yapıldığı alanlardan oluşmaktadır. (Bkz. Harita 18) Bu saha üzerinde Bahşiş, Kulak, Köşelleri, Adnan Menderes, Gazi mahalleleri yer almaktadır. Bu sahada ekonomik değeri yüksek olan tarım ürünleri yetiştirilmektedir.

Bağ, bahçe ve kuru tarım alanları ise kuzeybatıda yer alan birikinti konisi etek düzlüğünün bulunduğu alanlarda yapılmaktadır. Birikinti konileri ve etek düzlüğünün başlangıç sahasında bulunan malzeme ile ön kısımdaki malzeme arasında önemli farklar vardır. En geri kısmı oldukça dik olduğu için buradaki malzeme iri elemanlardan meydana gelmiştir. Öne doğru gidildikçe eğim değeri azalmakta ve malzeme giderek incelmektedir. Bu kısımda taş ve çakılların yerini ince elemanlardan oluşan alüvyonlar bırakmaktadır. (Tunçdilek, 1985:79) Birikinti konisinin ön kısmında oluşan alüvyonlar verimli topraklardan oluşmakta olup buralar tarım için uygun alanlardır.

Herhangi bir sahada tarımın yapılabilmesi için başta ekim yapılabilen toprağın olması gereklidir. Bunun dışında düz, hafif eğimli ve dalgalı araziler tarım açısından uygun sahalardır. Arazi kullanım açısından iklim, eğim, drenaj, toprağın fiziksel ve

kimyasal özellikleri dikkate alınarak sınıflara ayrılmaktadır. Arazi, kabiliyet yönünden 8 sınıfa ayrılır. I-IV Sınıf araziler tarıma uygun arazilerdir. Genellikle bu sahaların iklim koşulları tarım ürünü yetiştirmeye uygundur. V. Sınıf arazi üzerine meyve üretimi yapılabilmektedir. VI. VII. ve VIII. Sınıf araziler üzerinde tarım yapılmamaktadır. (Atalay, 2005:75-77)

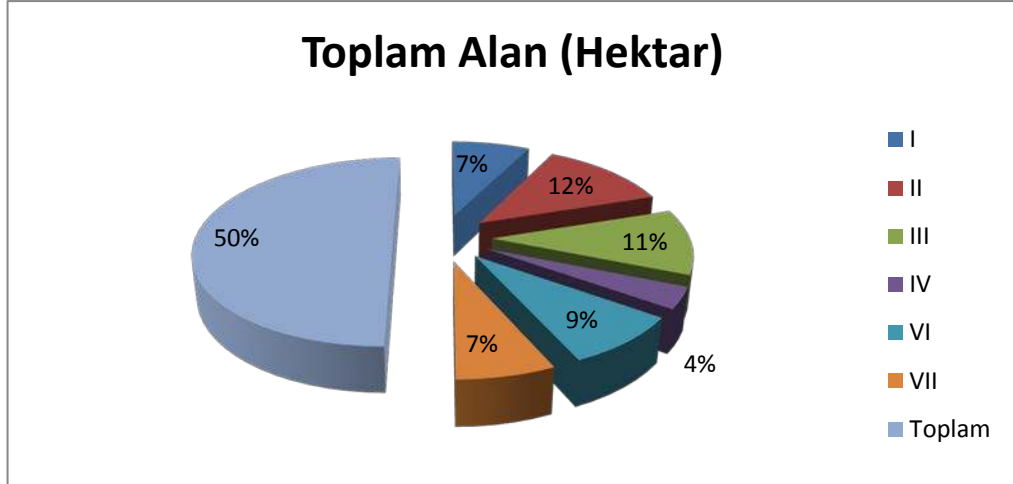
Çalışma alanında I., II., III., IV., VI ve VII. sınıf araziler görülmektedir. Sahanın arazi kabiliyet haritası ve tablosuna bakıldığında en fazla oranın I., II. ve III. sınıf arazilerde olduğu görülmektedir. (Bkz. Harita 18, Tablo 31)

I. ve II. sınıf araziler genel olarak tarla tarımının yapıldığı arazilerdir. Bu sahalar Tarsus çayının getirdiği alüvyal toprakların bulunduğu sahalara karşılık gelmektedir. I. ve II. sınıf araziler %40 oran ile çalışma sahasının büyük kısmını oluşturmaktadır. Bu sahalar üzerinde Huzurkent'in kuruluşunun temelini oluşturan Bahşiş, Kulak ve Köseleli mahalleleri yer almaktadır. III. sınıf araziler ise oran olarak %22'sini oluşturmaktadır. Bu saha bikinti konisi ve etek düzlüğünün ön kısmında yer alan alüvyal sahalara denk gelmektedir. Verimli tarım alanlarını oluşturan bu sahalar üzerinde Nacarlı ve Bağlarbaşı Mahallesi yer almaktadır. IV. sınıf araziler oran olarak %7,24 hektar alan kaplamaktadır. Bu alan üzerinde Adnan Menderes Mahallesi yer alır ve tamamen yerleşim alanına ayrılmış sahaya karşılık gelmektedir. VI. sınıf araziler birikinti konisi ve etek düzlüğünün gerisinde kalan sahaya karşılık gelmektedir. Bu nedenle bu araziler tarım açısından uygun olmayan arazilerdir. VII. Sınıf araziler ise çalışma sahasının kuzeydoğusunda yer alan Bağlarbaşı mahallesinin kuzey kesimini oluşturmaktadır.

Tablo 30.Huzurkent'in Arazi Kabiliyet Sınıfları ve Alanları

Arazi Sınıfı	Toplam Alan (Hektar)	%
I	581	15,0
II	966	25,0
III	867	22,35
IV	281	7,24
VI	659	17,0
VII	524	13,50
Toplam	3878	100

Kaynak: Mersin Akdeniz Belediyesi imar verilerinden derlenmiştir.

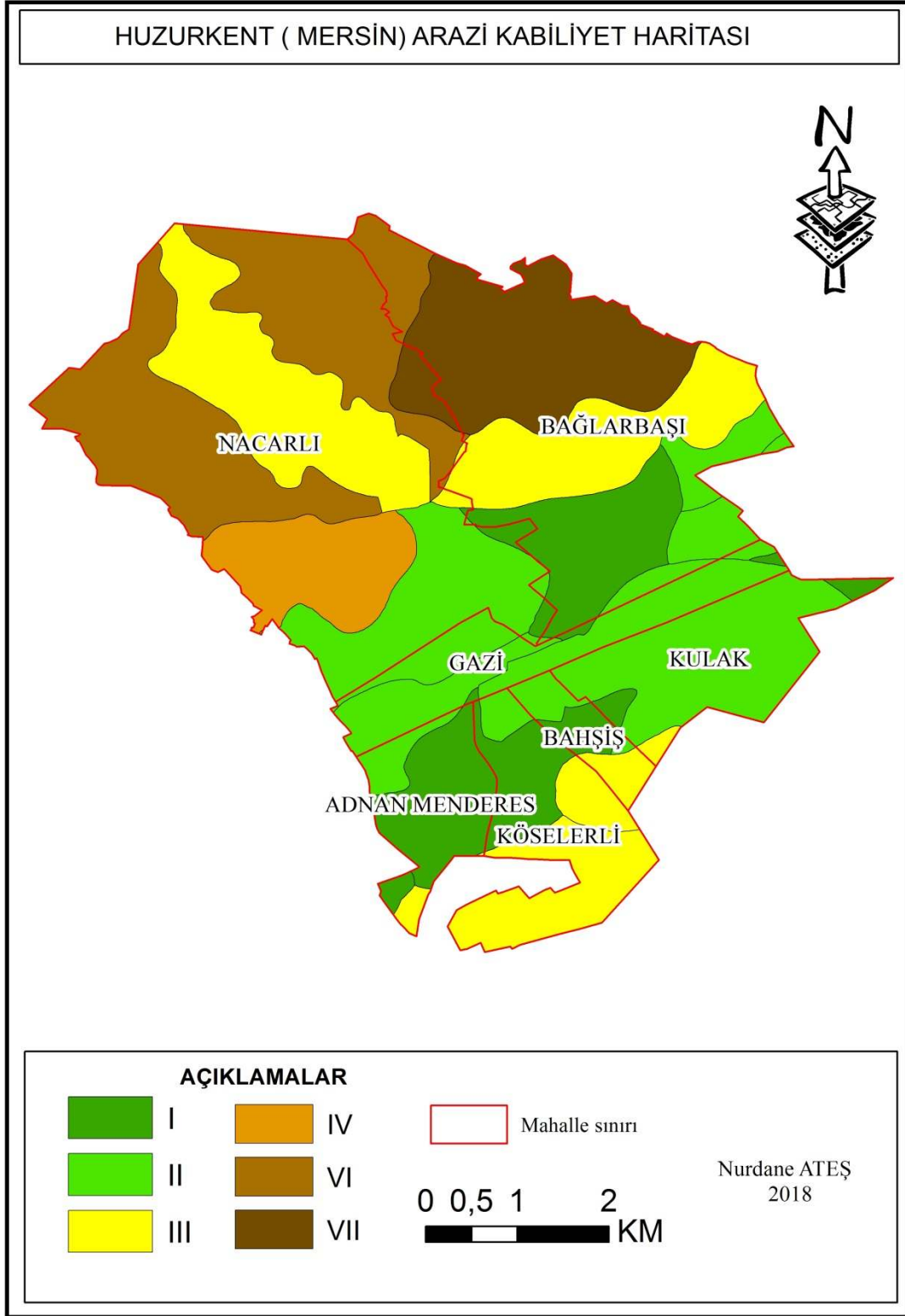
Şekil 23.Huzurkent'in Arazi Kabiliyet Sınıfları ve Alanları

Kaynak: Mersin Akdeniz Belediyesi İmar verilerinden derlenmiştir.

5.2 Beşeri Faktörler

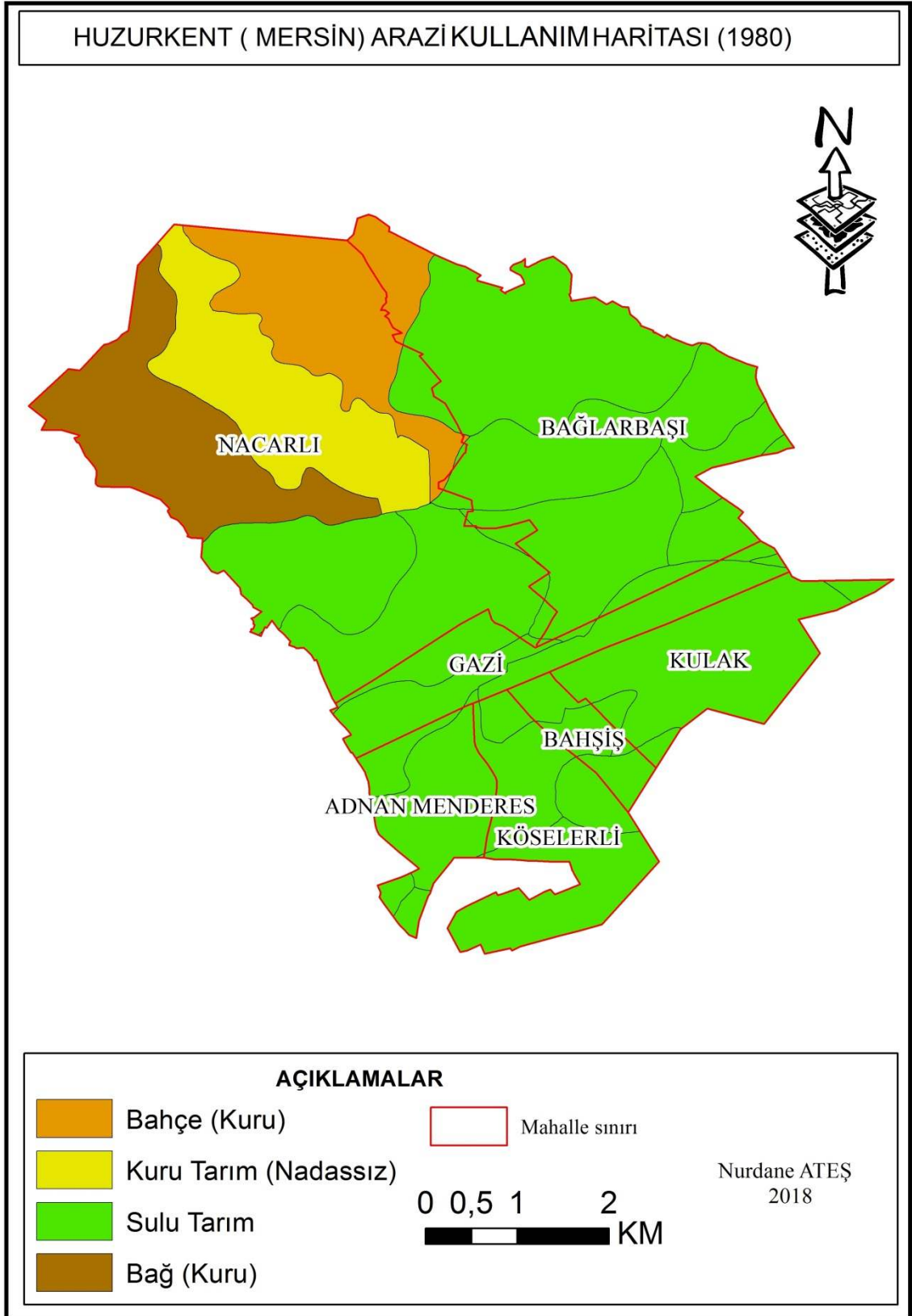
Çalışma sahasında ekonomik coğrafya özelliklerini etkileyen beşeri faktörler; ekonomik faaliyet türü, ürünlerin maddi karşılık değeri, yerleşmelerin siti ve ulaşımıdır. Fiziki özellikler kısmında belirttiğimiz gibi sahada topoğrafik bir engelin olmaması arazi kullanımı açısından avantaj sağlamaktadır ve sahada yer alan arazilerin büyük bir kısmı tarım arazilerine ayrılmıştır.

Sahada Mersin-Tarsus devlet karayolunun varlığı ve devlet demir yolu hattının varlığı ayrıca Mersin Limanına yakınlık çalışma sahasının ekonomik faaliyet alanlarında çeşitlilik göstermesini sağlamıştır.

Harita 18:Huzurkent Arazi Kabiliyet Haritası

Kaynak: MTA 1/25000 'lık Toprak Haritasından üretilmiştir.

Harita 19:Huzurkent Genel Arazı Kullanım Haritası

Kaynak: MTA 1/25000 'lık Toprak Haritasından üretilmiştir.

5.3 Tarım

Çalışma sahamız Röliyef, iklim ve toprak özellikleri yönünden uygun bir saha özelliği taşımaktadır. Alüvyal ovanın geniş bir alan kaplaması sahayı tarımsal potansiyel yönünden zengin kılmaktadır. Daha önce de belirttiğimiz gibi çalışma sahası 7 mahalle ünitesinden oluşmaktadır. Gazi ve Adnan Menderes mahallelerinde tarım yapılmamaktadır, bunun dışındaki diğer mahallelerde tarımsal üretimler yapılmaktadır. Ayrıca Huzurkent'e dahil olmadığı halde Bahşiş, Kulak, Köselelerli mahallelerinde de Huzurkent'in tarım toprakları bulunmaktadır. Günümüzde tarımsal faaliyet gübre kullanımı, tohum ıslahı, ilaçlama, makineleşme, pazarlama, tarımsal kuruluş ve kuruluş unsurları tarafından şekillendirilmektedir. (Karabağ, Şahin, 2009:201) Çalışma sahasında modern tarım yöntemleri uygulanmakta olup adı geçen tarımsal unsurlar mevcuttur. Huzurkent'de sulu tarım yapılan alanlar yerleşmenin büyük bir kısmını kaplamaktadır. Bağ , bahçe ve kuru tarım alanları ise Huzurkent'in kuzeybatısında yer almaktadır. Sahada bulunan traktör ve tarım araçları sayıları sahada, tarımın modern yöntemlerle yapıldığını kanıtlar niteliktedir.(Bkz. tablo 32)

Tablo 31.Huzurkent'de Traktör ve Tarım Araçları Aletleri

Tarım Araçları	Adet
Traktör	1005
Römork	1050
Köten	1005
Kültivatör	990
Goble	452
Izgara	525
Kobra	230
Holder	1075
Su Motoru	1310
Damlama Sulama Sistemi	1330
Su Tankı	130
Ark Pulluğu	492
Lister	160
Mibzer	51
Artezyen Kuyu	2520
Tapan	161
Kaz Ayağı	142
Yağmurlama Sulama Sistemi	305

Kaynak: Tarsus Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü Verileri 2017

Tablo 32.Huzurkent’de Yetiştirilen Tarım Ürünleri

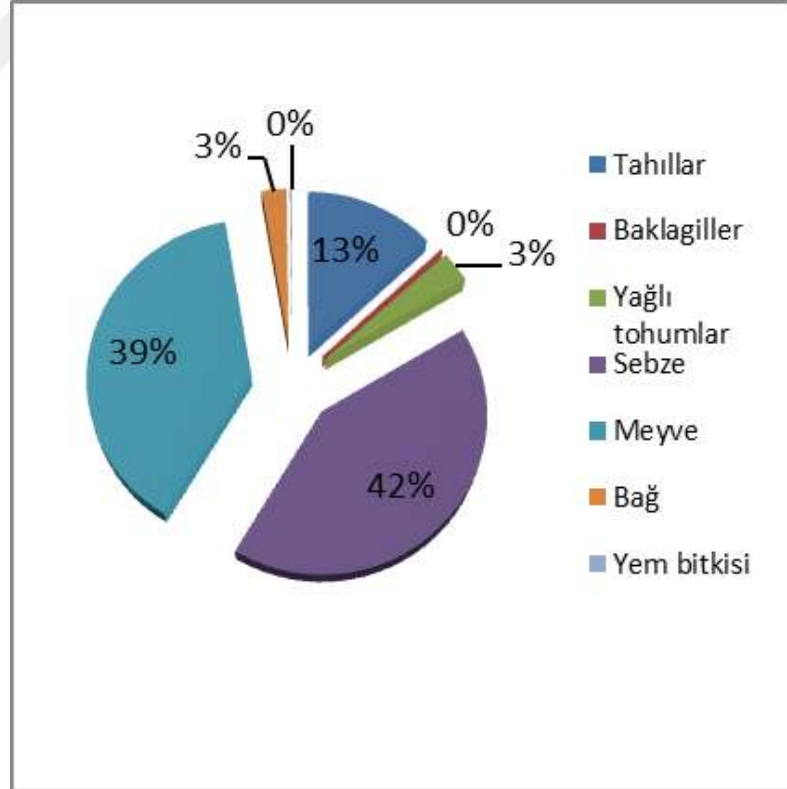
Tarım ürünleri	Bağlarbaşı	Nacarlı	Kulak	Bahşiş	Köselerli	Toplam
Zeytin	109,4	100				209,4
Yonca	96,1					96,1
Yenidünya	40,1	160				200,1
Üzüm	183,8	1053,1	22	23	12	1293,9
Şeftali	218,7	135,7		109	196	659,4
Portakal	393,7	1003,6				1397,3
Pırasa	114,2			20		134,2
Patlıcan	44,6	36,5	650	1895	1911	4537,1
Nektarin	483,6	173		131		787,6
Nar	72,2	66,2	22			160,4
Mısır	535,8	546,1	15	1924	1714	4734,9
Maydonoz	11,5					11,5
Marul	31		184		243	458
Mandalina	384,8	939,1				1323,9
Limon	137,9	767,1				905
Lahana	25,4	18,2			84	127,6
Keçiboynuzu	142,6					142,6
Kayısı	650,5	357,3				1007,8
Karpuz	45	715,8	1458	4421	2244	8883,8
Karnabahar	56,7	57,5		41	135	290,2
Kabak	66,2	24,7	1385	4673	2372	8520,9
İncir	21,2					21,2
Ispanak	8,4	103,5		17		128,9
Salatalık	7,5		9	54	17	87,5
Fasulye	14,1	8,8		19	58	99,9
Erik	118,6	132		24	115	389,6
Ceviz	3					3
Buğday	9,8	130,1		1873	1540	3552,9
Biber	2,6	10	1789	2398	2737	6936,6
Barbunya	34,5					34,5
Bezelye	2					2
Badem	17,6	48,4				66
Altıntop	2	152,6				154,6
Ağaçkavunu		3,3				3,3
Domates		16,7			128	144,7
Brokoli		60				60
Soya		485,4				485,4
Ayçiçeği			23	920		943
Kavun				1194		1194
Narenciye				493	1911	2404
Elma				29		29
Muz				10	8	18

Kaynak: Mersin Akdeniz ve Tarsus ilçe Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü Verileri (2017)

Tablo 33.Huzurkent’de Yetiştirilen Tarım Ürünlerin Ekim Alanı

	Dekar
Tahıllar	6.747,8
Baklagiller	136,4
Yağlı tohumlar	1.637,4
Sebze	21.857,2
Meyve	20.051,6
Bağ	1.293,9
Yem bitkisi	96,1

Kaynak: Mersin Akdeniz ve Tarsus ilçe Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü Verileri (2017)

Şekil 24. Huzurkent’de Yetiştirilen Tarım Ürünlerin Ekim Alanı

Kaynak: Mersin Akdeniz ve Tarsus ilçe Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü Verileri (2017)

5.3.1 Tahıllar

Çalışma sahasında tarımsal ekim alanı yönünden tahıllar önem taşımaktadır. Huzurkent’de serin ve sıcak iklim tahılları yetiştirilmektedir. Serin iklim tahılları içerisinde buğday ve sıcak iklim tahılları içerisinde mısır yer almaktadır.

Çalışma sahasının 6.747,8 dekarında tahıl tarımı yapılmaktadır. Bu miktarın 2.012,9 dekarı buğday ekim alanıdır. Buğday, halkın temel besin maddesi olma ve sanayide hammadde olma özelliği taşımaktadır. Bu nedenle vazgeçilmez tarım ürünleri arasında yer almaktadır. Huzurkent’de Bahşiş, Bağlarbaşı, Nacarlı mahallelerinde sulu tarım imkanlarının kısıtlı olduğu sahada buğday tarımı yapılmaktadır.

Tahıl ekim alanı içerisinde asıl büyük paya sahip olan tarım ürünü mısırdır. 6.747,8 dekarlık tahıl ekim alanının 4.734,9 dekarında mısır tarımı yapılmaktadır. Mısır, besin maddesi, sıvı yağ hammadde ve hayvan yemi olarak kullanım alanlarına sahiptir. Bu nedenle tarımsal üretim açısından tahıl ürünleri arasında önemli yer tutmaktadır. Huzurkent’de sulu tarımın yapılabildiği alanlarda dağılış göstermektedir. Bahşiş 1.924 dekar, Kulak 15 dekar, Köseleli 1.714 dekar, Bağlarbaşı 535,8 dekarlık alanlarda mısır ekimi yapılmaktadır. (Bkz. Tablo 34)

5.3.2 Baklagiller

Baklagiller, beslenme açısından protein kaynağı olarak bilinirler. Çalışma sahasında fasulye, bezelye, barbunya ekimi yapılmaktadır. Huzurkent’de baklagil ekim alanı, ekim alanı içerisinde çok az yer kaplamaktadır. Ekim alanının 136,4 dekarında baklagil üretimi yapılmaktadır. Baklagiller içerisinde yer alan barbunya ve bezelyenin yalnızca Bağlarbaşı mahallesinde üretimi yapılmaktadır.

Fasulyenin ise çalışma sahasında diğer baklagillere oranla daha geniş bir alanda üretimi yapılmaktadır. 136,4 dekarlık ekim alanının 99,9 dekarında fasulye tarımı yapılmaktadır.

5.3.3 Yem Bitkileri

Huzurkent’de yem bitkileri olarak yonca ekimi yapılmaktadır. Yonca, çok yıllık bitki olma, beslenme değeri ve veriminin yüksek olması ayrıca yeşil ve kuru otu hayvan beslemede yem olarak değerlendirilir. (Karabağ, Şahin, 2009:228) Bu nedenle yonca bitkisi hayvancılık açısından önem taşımaktadır. Çalışma sahamızda ise yonca ekimi 96,2 dekarla Bağlarbaşı mahallesinde yapılmaktadır.

5.3.4 Yağlı Tohumlu Bitkiler

Sahada yağlı tohumlu bitkiler içerisinde zeytin, ayçiçeği ve soya üretimi yapılmaktadır. Huzurkent’de yağlı tohumlu bitkilerin üretim alanı 1.637,4 dekadır.

5.3.4.1 Zeytin

Akdeniz ikliminin karakteristik bitkisi olan bu ürün sofralık ve yağ üretimi açısından önem taşımaktadır. Çalışma sahası zeytin üretimi açısından önemli bir saha olmasına rağmen sahada ekonomik değeri daha yüksek ürünlerin ekimine ağırlık verildiği için zeytin ekim alanları sınırlandırılmıştır. Sahada zeytin üretim alanları kuru tarımın yapıldığı sahalarda yayılış göstermektedir. Zeytin ekim alan Bağlarbaşı mahallesinde 109 dekar, Nacarlı mahallesinde ise 100 dekadır.

5.3.4.2 Ayçiçeği

Yağ üretimi açısından son derece önemli bir bitki olan ayçiçeği çerez ve hayvan yemi olarak da değerlendirilmektedir. Sahada ayçiçeği üretimi 943 dekar alan kaplamaktadır. Ayçiçeği üretimi Kulak ve Bahşiş mahallelerinde yapılmakta ve alan olarak en fazla üretimin yapıldığı mahalle Bahşiş mahallesidir.

5.3.4.3 Soya

Protein ve yağ açısından önemli bir bitkidir. Çalışma sahasında 485,4 dekar alanda soya üretimi yapılmaktadır. Soya üretimi sınırlı bir alanda yapılmakta olup değişiklik göstermektedir. Soya üretimi Nacarlı mahallesinde yapılmaktadır.

5.3.5 Sebzeler

Çalışma sahasında tarım ürünleri içerisinde ekim alanı en fazla olan ürünler arasında sebzeler yer almaktadır. Huzurkent’de modern tarım yöntemi ve buna bağlı olarak sulu tarım sistemlerinin gelişmiş olması alüvyal toprakların bulunduğu sahalarda yoğun olarak sebze tarımının yapılmasına olanak tanımıştır. Huzurkent’de ekilen alanların 21.857,2 dekarında sebze yetiştiriciliği yapılmaktadır. Sebze tarımı Bahşiş, Bağlarbaşı, Nacarlı, Kulak, Kösellerli mahallelerinde yapılmakta olup, sahada ekimi yapılan başlıca sebzeler domates, kabak, biber, patlıcan, salatalık v.b dir.

5.3.6 Meyveler

Huzurkent’de ekim alanı olarak sebze üretiminden sonra ikinci büyük alan meyve üretim alanıdır. Sahada 20.051,6 dekarında meyve üretimi yapılmaktadır. Sahada

Üretilen başlıca meyveler ise turunçgil, üzüm, nektarin, şeftali, kayısı, elma, erik, muz, nar gibi meyvelerdir. Sahada sıcaklık değerlerinin yüksek olmasına bağlı olarak muz retimi Bahşış ve Köselerli mahallelerinde yapılmaktadır ve toplam ekim alanı 253 dekardır.

5.3.6.1 Turunçgiller

Huzurken'de turunçgiller meyve tarımında büyük önem taşıamaktadır. Meyve ekim alanının 4790,8 dekarında turunçgil tarımı yapılmaktadır. Turunçgil tarımı ova tabanının kuzeyinde Nacarlı ve Bağlarbaşı mahallerinde yapılmaktadır. İhraç rnleri arasında yer alan turunçgillerin ekim alanı son yıllarda genişletilerek Bahşış ve Köselerli mahalleri turunçgil üretim alanına dahil edilmiştir.

5.3.6.2 zm

zm tarımı (bağcılık) sahada önemini koruyan tarımsal bir faaliyetdir. zm bitkisi sofralık, şaraplık ve meyve suyu olarak kullanılmaktadır. Bu nedenle sanayide kullanım alanı olan bir bitkidir.

Çalışma sahasında üzüm üretim alanı 86,45 dekara denk gelmektedir. Sahada zm üretim alanları Bağlarbaşı ve Nacarlı mahallelerinde geniş yer kaplamaktadır. 1293,9 dekarlık üzüm üretim alanının 1236,9 dekarı Bağlarbaşı ve Nacarlı mahallelerinde yapılmaktadır.

5.4 Hayvancılık

Huzurkent'de sanayi ve ticaret faaliyetlerindeki gelişmelere bağlı olmakla birlikte hayvancılık sahada hala önemli bir ekonomik faaliyetdir. Hayvancılık faaliyetleri daha çok Bağlarbaşı, Nacarlı, Köselerli, Kulak ve Bahşış mahallelerinde yapılmaktadır. Sahada büyükbaş, küçükbaş hayvancılığın yanında arıcılık ve kümes hayvancılığı yapılmaktadır. Huzurkent'de iklim yer şekilleri ve bitki örtüsü özelliğine bağlı olarak en yaygın olan hayvancılık faaliyet türü küçükbaş hayvancılıktır. 2017 Mersin Akdeniz ilçe Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü verilerine göre Huzurkent'de 53 küçükbaş hayvan işletmesi bulunmaktadır. Bu işletmelerde toplam 13229 baş koyun ve keçi yer almaktadır. Sahada küçükbaş hayvancılık içerisinde en çok koyun yetiştiriciliği yapılmaktadır. Geçmiş yıllarda sahada yoğun olarak kıl keçisi yetiştiriciliği yapılmakta iken ormanlık alanlara zarar verdiği gerekçesiyle kıl keçisi yetiştiriciliği sınırlı alanlarda yapılmaktadır. Yapılan görüşmeler neticesinde; koyun

yetiştiriciliğinde Huzurkent kışlak olarak kullanılmaktadır. Yaz mevsiminde Toros yaylalarına çıkılmakta, kışın ise Huzurkent’de konaklanılmaktadır.

Büyükbaş hayvancılık ise sığır yetiştiriciliği şeklinde yapılmaktadır. Huzurkent’de 28 büyük baş hayvancılık işletmesi bulunmaktadır. Bu işletmelerde 410 baş sığır mevcuttur.

Huzurkent’de 3 adet arıcılık işletmesi mevcut olup bu işletmelerde 199 arı kovanı bulunmaktadır. Arıcılık faaliyetleri daha çok meyve bahçelerinin bulunduğu çevrelerde yapılmaktadır.

Sahada kümes hayvancılığı faaliyetleri Nacarlı ve Bağlarbaşı mahallelerinde yapılmaktadır. Kümes hayvanları içerisinde en fazla tavuk yetiştiriciliği yer almaktadır. Huzurkent’in Mersin, Tarsus gibi büyük yerleşim merkezlerine yakın olması, sahada ticari amaçlı kümes hayvancılığının gelişmesine imkan sağlamıştır.

5.5 Ticaret

Huzurkent 'de ticari faaliyetler nüfusla birlikte gelişim göstermektedir. Kent içinde ağırlıklı olarak iç tüketime yönelik perakende ticari faaliyet yoğunken, özellikle kentte yetişen tarım ürünlerinin pazarlanmasına yönelik toptan ticari faaliyetler daha çok Tarsus, Mersin ve Adana piyasası doğrultusunda gelişme göstermektedir.

Organize Sanayi Bölgesinin ve bu sanayi alanı içerisinde yer alan tesislerin etkisi ile ortaya çıkacak yan sektörlerle yönelik olarak Huzurkent' de sanayi alanlarının faaliyete geçmesi ile birlikte sanayi ürünlerinin Huzurkent' de ve Huzurkent dışında pazarlaması ve burada sanayi ürünlerine yönelik ticaretin gelişmesini sağlamıştır.

Huzurkent’de ticari faaliyetler genellikle Atatürk Caddesi boyunca gelişim göstermekle birlikte kentin kuzeye doğru büyümesi ile demiryolunun kuzeyine doğru gelişim göstermektedir. Bunun yanında semt merkezinde yerel pazarların varlık gösterdiği ve farklı olarak OSB’nin D- 400 karayoluna bağlandığı kesimden başlayarak yolun her iki yanında da ticari oluşumlar artmaktadır.

Kentte faaliyet gösteren ticari sektörleri 4 başlık altında toplayabiliriz. Bunlar; gıda ticareti yapan sektörler, çeşitli hammadde ticareti ile ilgilenen sektörler, toptancılar ve hizmet bazlı çalışan sektörlerdir. Toplam işletme sayısı 183 ve bu

işletmelerde istihdam edilen toplam personel sayısı ise 2.613 kişidir. Tabloda sektörlere göre işyerine sayıları ve çalışan personel sayıları incelendiğinde:

Tablo 34. Huzurkent’de Sektörlere Göre İş yeri ve Çalışan Sayısı

Gıda Ticareti			Hammadde Ticareti		
İşletme Çeşidi	İşetme Sayısı	Toplam Personel	İşletme Çeşidi	İşetme Sayısı	Toplam Personel
(ÇİĞ SÜT VE SÜT ÜRÜNLERİ)İşleme Tesisi(Onaylı)	3	7	Bitkisel Orijinli Sanayi Yan Ürünü Üreten İşletmeler	1	1
(ET ÜRÜNLERİ)İşleme Tesisi(şartlı Onay)	1	15	Diğer gıda ile temas eden madde ve malzeme üretimi	1	8
Alkollü içki üretimi	1	39	Kağıt esaslı madde ve malzeme üretimi	2	79
Baharat işleme	1	8	Metal esaslı madde ve malzeme üretimi	1	103
Bal, polen, arı sütü ve temel petek üretimi ve ambalajlama	1	2	Meyve sebze paketleme, boylama, sarartma ve mumlama	28	583
Çerez, cips ve benzeri ürünler üretimi	2	443	Plastik esaslı madde ve malzeme üretimi	4	189
Doğal veya fabrikasyon olarak kurutulmuş gıda, kuruyemiş işleme	1	9	Sanayi Yan Ürünü Üreten İşletmeler	3	3
Fermente ve salamura ürün üretimi	1	5	Yem Hammadde Tedarikçileri	6	6
Hazır çorba ve bulyon, puding, toz karışımlar, mayonez, sos ve benzeri üretimi, Alkolsüz içecek üretimi, Tahin, helva ve pekmez üretimi, Fermente ve salamura ürün üretimi	2	28			
Hazır yemek, tabldot yemek üretimi	2	157			
Her türlü gıda katkı maddesi ve aroma maddesi üretimi	4	98			
Hububat ve bakliyat üretimi	3	155			
Makarna ve irmik üretimi	4	77			
Meyve ve/veya sebze işleme	6	191			
Sıvı ve katı bitkisel yağ üretimi	4	152			
Tahin, helva ve pekmez üretimi, Fermente ve salamura ürün üretimi, Diğer gıda üreten iş yerleri	1	6			
Un üretimi	2	9			
Unlu mamuller üretimi	6	82			
TOPLAM	45	1483		46	972

Toptancılar			Hizmet Sektörü		
İşletme Çeşidi	İşletme Sayısı	Toplam Personel	İşletme Çeşidi	İşletme Sayısı	Toplam Personel
Gıda Depoları/Toptancıları	8	8	Büfe	6	6
Kayda Tabi Perakende Yem Satış ve Depolama Yerleri	5	5	Cafe-Bar	1	1
Soğuk hava deposu ve/veya Gıda Nakliyesi	6	72	Diğer-Gıda Satış	2	1
			Diğer-Toplu Tüketim Yeri	1	1
			Her Türlü Market	31	31
			Her Türlü Yemekhane	3	3
			Kahvehane-Çay Ocağı	6	6
			Kantin	2	2
			Kasap	4	4
			Kuru Yemişçiler	2	2
			Lokanta-Restoran	11	11
			Manav	1	1
			Şarküteri	1	1
			Unlu Ürünler Satış Yeri	2	3
TOPLAM	19	85		73	73

Kaynak:Mersin Akdeniz ilçe Gıda Tarım Hayvancılık Müdürlüğü Verilerinden ve Arazi Çalışması Anket Sonuçlarından Derlenmiştir

Tablo incelendiğinde işyeri sayısı en çok olan sektör hizmet sektörüdür. İstihdam açısından bakıldığında ise en fazla personelin gıda sektöründe bulunduğu görülmektedir.

Gıda sektörü için 1483, hammadde ticareti için 972, toptancılar için 85 ve hizmet sektörü içinde 73 personel bulunmaktadır. Huzurkent'in tarıma dayalı bir üretimi olduğu düşünüldüğünde gıda üretim işletmelerinin yörenin tarımına paralel olarak çalıştığı düşünülebilir.

Yine işletme bazında incelendiğinde Çerez, cips ve benzeri ürünler üretimi yapan 2 işletmede toplam 443 personel bulunurken meyve ve sebze paketleme, ambalajlama yapan 28 işletmede toplam 583 personel bulunmaktadır. Bu iki işletme çeşidi de bölge tarımı ile doğrudan alakalı işletmelerdir.

İşletme sayısı açısından tablo incelendiğinde en fazla sayıya sahip olan yerler 31 adet ile marketler iken marketlerden sonra meyve, sebze paketleme tesisleri yer almaktadır. Perakende satış yapan marketlerin sayısının fazla olması bir yerleşim yeri

için doğal karşılanacağı göz önünde bulundurulursa ilk sırayı meyve sebze paketleme tesislerine vermek istatistik açıdan sağlıklıdır.

Yine tabloya bakıldığında işleme tesislerinin fazlalığı göze çarpmaktadır. Bunun da nedeni OSB'nin varlığı olduğu söylenebilir. Bu bölge vasıtasıyla pazar payı elde eden sektörler böylelikle işletmelerini ayakta tutmaktadırlar. Yine bunun bir nedeninin de yerleşim yerinin ticaret güzergâhlarının üzerinde olması söylenebilir.

Bölgede üretilen ürünlerin stoklanmasında kullanılan soğuk hava depolarının sayısı incelendiğinde 6 soğuk hava deposunun olduğu ve bu depolarda çalışan toplam personelin de 72 olduğu görülmektedir. Gıda üretimi yapan 45 işletme olduğu ve bu işletmelerin bir kısmının kendi muhafaza sistemlerinin olduğu düşünüldüğünde soğuk hava deposu sayısının normal düzeyde olduğu söylenebilir.

Huzurkent gelişim planı kapsamında Huzurkent'in Mersin girişinde Mersin-Adana Devlet karayolunun (D 400) güneyinde Pazarlama Alanı önerilmiştir. Bu alanların faaliyete geçmesi ile birlikte Huzurkent'te toptan ticaret gelişme gösterecektir. Planda pazarlama alanı için 10,38 hektarlık alan önerilmiştir. Bu alanın toplam alan içerisindeki payı %2,25'tir. Bu plan çerçevesinde sektörel bazda gelişmeye açık bir bölge olan Huzurkent'in buna paralel olarak ticari faaliyetlerinde de kayda değer artış yaşanacağı öngörülebilir. Bu öngöründe özellikle üç unsur temel rol oynamaktadır. OSB'nin bölge içerisinde varlık göstermesi, Karayolu ve Demiryoluna yakınlığı (ulaşım) ve iki büyük kent (Mersin ve Adana) arasında ticaret yolu üzerinde bulunması. Bunun yanında Tarsus'un hemen yakınında olması da Tarsus ticaretinden faydalanması açısından önemlidir.

5.6 Sanayi

5.6.1 Genel Durum

Sanayinin kuruluşu ve gelişmesinde hammadde, iş gücü, ulaşım ve pazarlama faktörleri etkilidir. Huzurkent, konumu itibarıyla sanayinin yeşerebileceği bir coğrafyadadır. Adana ve Mersin arasında kalan bölge iki büyük kentin ticari olanaklarından yararlandığı gibi Mersin Serbest Bölge'ye ve Mersin Limanı'na yakınlığı ile de lojistik anlamda olanaklı bir konumda olması Huzurkent'de sanayinin kurulmasına ve gelişmesine imkan tanımıştır. Bu sayede Huzurkent yerleşiminin kuzey

tarafında, 6.sınıf bir tarım arazisi üzerine kurulmuş olan Huzurkent Organize Sanayi Bölgesi'nin yukarıdaki koşullar çerçevesinde gelişim gösterdiği söylenebilir.

Sanayi tesisleri açısından hammaddenin kaynağı, bozulma durumu ve Pazar durumu sanayinin kuruluş yeri açısından önem taşır. Bölgenin en önemli geçim kaynağının tarıma dayalı üretim olması sanayininde tarımsal üretime yönelmesine yol açmıştır.

Sanayinin gelişimindeki önemli etkenlerden biri de ucuz işgücüdür ki bölgenin yapısı dolayısıyla Huzurkent, OSB için ucuz işgücü teminini kolaylaştırarak üretimin daha verimli yapılabilmesini sağlamıştır.

Günümüzde üretimin en büyük sorunlarından biri olan ve üretim maliyetini büyük ölçüde etkileyen ulaşım, Huzurkent OSB'nin konumu dolayısıyla önemli ölçüde aşılmıştır. OSB, bir yandan D 400 Devlet karayoluna yakın olması, diğer taraftan Mersin Serbest Bölge'ye ve Mersin Limanı'na yakınlığı üretim girdilerinin maliyetlerini düşürücü unsurlardandır. Aynı şekilde üretilen ürün için oluşturulacak pazarın da, bölgenin büyük şehirlere ve lojistik merkezlerine yakın olması dolayısıyla daha kolay oluşturulduğu düşünülmektedir.

Sanayinin ayakta durmasında en önemli unsurlardan biri olan enerji, Huzurkent OSB için de Çukurova'dan büyük ölçüde giderilmektedir.

5.6.2 Sanayi Kuruluşları

Araştırma sahasında yer alan sanayi sektörleri ve bu sektörler içerisinde üretim yapan işletmeler tabloda verilmiştir:

Tablo 35.Huzurkent’de Sanayi Sektörleri

SEKTÖR	ÜRETİM	KAPASİTE	FİİLİ ÜRETİM	BİRİM	ÇALIŞAN SAYISI
CAM	cam dekoratif	546.021	436.817	m ²	22
	levha, cam, ayna	72.143.419	50.899.142	m ²	672
	şişe	479	479	Kg	145
	boyalı cam, satina cam	858.033	513.221	m ²	35
	ful organik cam boyama	2.592.000	0	Adet	19
	dekoratif cam	155.500		m ²	5
GIDA	un, kepek	43.200	6.384	Ton	6
	helva, reçel, tahin	1.256	82	Ton	6
	tahin-tahin helvası	1.435	1.189	Ton	19
	bitkisel yağ	48.688	752	Ton	82
	harnup pekmezi, unu, çekirdeği	3.140	233	Ton	10
	şalgam suyu	680	600	Ton	10
	mısır	15.200	14.000	Ton	23
	Cezerye	3.232	323	Ton	14
	hazır yemek	3.253.062	3.365.570	Adet	32
	bitkisel yağ	35.638	1.219	Ton	42
	süt ürünleri	329	60	Ton	6
	ham yağ ve kürbe	42.512.590	0	Kg	12
	ceviz içi	241.920		Kg	6
	keçiboynuzu zamkı, keçiboynuzu ürünleri, stabilizer	6.147.600		Kg	5
	tatlı	18.000		Kg	1
	somun ekmek	85.000		Kg	5
	aşurelik buğday, kepek	3.800.000		Kg	4
	hazır yemek	10.037.500		Kg	161
	yağ (rafine bitkisel)	11.553.360		Kg	7
İNŞAAT	karo ve hazır basamak	750.000	880.000	m ²	82
	sera olukları	15.273	943	Ton	19
	sıvı betan katkı maddeleri	45.900		Ton	11
	asfalt	499.200		Ton	53
	boya	222.071		Kg	12
	derz dolgu, karsit üstübeç	380.000		Kg	2
	briket	900.000		Kg	2
	beton direk	90.000		Kg	3
KAĞIT	mukavva	16.275.168		Kg	161
	ambalaj kutusu (baskılı)	9.180.000		Kg	22
KİMYA	k3 vitamin ve kompleksi	881	1.585	Ton	49
	NPK'lı gübre, bitkisel organik gübre	12.581	254	Ton	29
	madeni yağ	26.180	3.219	Ton	18
	etil alkol (suma)	4.000	4.033	Ton	39
	yapı kimyasalları	19.440	30.030	Ton	19
	madeni yağ geri dönüşüm	1.582	0	Ton	25
	gübre	720.000		Kg	10
	motor, sanayi endüstriyel gres yağı	7.984.000		Kg	12
	akü elektroliti	7.235.000		Kg	27
	alüminyum sülfat	18.865.900		Kg	5
	kalıp yağı, bezir yağı, antifriz sıvıları, cam suyu antifrizi	2.700.000		Kg	6
	polietilen, plastik boya hammaddesi	2.052.000		Kg	3
	kimyasal gübre, organomineral gübre	3.840.000		Kg	5
	yağ ve müstahzarları, gres soğutma	39.000.000		Kg	12
MAKİNE	römork	350	420	Adet	16

	bardak kalıbı-ring	387.019	17.904	Adet	78
	hazır beton santrali	231	37	Adet	104
	tarım makineleri	816	278	Adet	22
	çapa makineleri, süt sağma mak.	2.670	900	Adet	20
	güneş enerji makinası	299		Adet	3
	süpürge, et kıyma mak, blender	150.000		Adet	64
	çelik hasır kaynak mak.	36		Adet	10
	su pompası hidrofor	6.000		Adet	35
	asansör	12		Adet	2
MEDİKAL	hasta solunum cihazları	250.000		Adet	26
METAL	çelik konstrüksiyon	2.852	30.000	Ton	8
	çelik boru	150.000	51.523	Ton	195
	sandviç panel	26.990.651	15.035.085	m ³	83
	çelik konstrüksiyon	1.789	677	Ton	35
	çelik konstrüksiyon	2.936	2.634	Ton	93
	kumlama-boyama	2.010	3.500	m ²	35
	bağlantı parçaları	5.233	252	Ton	19
	alüminyum profil levha	576	119	Ton	67
	çelik konstrüksiyon	338.000		Kg	8
	prafabrik tank	1.550.000		Kg	92
	metal aksesuar, plastik aksesuar	115.200		Kg	8
	çelik boru, çelik plaka, saplama	5.250.000		Kg	25
	güneş enerji sistemi	11.520		Adet	15
	karoser kasa	450		Adet	16
	galvaniz kaplama, çinko kaplama	627.000		Kg	22
	soğutucu metal tank	12		Adet	2
	cıvata	4.700.000		Kg	8
MOBİLYA	mobilya	22.950	18.300	Adet	54
	mutfak dolabı, kapı, granit tezgah	10.000		Adet	15
ORMAN	kereste	14.940	1.550	m ³	21
PLASTİK	plastik, depo, palet, çöp v.b.	3.672	774	Ton	29
	damlama, sulama ek parçaları	101	40	Ton	20
	plastik kasa	1.900.000	1.501.250	Adet	168
	plastik boru	8.700	7.000	Ton	117
	pvc-parke-süpürgelik	17.280	50.000	Adet	9
	plastik ambalaj kutusu	590.580	514.197	Kg	40
	PVC doğrama	710.000	648.000	m ²	48
	plastik kasa	153.765		Kg	5
	kauçuk, conta, kauçuk hamuru	1.584.000		Kg	19
	EPS	1.400.000		Kg	8
SİĞARA	sigara, işlenmiş tütün, sarmalık tütün	21.600.000.000	3.581.280.000	Adet	260
	sigara filtresi	1.903.680.000	783.115.700	Adet	44
	işlenmiş tütün	1.152	22	Ton	16
	filtreli sigara tüpü, işlenmiş tütün	1.152	7	Ton	24
	makaron (filtreli sigara tüpü)	518.400		Kg	24
	tütün (aromalı nargilelik tütün)	1.620.000		Kg	4
TEKSTİL	kağıt,karton, masura	318.000.000	226.010.968	Adet	226
	konfeksiyon	1.941.922	1.343.058	Adet	86

Kaynak: Mersin Bilim ve Sanayi ve Teknoloji Müdürlüğü Verileri

Huzurkent Organize Sanayi bölgesinde faaliyet gösteren 98 işletmeyi 13 ayrı sektörde ele almak mümkündür. Bu sektörler cam imalat sektörü, inşaat sektörü, gıda sektörü, kâğıt ve kâğıt mamülleri üretim sektörü, kimyasal ürünler üretim sektörü, makine sanayi sektörü, medikal ürün üretim sektörü, metal sanayi sektörü, mobilya sanayi sektörü, orman sanayi sektörü, plastik sanayi sektörü, sigara ve tütün ürünleri üretim sektörü ve tekstil sanayi sektörüdür. 4323 personelle faaliyet gösteren sektörler, bazı iş kolları dışında yakın bölge pazarlarına hizmet verdiği söylenebilir. İhraç edilen ürünlerin ise bölgeye özgün üretim yapılan ürünler olduğu tespit edilmektedir.

Huzurkent OSB üzerindeki sanayi kuruluşları, sektörel dağılım olarak incelendiğinde;

Cam sanayi, 6 ayrı işletme ile bölge içerisinde faaliyet göstermektedir. Cam sanayinin 72 milyon m²'lik üretim kapasitesiyle en büyük üretim bandına sahip "levha, cam, ayna" sektörü 672 çalışanıyla da personel kapasitesi en yüksek olan cam sanayisidir. Bununla birlikte bölge içerisinde personel açısından en yüksek istihdama sahip sektörü de cam sanayisidir. 898 personele sahip olan sektör, personel açısından sahadaki diğer sektörlerin %15,5'lik kısmını oluşturmaktadır.

19 ayrı işletmeden oluşan gıda sanayi sektörü 451 personeli ile sahada yer almaktadır. Bu yönüyle de OSB içerisinde en fazla işletmeye sahip sektörlerden biri konumunda olan gıda sanayinin gelişmesinde, bölgenin tarıma dayalı üretimi referans almasının bir sonucu olduğu söylenebilir. Gıda sanayi Organize sanayi içerisinde 451 personel istihdamı ile sanayinin %10,4'ünü oluşturmaktadır.

8 ayrı işletme ile organize sanayi içerisinde yerini alan inşaat sanayi sektörü çok gelişmiş olmamakla birlikte çevrenin ihtiyacını kısmen karşılaması açısından önemlidir. Özellikle sera oluk üretimi, seracılığın yaygın olduğu bölgede ihtiyacı karşılamaktadır. 184 personel istihdamı ile %4,2'lik kısmı oluşturan sektör, gıda ve cam sanayi gibi sektörlerle göre geriden seyretmektedir.

Mukavva ve ambalaj işletmeleri ile Organize Sanayi'de faaliyet gösteren kâğıt sanayi sektörü 183 personel istihdamı ile sanayi personelinin %4,2'lik kısmını oluşturmaktadır. Bölgedeki lojistiğin önemi düşünüldüğünde üretim sektörünün önemi artmaktadır.

Tarımsal üretimin yaygın olması özellikle tarım kimyasının da önemini arttırmaktadır. Bu anlamda organize sanayi içerisinde üretim bandına sahip kimya sanayi 14 işletme ile bölgenin önemli sanayi kolları arasında yerini almıştır. 259 personelin istihdamını sağlayan kimya sanayi, bölgedeki personelin %6'sını oluşturmaktadır. Aynı şekilde üretim bandına sahip olan makine sanayinin 10 işletme üzerinden ürettikleri ürünler tarım makineleri ve parçalarıdır. Toplamda 547.433 parça üretime sahip makine sanayinin fiili üretimi de 19.539 adettir. Bu haliyle 354 kişiyi istihdam eden sektörün istihdamdaki payı da % 8,1'dir.

Organize sanayi bölgesinde medikal sanayi sektörü içerisinde 1 işletme mevcut olup hasta solunum cihazı üretmektedir. 250.000 üretim kapasitesine sahip işletmede çalışan personel sayısı da 26'dır. Sanayinin önemli bir kolunu oluşturan metal sanayi sektörü 17 işletme ile faaliyettedir. Bu haliyle sektörel üretimler incelendiğinde tarımın ve ticaretin gereklerine göre üretim seyri görülmektedir. İş kolunun ağırlığı, OSB içerisindeki ayaklardan birini oluşturması gibi nedenlerle istihdam edilen personel sayısı 731'dir. Bu hali ile en yüksek personel sayısına sahip, personelin %16,9'luk kısmının bu sanayi kolunda istihdam edildiği anlaşılmaktadır.

Sektörel sahada 2 adet işletme, mobilya imalatında görev almaktadır. Toplamda 32.950 parça ürün üretim kapasitesine sahip olan işletmelerin 69 personeli bu iş için istihdam ettiği görülmektedir. Bölge açısından bu oran %1,5 dolayındadır. Aynı şekilde orman sanayinin de orman ürünleri üretimi yapan 1 işletmesi mevcuttur. İşletmenin 14.940 m³ ürün üretim kapasitesi mevcut iken bu ürünü 21 personelle üretmektedir.

Bölgedeki plastik sanayinin 10 işletme kolu incelendiğinde işletmelerin ağırlıklı olarak diğer sektörlerle, özellikle de tarımsal üretime katkı sağlamaya yönelik üretim yaptığı görülmektedir. Bu halde 463 personelin istihdamını sağlayan plastik sanayi sektörü %10,7'lik istihdam payına sahiptir.

Sigara ve aparatlarının üretimini gerçekleştiren sigara sanayi 6 işletme ile organize sanayi içerisinde yerini almıştır. Bu haliyle 372 personelle birlikte üretim yapan sigara sanayi en büyük üretimi ve buna bağlı olarak en büyük istihdamı "sigara, işlenmiş tütün, sarmalık tütün" üretimi yapan işletme üzerinden sağlamaktadır. Bu haliyle bölgedeki personelin %8,6'lık kısmını oluşturmaktadır.

5.7 Ulaşım

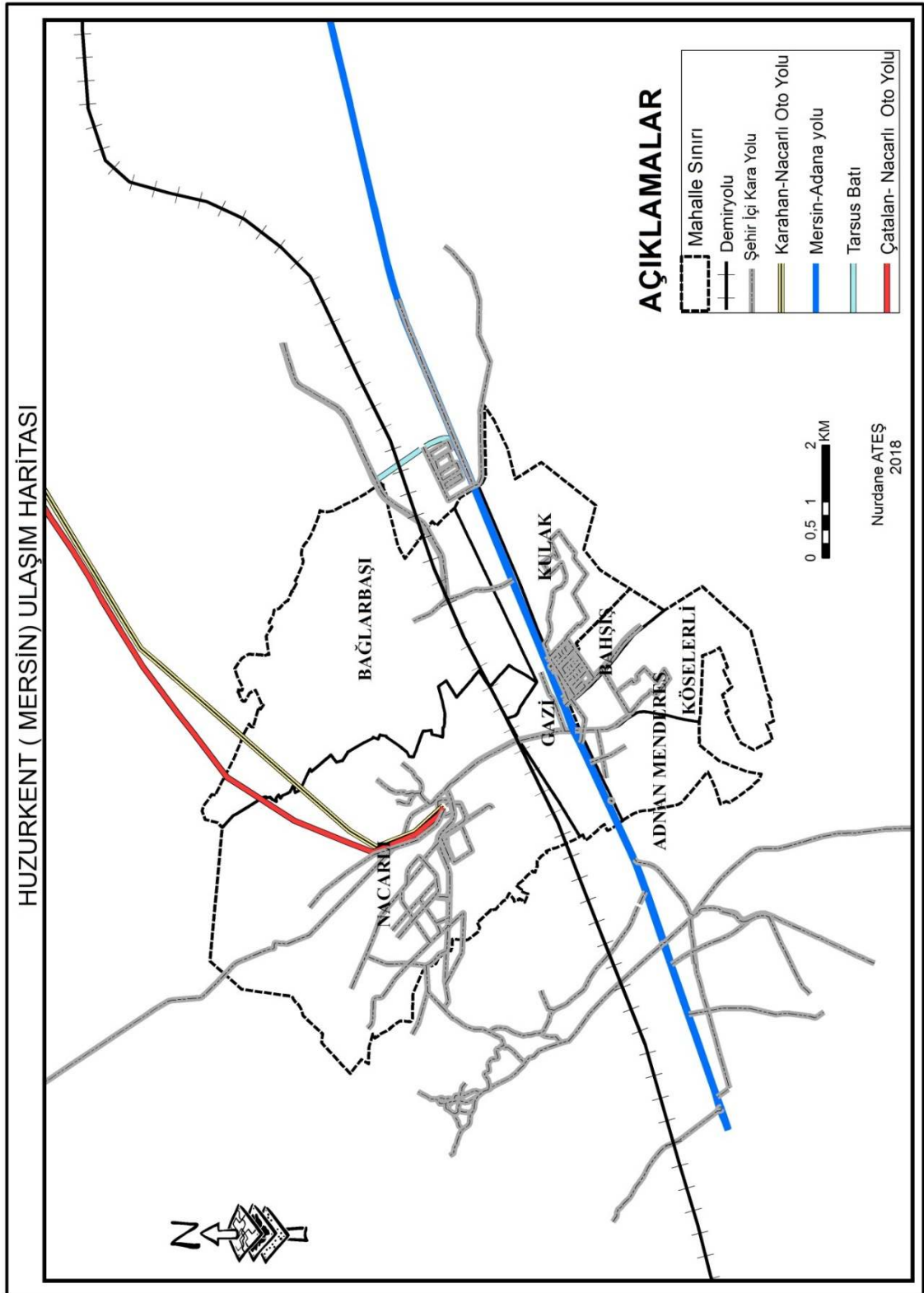
Huzurkent'in coğrafi şekillenmesinde en önemli etkiye sahip olan etken, birçok kentte olduğu gibi ulaşım sistemidir. Kent sahasına hem demiryolu hem de karayolu ile ulaşmak mümkündür. Bunun yanında günümüze kadarki dönemde kentin gelişiminde en fazla etkiye sahip olan yol Mersin-Adana karayolu ve demiryoludur. Bugüne kadar Huzurkent yerleşik alanı için bir sınır oluşturan demiryolu günümüzde artık kentin kuzeye yönelmesi açısından etkili olmaktadır. Demiryolu, D 400 karayolunun kuzeyinde karayoluna paralel olarak uzanmakta OSB bağlantı yolunun güneyinde yer almaktadır. Bu noktadaki istasyon yerleşmenin demir yolu ile bağlantısını sağlamaktadır. İstasyon, Mersin-Tarsus Organize Sanayi Bölgesinin Mersin, Tarsus, Adana, Yenice gibi yerleşmelerle bağlantısını sağlaması açısından önemlidir. Mersin-Adana arasında ulaşımı sağlayan banliyö hattı ile Huzurkent yerleşmesinde oturanlar Organize Sanayi Bölgesine ulaşabilmektedirler.

Huzurkent ulaşımını 4 başlık altında incelemek mümkündür. Bunlar karayolu ulaşımı, demiryolu ulaşımı, denizyolu ulaşımı ve havayolu ulaşımıdır. Denizyolu ve havayolu ulaşımı saha ile direkt bağlantılı olmasa da karayolu ve demiryolu ulaşımının sürekliliğini sağlaması açısından önemlidir.

5.7.1 Karayolu Ulaşımı

Çalışma sahası incelendiğinde tarihin ilk dönemlerinden bu yana karayolu ulaşımının yapıldığı ve giderek tarihsel süreçte geliştiği görülmektedir. Romalılar döneminde Tarsus-Pompeipolis arasındaki ulaşımı sağlayan karayolu, Tarsus'tan başlayarak Huzurkent üzerinden bugünkü hali ile Mersin'in doğusunda bulunan Dikilitaş ismi ile anılan bölgeden geçerek Mersin kentinin batısındaki Pompeipolis'e ulaşmaktaydı. 19. yüzyıl sonuna gelindiğinde ise bölgede iki önemli karayolu uzanmaktadır. Bunlar: Mersin'den başlayan Mersin-Huzurkent-Adana-Kozan karayolu ile Tarsus-Mersin-Silifke karayoludur. (Dinç, 2009:287).

Karayolu için üç ana hat söz konusudur. Bunların biri mevcut olan ve halen kullanılan Mersin-Adana devlet karayolu, ikinci Mersin-Tarsus bağlantı yolu, üçüncüsü ise Mersin-Tarsus Organize Sanayi Bölgesini devlet karayoluna bağlayan 35 Km'lik bağlantı yoludur. Huzurkent ulaşım sistemi bu hatların etkisi altında oluşmuştur.

Harita 20:Huzurkent Ulaşım Haritası.

Huzurkent'in karayolu ulaşım sistemine iki farklı noktadan yaklaşmak mümkündür. Biri mevcut devlet karayolu ve bu yolun güneyindeki (yani yerleşik alanın olduğu) bölge, diğeri ise demiryolunun kuzeyinde yer alan yeni gelişme hattıdır.

Karayolunun güneyinde bulunan bölge, karayoluna dik ve birbirine paralel olan yollarla kentin karayolu ile ve dolayısıyla diğer bölgelerle bağlantısını sağlamaktadır. Bu yolların en önemlisi ise belediyenin önünden karayoluna bağlanan 30 metre genişliğindeki Atatürk Caddesidir.. Mevcut karayoluna beş farklı giriş verilerek yerleşik alanın olduğu güney kesimin dış bağlantısı sağlanmaktadır. Buna karşın dikeyde kalan bu bağlantılar kent içinde yatayda sağlanamamıştır. Bu da kent içi yatay bağlantıların zayıf kalmasına neden olmuştur. Yer yer mevcut sokaklar genişletilmek suretiyle yatay ilişki kurulmaya çalışılmış ancak yatay ilişkide de süreklilik sağlanamamıştır. Sadece yerleşim alanının güneyine önerilen ve çevre yolu niteliği taşıyan 25 metre genişliğindeki kuşak yol ile bu bağlantı sağlanmıştır. Bu kuşak yol dışında Mersin-Tarsus organize sanayi bölgesini karayoluna bağlandığı kavşaktan güneye, yerleşik alana doğru ulaşımı sağlayan ve eski planda 15 metre olan yol 20 metreye çıkarılarak kuzeyin güney bölgeyle olan bağlantısı güçlendirilmiştir.

Karayolunun ve demiryolunun kuzeyinde kalan yeni gelişme alanlarına bakıldığında ulaşım sisteminin güneyden daha farklı bir yaklaşım uygulandığı görülür. Bu yeni gelişme alanlarını yerleşik dokuya ve Mersin-Adana devlet karayoluna bağlayan tek yol Mersin-Tarsus Organize Sanayi Bölgesi bağlantı yoludur. Çünkü buradan güneye geçebilmek için demiryolunun üzerinden geçmek zorunluluğu bu bağlantının tek olmasını zorunlu kılmıştır. Bundan dolayıdır ki bu yolun önemi daha da artmaktadır. Bu bağlantı yolunun hem konut alanlarını hem de Mersin-Tarsus Organize Sanayi Bölgesini güneye ve karayoluna bağlaması sebebi ile trafik yoğunluğu çok yüksek olacaktır. Bu sebeplerden dolayı bu bağlantı yoluna konut içerisine sadece iki noktada giriş-çıkış olanağı sağlanarak burada oluşacak trafik akışının engellenmesi önlenmiştir. Bir de bu bölgenin trafik sisteminde Mersin-Tarsus ikinci bağlantı yolu projesi etken olmuştur. Bu iki yol birbirini dik kesmektedir ve konut alanlarının ulaşımı ise bu iki yola yapılan askılarla çözülmüştür. Bölgede gelişmeler komşuluk üniteleri şeklinde önerilmiş ve ünitelere ulaşımı sağlayan ana toplayıcı-dağıtıcı arterlerin ünite içlerine girmemeleri sağlanmıştır. Ünite içlerine sadece park amaçlı durağan trafiğin

girebileceği şekilde düzenleme yapılmıştır. Yeni gelişme bölgesinde otopark ihtiyacının karşılanması için ayrılan genel otoparklara ilave olarak konut alanlarında ön bahçe mesafesi 8 metre bırakılmak sureti ile buralara da park etme imkanı sağlanmıştır.

Tarsus karayolunun bu kadar gelişmesindeki temel etkenlerin başında ilçenin iki büyük il merkezinin arasında kalmasıdır Mersin'in büyük bir limana sahip olması Adana'dan ve diğer illerden limana götürülmek istenen yüklerin Tarsus'tan geçmesi de Tarsus karayolunun gelişmesine katkı sağlamıştır. Bunun yanında sahanın D 400 devlet yoluna bakıldığında, yolun 24 Km'lik kısmı olan Huzurkent yerleşmesinde 2016 yılında 26.090 aracın yol üzerinden seyrettiği tespit edilmiştir. Bu araçlardan 19.450 adedinin hafif ticari araç, 6.640 adedinin ise ağır taşıt sınıfındandır. (www.kgm.gov.tr)

5.7.2 Demiryolu

Sahanın yararlandığı, Adana-Mersin arasında bulunan Tarsus-Mersin-Yenice demiryolu hattı 19. Yüzyılın sonunda yapılmıştır. Bu dönemlerde bölgede pamuk üretimi yaygındı ve üretilen ürünlerin Mersin Limanı üzerinden pazara ulaştırılması için demiryolu hattının iç kesimle bağlantısının kurulması açısından önemi büyüktü. 2 Ağustos 1886 tarihinde işlemeye başlayan demiryolu, bu tarihten itibaren iç kesimlerdeki yüklerin limana ulaştırılmasında önemli rol üstlenmiştir. Zamanla karayolu ulaşımının gelişmesi demiryolunun etkinliğini azaltmış ise de demiryolu ulaşımı halen bu sahada etkili olmaktadır. 1889 yılında 20 bin ton civarında yük taşınması gerçekleştirilen demiryolu ile 2016 yılında Mersin-Yenice arası taşınan yük miktarı 203.485 tona yükselmiştir. Tarsus, Mersin, Yenice Demiryolu hattı ile ulusal demiryolu ağına bağlanan demiryolu hattı ülkenin batı ve doğu kesimlerinden gelerek adana üzerinden doğu Anadolu ve Suriye'ye, oradan da Pozantı'nın güneyinden ilçe sınırlarına ulaşmaktadır. Bu noktadan da Tarsus'a bağlı bir bucak merkezi olan Yenice üzerinden batıya ayrılan bir hat ile nihayet Mersin'e ulaşılır. Bu haliyle 1997 yılından itibaren Adana-Tarsus-Mersin demiryolu çift hat olarak çalışmasını sürdürmektedir. Mersin-Yenice arası tren hat uzunluğu 43 Km olarak belirlenmiş olup 2016 yılı hat boyunca taşınan toplam yolcu sayısı 906.441 olarak hesaplanmıştır. (T.C. Devlet Demiryolları İstatistik Yıllığı 2012-2016, 51)

5.7.3. Denizyolu Ulaşımı

Sahanın 21 Km batısında bulunan Mersin Limanı sahaya yakınlığı açısından denizyolu ulaşımından yararlanma fırsatı sunmaktadır. Yerli ve yabancı gemi trafiği açısından Türkiye'nin en önemli limanlarından biri olan Mersin Limanı iç kesimlerdeki yük stoğunun taşınması ve ithalatın sağlanmasında önemli bir yeri vardır. Diğer yandan yolcu taşımacılığı açısından da çeşitli tesislerle ve destinasyon faaliyetleriyle işlerlik kazanmaktadır. Ayrıca Mersin limanına kadar ulaşan demiryolu hattı kuzey kesimde Gülek Boğazı'nı aşarak İç Anadolu'ya geçmekte, burada Niğde, Kayseri ve Sivas'ı içine alan geniş bir sahanın liman ile bağlantısını sağlamaktadır. (Dinç,2009:291)

5.7.4. Havayolu Ulaşımı

Huzurkent'e en yakın havaalanı 60 km doğudaki Adana Şakirpaşa Havalimanı'dır. Bu havalimanı, Mersin, Adana ve Hatay illerine hizmet veren bölgesel bir havalimanıdır. Adana Şakirpaşa havalimanının uluslararası ölçütlere uygunluk, park ve pist mesafesi, konum gibi kriterler noktasında yetersiz kalması yeni bir havalimanı ihtiyacını doğurmuştur. Bu doğrultuda yapılması planlanan yeni havalimanının Tarsus-Yenice-Baharlı sahası içerisinde yapılacağı öngörülmüş olup bu noktada çalışmalar devam etmektedir. İlgili saha içerisinde yapılacak olan havalimanının bölgesel kalkınmada ve özellikle çalışma sahası olan Huzurkent'in ekonomik ve sosyal alanda gelişmesine büyük katkı sağlayacağı öngörülmektedir. (Dinç, 2009:291)

VI. BÖLÜM

SONUÇ VE ÖNERİLER

Mersin-Adana karayolunun güneyinde kurulan yerleşim alanı, coğrafi konumun sağladığı avantajı ile kısa sürede gelişme göstermiştir ve kurulduktan 1 yıl sonra belediye statüsü kazanmıştır.

Kurulduğu dönemde bölge nüfusu daha çok Mersin-Adana karayolunun güneyine yerleşmiş zamanla güneydeki tarım alanlarının bulunduğu sahalara dağılıp göstermiştir. Mersin, Tarsus, Adana gibi büyük şehirlere yakın olması Huzurkent'in kasaba yerleşmesi olarak kalması, Mersin, Tarsus gibi şehirlere göç vermesine neden olmuştur. Zamanla Huzurkent'e göçler ile birlikte Mersin-Adana karayolunun güneyine doğru olan nüfuslanma karayolunun kuzeyine doğru eğilim göstermiştir. 1990-2000 yıllarında Mersin-Adana devlet demiryolu Huzurkent'in kuzey sınırını oluşturduğu için bu dönemde yerleşmeler karayolu ile demiryolu arasında yoğunlaşmıştır. Organize sanayi bölgesinin faaliyete geçmesi ve Huzurkent'in kuzeyinde yer alan Nacarli ve Bağlarbaşı köylerinin Huzurkent'e dâhil olmasıyla yerleşmeler demiryolunun kuzeyine doğru eğilim göstermiştir.

Çalışma sahasına ait en yüksek nüfus miktarı 2000 yılında görülmektedir. Bu sayım döneminde nüfusun yüksek olmasının nedeni organize sanayi bölgesinin 1993'de faaliyete girmesi ve sahada yoğun istihdam alanı oluşturmasıdır. Bu dönemde Huzurkent, çevresindeki yerleşim alanlarından ve Güneydoğu Anadolu bölgesinde yer alan illerden yoğun göç almıştır. Çalışma sahasında bağımlı nüfus oranının giderek azalma göstermesi, çalışan nüfus üzerinde var olan yükün azaldığını, nüfusun daha çok üretime dahil olduğunu göstermektedir.

Nüfusun eğitim durumu ise yıllara göre farklılık göstermektedir. 1985 yılında her 100 kişiden 73'ü okur-yazar iken 2016 yılında her 100 kişiden 94'ü okur-yazardır. Bu bağlamda erkeklerde okur-yazarlık oranı daha yüksek iken yıllar itibariyle aynı seviyeye gelmiştir.

Çalışma sahası kurulduğu dönemde tarım ve hayvancılık faaliyetlerinin yoğun yapıldığı saha iken ulaşım fonksiyonunun etkisiyle ticaret, sanayi ve hizmet faaliyetleri gelişme göstermiştir. Huzurkent'in, gelişen ticaret, sanayi ve hizmet faaliyetlerine bağlı olarak şehirselleşen hayat gelişme göstererek şehirselleşen karakter kazanmıştır.

Huzurkent'de tarım önemli bir ekonomik faaliyet alanıdır. Huzurkent'de sulu tarım alanları geniş alan kaplamakta, ova tabanının kuzeyinde ise kuru tarım ve bağ bahçe tarımı yapılmaktadır. Sahada modern tarım yöntemleri uygulanmakta olup, Bağlarbaşı, Bahşı, Kulak, Köşelerli ve Nacarli mahallelerinde tarımsal üretim yapılmakta iken tarım arazileri bulunmayan Adnan Menderes ve Gazi mahallelerinde tarımsal üretim yapılmamaktadır.

Ticaretin ve sanayinin varlık kazanması ulaşımına doğrudan bağlıdır. Huzurkent yerleşkesi iki büyük kent olan Mersin ve Adana'yı birleştiren bir güzergahta bulunduğu için ticaret ve sanayi açısından zaman içerisinde gelişim kaydetmiştir. Organize sanayi bölgesinin sahaya yakın kurulmuş olması, tarımsal üretimin yaygın olduğu bölgedeki tarımsal üretimin gelişmesine katkıda bulunduğu gibi istihdamla da sahaya katkı sağlamıştır. Organize sanayide bulunan işletmelerin ağırlıklı olarak tarımsal sanayi işletmesi olarak kurulmuş olması da bunun göstergesidir. Huzurkent yerleşkesi bir yandan karayolu ve demiryolu paralelinde seyrederken Adana üzerinden hava ulaşımı, Mersin üzerinden de deniz ulaşımının bağlantı kısmında bulunmaktadır. Bu yönü ile iç kesimlerdeki lojistiğin bu ulaşım ağı vasıtasıyla farklı bölgelere iletilmesinde bağlantı noktası oluşturmaktadır. Yerleşkenin trafik yoğunluğu, ticaretin de gelişmesine katkı sağlaması açısından önemlidir. Gerek farklı bölgelerdeki ürün ticaretinin bu yollar üzerinden geçişinin sağlanması, gerekse kendi ürettiği ürünlerin pazarlamasını yapabilmesi noktasında da ulaşım ağı ayrıca önem kazanmaktadır. İmar planı çerçevesinde zamanla saha ve çevresinin lojistik merkezi olmaya açık bir bölge olduğu söylenebilir. Sahada ticaret faaliyetleri Mersin-Adana karayolu boyunca doğu-batı yönlü ve Atatürk Caddesi boyunca kuzey-güney yönlü gelişme göstermiştir. Sahada görülen ticari faaliyet türleri perakende ticaret, periyodik ihtiyaçlar, günlük ihtiyaçlar ve uzun vadeli ihtiyaçlara yönelik faaliyetlerdir. Günlük ihtiyaçlar ve periyodik ihtiyaçlara yönelik ticari faaliyetler daha çok Atatürk Caddesi boyunca gelişme

göstermiştir. Uzun vadeli ihtiyaçlar ve periyodik ihtiyaçlar ise daha çok Mersin-Adana karayolu boyunca dağılıp göstermektedir.

Günümüzde özellikle hammaddeye yakınlık olgusundan ziyade üretilen ürünlerin pazarlanması ve piyasaya sürülmesi önem kazanmaktadır. Ulaşımın bu denli önem kazandığı dönemde sanayi faaliyetlerinin bir araya gelmesi ve ortak yollara bağlanması hayati öneme sahiptir. Aynı zamanda küreselleşmenin önem kazanması sonucu uluslararası şirketler ürün temini konusunda zaman faktörünü değerlendirmeye büyük önem verir. Çalışma sahası ulaşım ve pazarlama konusunda avantajlı bir saha olması yatırımcıları bu sahaya çekmektedir. Özellikle gelişim noktasında karayolu ulaşımının altyapı yatırımlarıyla desteklenerek bölgedeki gelişmeye ayak uydurması gerekmektedir. Diğer yandan demiryolu ağının yenilenmesi, yük trenlerinde yapılacak iyileştirme çalışmaları ile de iç kesimlerdeki yük akışının özellikle Mersin limanı nezdinde sağlanması da bir diğer önemli başlıktır.

Sanayi, Huzurkent ve çevresinde yerleşim alanları için son derece önemli bir ekonomik faaliyet alanıdır. Sanayi faaliyetleri Mersin-Adana karayolu üzerinde ve Nacarlı mahallesinde (organize sanayi bölgesi) yoğunluk gösterir. Mersin-Adana karayolu üzerinde un fabrikaları, cam sanayi, çimento sanayi, gübre sanayi, otomotiv sanayi yer almaktadır. Mersin-Tarsus organize sanayi bölgesinde ise gıda, cam, sanayi, Petro-kimya, plastik sanayi yer almaktadır. Mersin Tarsus organize sanayi bölgesinde 180 tane sanayi kuruluşu yer almakta olup bunun 98 tanesi Huzurkent sınırları içinde yer almaktadır.

Çalışma sahasını oluşturan Huzurkent tarım, ticaret sanayi ve ulaşım faaliyet alanları çevresindeki diğer kasaba yerleşmelerine nazaran gelişme gösteren bir yerleşim alanıdır. Günümüzde mahalle yerleşmesi olarak bilinse bile ulaşım fonksiyonunun varlığı, Mersin, Tarsus gibi yerleşim merkezlerine yakınlığı sahanın nüfus, yerleşme ve ekonomik faaliyet alanları açısından önemli bir merkez olmasını sağlayacaktır.

KAYNAKÇA

- Abadan-Unat N., (2002).** Bitmeyen göç. Bilgi Üniversitesi Yayınları, İstanbul.
- Akarpınar, S., (2003).** Huzurkent (Mersin) kuzeyinin stratigrafisi. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Çukurova Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Jeoloji Mühendisliği, Adana.
- Akgündüz, A., (1993).** Arşiv Belgeleri Işığında Tarsus Tarihi ve Eshâb-ı Kehf (No:1). Tarsus Ticaret ve Sanayi Odası Yayınları, Mersin.
- Akova, S. B. (1999).** Mersin Serbest Bölgesi: Özellikleri, Etkileri Ve Etkilendiği Coğrafi Şartlar. Coğrafya Dergisi, (7).
- Atalay, İ., (1982) .** Toprak Coğrafyası. Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Fakültesi Yayınları No:8, İzmir.
- Atalay, İ., (2005).** Genel Beşeri ve Ekonomik Coğrafya. Meta Basım, İzmir.
- Atalay, İ., (2005).** Genel Fiziki Coğrafya. Meta Basım, İzmir.
- Bilgili, A., S., (2001).** Osmanlı Döneminde Tarsus Sancağı ve Tarsus Türkmenleri: Sosyo-Ekonomik Tarih (Vol. 2657). Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara.
- Boyraz, Z., & Çitçi, M., D., (2005).** Kuruluş, Gelişme Ve Şehirselleşme Fonksiyonları Açısından Gürün Şehri. Doğu Coğrafya Dergisi, 10(14).
- Dinç, A., (2009).** Tarsus Çayı Havzası'nın Coğrafi Etüdü. Yayımlanmamış Doktora Tezi. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Ortaöğretim Sosyal Alanlar Eğitimi Anabilim Dalı Coğrafya Öğretmenliği Bilim Dalı, Konya
- Doğanay, H., (1990).** Demografya (Nüfus Bilimi).Atatürk Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Sosyoloji Bölümü Yayınları No:1, Erzurum.
- Doğanay, H., (1994).** Türkiye Beşerî Coğrafyası. Gazi Büro Kitabevi, Ankara.
- Göney, S., (1984).** Şehir Coğrafyası. Acar Matbacılık Tesisleri, cilt 1, İstanbul.
- Hocaoğlu, B., (2003).**Tarsus ve Çevresinin Fiziki Coğrafyası. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.
- Hoşgören, M., Y., (2010).** Jeomorfoloji'nin Ana Çizgileri. Çantay Kitabevi, İstanbul

Karabağ, S., & Şahin, S., (2006). Türkiye Beşeri ve Ekonomik Coğrafyası. Gazi Kitabevi, Ankara.

Karaboran, H., H., (1989). Şehir Coğrafyası ve Şehirselle Fonksiyonlar. Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi. C. 3 S.1, Elazığ. 81-118

Kılıç, S., E., & Mutluer M. (2004). Coğrafyada ve Bölge Planlamada Bölge Kavramının Karşılaştırmalı Olarak İrdelenmesi. Ege Coğrafya Dergisi. 13(1-2).

Koçman, A., (1993). Türkiye İklimi, Ege Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları No:72, İzmir.

Mutluer, M., (2003). Uluslararası Göçler ve Türkiye. Çantay Kitabevi, İstanbul.

Öner, E., Hocaoglu, B., & Uncu, L., (2005). Tarsus ovasının jeomorfolojik gelişimi ve Gözlükule höyüğü. Türkiye Kuvaterner Sempozyumu TURQUA-V, 2-5 Haziran, Bildiriler Kitabı, 82-89.

Özçağlar, A., (1997). Türkiye’de Belediye Örgütlü Yerleşmeler. Ekol yayınevi, Ankara.

Özgüç, N., (1979). Beşeri Coğrafya’da Veri Toplama ve Değerlendirme Yöntemleri (No. 105). Edebiyat Fakültesi, İstanbul.

Özgür, E., M., (2010). Nüfusun Coğrafi Analizi. Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Ders Notları, Ankara. ([http://www. geography. humanity. Ankara. edu. tr/ders notu/COG407 ders_notu_1011. Pdf](http://www.geography.humanity.ankara.edu.tr/ders_notu/COG407_ders_notu_1011.Pdf)). Erişim tarihi: 08.12. 203.

Özgür, E., M., (2004). Türkiye’de Toplam Doğurganlık Hızının Mekânsal Dağılışı. Coğrafi Bilimler Dergisi, 2(2), 1-12.

Poş, A., (2008). Arşiv Belgelerine Göre Tarsus’ta Sosyo Kültürel Yapı (xix.yüzyılın ikinci yapısı) Doktora Tezi Sosyal Bilimler Enstitüsü İslam Tarihi ve Sanatları Ana Bilim Dalı İslam Tarihi Bilim Dalı, Bursa

Tandoğan, A., (1998). Demografik Temel Kavramlar ve Türkiye Nüfusu. Lega Kitabevi, Trabzon.

Tanoğlu, A., (1966). Nüfus ve Yerleşme. Baha Matbası. C.1, İstanbul.

Tolun-Denker, B., (1977). Yerleşme Coğrafyası-Kır yerleşmeleri. İstanbul Üniversitesi Yayınları. No:2275, İstanbul

Tolun-Denker B., (1976). Şehir içi Arazi Kullanılışı. İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları No:2054, İstanbul.

Toroğlu, E., (2007). Niğde ili'nde Göç Faktörleri ve Göçler, Coğrafi Bilimler Dergisi 5 (1). s.75-96, Ankara.

Tunçdilek, N., (1986). Türkiye'de Yerleşmenin Evrimi. İstanbul Üniversitesi Yayınları No: 1840, İstanbul.

Tunçdilek, N., (1985). Türkiye'de Reliyef Şekilleri ve Arazi Kullanımı. İstanbul Üniversitesi Yayınları No:3279, İstanbul.

Tunçdilek, N., (1967). Türkiye'de İskan Coğrafyası-Kır İskanı. İstanbul Matbaası, İstanbul

Tümertekin, E., (1973). Türkiye'de Şehirleşme ve Şehirsiz Fonksiyonlar. İstanbul Üniversitesi Yayınları. No: 1840, İstanbul.

Tümertekin, E., Özgüç, N., (2014). Beşeri Coğrafya. Çantay kitabevi, Ankara.

Yılmaz, C., (2009). Türkiye'de Kırdan Kente Göç Sürecinde Etkili olan Faktörlerden biri; Evlilik Yoluyla Göç. Doğu coğrafya dergisi 21, s.221-232, Erzurum.

Yüceşahin, M.,(2009). Türkiye'nin Demografik Geçiş Sürecine Coğrafi Bir Yaklaşım. Coğrafi Bilimler Dergisi, 7 (1), s.1-25, Ankara

Raporlar, Haritalar, İstatistikler, Bültenler, İnternet Kaynakları

Harita Genel Komutanlığı, 1/25.000 Topoğrafya Haritası.

Maden Tetkik ve Arama Genel Müdürlüğü, 1/25.000 Arazi Kullanım Haritası.

Maden Tetkik ve Arama Genel Müdürlüğü, 1/25.000 Jeoloji Haritası.

Maden Tetkik ve Arama Genel Müdürlüğü, 1/25.000 Toprak ve Arazi Kabiliyet Haritası.

Mersin Bilim ve Sanayi ve Teknoloji Müdürlüğü Verileri.

Mersin Gıda, Tarım ve Hayvancılık Genel Müdürlüğü Verileri.

Mersin İl Sağlık Müdürlüğü ETF Raporları.

Mersin Ticaret ve Sanayi Odası 2016 Ekonomik Raporu

Mersin Ticaret ve Sanayi Odası Aylık Göstergeler Yayın No: 2015-10 Nacarlı Etüd Raporu 1993.

Tarsus Gıda, Tarım ve Hayvancılık Genel Müdürlüğü Verileri.

TÜİK. Genel Nüfus Sayımları ve Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi Sonuçları.
Ankara.

URL1.www.kgm.gov.tr, (Son erişim (10.06.2018))

URL2.<http://www.kgm.gov.tr/SiteCollectionDocuments/KGMdocuments/Istatistikler/TrafikveUlasimBilgileri/16TrafikUlas%C4%B1mBilgileri.pdf>. Son Erişim Tarihi (27.06.2018)

URL3.T.C. Devlet Demiryolları İstatistik Yıllığı (2002-2016),
<http://www.tcdd.gov.tr/files/istatistik//20122016yillik.pdf>. Son Erişim Tarihi: (27.06.2018)

URL 4..<http://uvt.ulakbim.gov.tr/> (Son Erişim Tarihi: 15.06.2018)

URL 5.<http://scholar.google.com.tr/> (Son Erişim Tarihi: 11.06.2018)

Ek 1: Huzurkent Yerleşmesi Bilirkişi Anketi

Tarih:

Adı soyadı:

Görevi:

A- Nüfus Ve Göç İle İlgili Sorular

1. Cinsiyetiniz nedir?

() Bayan

() Bay

2. Kaç yaşındasınız?

() 17-25

() 26-35

() 36-50

() 51 ve üzeri

3. Medeni durumunuz ?

() Bekar

() Evli

4. Ailenizdeki birey sayısı nedir?

()

5. Son 5 yılda ailenize yeni katılan birey var mıdır? Varsa kaç tanedir?

()

6. Eğitim dereceniz nedir?

() İlkokul/ortaokul

() Lise

() Ön lisans

() Lisans ve üzeri

7. Aileniz ve siz Hangi mahallede oturuyorsunuz?

() Adnan Menderes

() Kulak

() Nacarlı

() Bahşiş

() Köşelerli

() Bağlarbaşı

() Gazi

8. Mahalleye hangi yıl yerleştiniz?

.....

9. (Aileniz ya da siz) kaç yıldır mahallede oturmaktaısınız?

- () 0 - 5 Yıl
 () 6 – 10 Yıl
 () 11 – 20 Yıl
 () 21 Yıl ve daha eski

10. Mahalleye yerleşme nedeniniz nedir?

- () İş nedeniyle
 () Evlilik nedeniyle
 () Diğer nedenler

11. Mahlleden hangi yıl ayrıldınız?

.....

12. (Mahalleden ayrılanlar için) Kaç yıl önce mahalleden ayrıldınız?

- () 0 - 5 Yıl
 () 6 – 10 Yıl
 () 11 – 20 Yıl
 () 21 Yıl ve daha eski

13. (Mahalleden ayrılanlar için) Mahalleden ayrılma nedeniniz nedir?

- () İş nedeniyle
 () Evlilik nedeniyle
 () Diğer nedenler

14. Mahalleye yurt dışından göç edenlerin

Ülke adı

Göç eden aile sayısı

Göç tarihleri.....

15. Huzurkent'e yurt dışından dönen aile sayısı ne kadardır ve hangi yıl yurt dışından dönmüşlerdir?

.....

16. Yurt içindeki uzak veya yakın yerlerden Huzurkent'e gerçekleşen göç var mı?

Geldikleri yerler Geliş yılı Göç sebebi

17- Günöbirlik iş için Huzurkent'den ayrılan kişi var mı?

.....

18- Günöbirlik iş için Huzurkent'e gelen kişi var mı?

.....

19- Mevsimlik iş için Huzurkent'de başka yerlere giden var mı?, varsa

Gidilen yer,Kişi sayısı, Yaptığı iş

20- Mevsimlik iş için Huzurkent'e gelen var mı?, varsa

Gelinilen yer..... Kişi sayısı..... Yaptığı iş.....

B Sosyo Ekonomik Yapısıyla İlgili Sorular

1- Hangi iş kolunda çalışmaktasınız?

.....

2- Yerleşmede mevcut olan iş yerlerinin türü ve sayılarını belirtiniz?

.....

3- Yerleşmede bulunan sosyal ve ekonomik tesislerin türünü ve sayılarını belirtiniz?

.....

4- Yerleşmede Pazar kuruluyor mu?, kuruluyor ise hangi gün ve nerede kurulmaktadır.?

.....

5- Pazar alışverişi için çevre yerleşmelerden Huzurkent'e gelen var mı?

.....

6- Pazardan genellikle hangi ürünleri satın alıyorsunuz?

C- İş Yerleri İle İlgili Sorular

1- Nerede ikamet etmektesiniz?

.....

2- İş yerinizin türünü belirtiniz?

.....

3- İş yeri ne zaman kuruldu?

4- İş yeri size mi ait? Ne zamandan beri bu işyerinde çalışmaktasınız?

.....

5- İş yerinde kaç kişi çalışmaktadır.

6- İş yeri ile ilgili yaşadığınız sıkıntılar var mı? Varsa bu sıkıntılar nelerdir?

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

YÜKSEK LİSANS TEZ ÇALIŞMASI ORJİNALLİK RAPORU

ÖĞRENCİ BİLGİLERİ	
Adı-Soyadı	Nurdane ATEŞ
Öğrenci Numarası	132202104
Enstitü Anabilim Dalı	COĞRAFYA
Programı	Bölgesel Coğrafya(Tezli YL)
Danışmanının Unvanı, Adı-Soyadı	Prof. Dr. Zeki BOYRAZ
Tez Başlığı (Türkçe)	Huzurkent'in(Mersin) Beşeri ve Ekonomik Coğrafyası

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ'NE

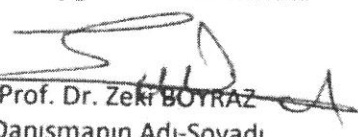
Yukarıda başlığı belirtilen tez çalışmamın a) Kapak sayfası, b) Giriş, c) Ana bölümler ve d) Sonuç kısımlarından oluşan toplam 120 sayfalık kısmına ilişkin, 02/07/2018 tarihinde şahsım/tez danışmanım tarafından Turnitin adlı intihal tespit programından aşağıda belirtilen filtrelemeler uygulanarak alınmış olan orijinallik raporuna göre, tezimin benzerlik oranı % 3'tür.

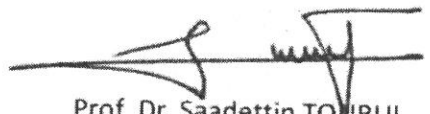
Uygulanan filtrelemeler:

- 1- Kabul/Onay ve Bildirim sayfaları hariç,
- 2- Kaynakça hariç
- 3- Alıntılar hariç/dâhil
- 4- 5 kelimedenden daha az örtüşme içeren metin kısımları hariç

Yukarıda bilgileri verilen öğrencinin doktora tezi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yönetim Kurulu tarafından belirlenen azami benzerlik oranlarını aşmadığını ve tez çalışmamın herhangi bir intihal içermediğini; aksinin tespit edileceği muhtemel durumda doğabilecek her türlü hukuki sorumluluğu kabul ettiğimi ve yukarıda vermiş olduğum bilgilerin doğru olduğunu beyan ederim.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

Prof. Dr. Zeki BOYRAZ
Danışmanın Adı-Soyadı
(İmzası)

Prof. Dr. Saadettin TONBUL
Anabilim Dalı Başkanı
(İmzası)

Lisansüstü tezler, savunma öncesinde **intihal program raporu** ile birlikte enstitüye teslim edilir.

İntihal raporu ile ilgili olarak etik kurallar dâhilindeki benzerlik oranları ilgili Enstitü Yönetim Kurulu tarafından belirlenir. (Enstitü Yönetim Kurulu tarafından tezin, intihal kapsamı dışında değerlendirilmesi için TURNITIN'den alınan raporda "benzerlik oranı"nın, "alıntılar hariç" en fazla %10, "alıntılar dâhil" % 30'u geçmemesi şeklinde kabul edilmiştir).

ÖZGEÇMİŞ

İlköğrenimimi Tarsus Hayrünnisa Köylügil ilköğretim okulunda tamamladım. Lise eğitimi ise Tarsus Akdeniz Lisesinde tamamladım. 2006 yılında Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Coğrafya Anabilim Dalında eğitim öğretime başladım ve 2011 yılında bu alanda mezun oldum. 2014 yılında Fırat Üniversitesi Coğrafya Bölümü Bölgesel Coğrafya Anabilim dalında yüksek lisans eğitimime başladım.

